

Terítza botrány-regénye

Budapest, 1930 november 17

Sabaria-Ujpest
4:2 (3:2)

Vasas-Ferencváros
5:2 (3:1)

Hungária-Nemzeti
3:0 (1:0)

Reggeli Ujság

Hétfő, II. évfolyam 48. szám

SÖDERBLOM HERCEGPRÍMÁS, A NOBEL-ALAPÍTVÁNY BÉKEDIJÁNAK JELELTJE

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

V., Lipót-körút 5. Vasárnap d. u. és éjjel: V., Vilmos császár-út 34

Ára 20 fillér

Telefon: 296-99 és 125-10

Telefon vasárnap délután és éjjel: 229-31 és 253-09

Gömbös Gyula Kecskeméten bejelentette, hogy a Vitézi Szék nem hajlandó fel- venni zsidót a tagjai sorába

Engedjék meg, hogy legalább egy intézményünkben
magyarok maradjunk! — mondotta a honvédelmi miniszter

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A Vitézi Széknek egyetlen zsidó tagja nincsen. Legelőször Sándor Pál vetette fel ezt a magyar képviselőházban, utána Fábán Béla tette szóvá és ez állásfoglalások nyomán a Pester Lloyd vasárnapi számában vezércikkben foglalkozott a kérdéssel.

A vezércikk mindenekelőtt megállapítja, hogy a Vitézi Szék bizonyos mértékig állami ellenőrzés alatt áll és dolgaiba a köznek annál inkább van beleszólási joga, mert tagjai dotálására az állam több ezer hold szántóföldet adott át teljesen ingyenesen. Ugy tudja a Pester Lloyd, hogy a zsidók között száznál is több van, aki érdemes lenne arra, hogy a Vitézi Szék tagja legyen és hogy mégis egy sincs, ez az állampolgárok jogegyenlősége kérdésebe vág. Hangzóztatja, hogy a zsidóknak a Vitézi Székből való kizárása típust ad az antiszemizmusnak s a Vitézi Széknek a zsidók elöl való elzárkózása még a numerus claususnál is rosszabb, mert a numerus claususról való törvény még eredeti fogalmazásában sem akar többet, mint hogy a zsidó hallgatók az arányszámukhoz képest legyenek felvehetőek az egyetemekre. A Vitézi Széknek azonban egyetlen zsidó tagja sincs. Ez — mondja a Pester Lloyd — a magyar zsidóság morális háttérbeszorítását politikai és alkotmányellenes megaláztatását jelenti.

A Pester Lloyd állásfoglalása igen nagy visszhangot vert fel és Gömbös Gyula honvédelmi miniszter a vasárnap Kecskeméten tartott vitézzéavatási ünnepen a legnagyobb meglepetésre sebtében felelt is rá, úgyhogy a közel napokban minden valószínűség szerint a parlamentben újra szóba kerül.

A kecskeméti vitézek avatásáról és Gömbös Gyula igen nagy feltűnést keltett

beszédéről az alábbi tudósításunk számol be részletesen:

A kecskeméti vitézzéavatás

Kecskemét, november 16.

Pest vármegye déli részeinek vitézi széke ma tartotta meg Kecskeméten a városháza közgyűlési dísztermében zászlóavatási és vitézi telekbeiktatási ünnepélyét.

Az ünnepélyen a kormányzót és az Országos Vitézi Széket tiszabeői Hellebronth Antal nyugalmazott tüzérségi tábornok, a vitézek főkapitányának helyettese képviselte. Pontban 11 órakor érkezett meg autóján Gömbös Gyula honvédelmi miniszter. Az ünnepély a városháza dísztermében folyt le nagyszámú előkelő közönség jelenlétében. Az ünnepséget a Himnusz vezette be, majd Gömbös Gyula honvédelmi miniszter tartotta meg ünnepi beszédét.

A vitézek zászlaja a jövő zászlaja

— A vitézek zászlaja — mondotta — nem lehet más, mint a vitézségnek a szimbóluma. De szimbóluma ez a zászló az áldozatkészségnek, hazafiságnak, a fajszeretnek, önzetlenségnek és fegyelmelztségnek is, tehát mindazoknak a férfiúi erényeknek, amelyeken a magyar nemzet társadalma felépült. Ez a zászló szimbolizálja az elmúlt világháborúnak vérvatáros harcát, küzdelmeit és szenvedéseit, de nem negatív, hanem pozitív vonatkozásban. Ez a zászló biztatást nyújt annak, aki tépelődik a nemzet sorsán, mert ha visszatérünk a múltba, erőt szerez a jövő számára. De ez a zászló a jövő zászlaja is. Ha ifjúságunk feltekint erre a zászlóra, tudja azt, hogy volt egy kor, amikor a magyar idegen érdekekért is teljesítette kötelességét, és most van egy kor, amikor kizárólag magyar érdekekért teljesíti kötelességét.

Mi magyarok...

— A napokban kritika érte a Vitézi

Rendet és ezt a kritikát egy előkelő újság is megismételte. Én csak azt mondhatom: Végre

engedjék meg azt, hogy mi magyarok egy intézményünkben teljesen magyarok maradjunk.

Tőlünk ugyanis mindent elvettek. Évszázadokon keresztül ki akarták vetkőztetni ezt a nemzetet nemzeti mivoltából és a nemzetnek legjobbjai elhullottak abban a harcban, amely harc energiája, ha azt a nemzet javára fordították volna, az ország felvirágzását vonta volna maga után.

— Ez a nemzet évszázadokon keresztül nem élhetett nemzeti életet, elvonták tőle mindazt, ami a nemzet megerősödéséhez vezetett volna. Ma kell pótolni azt, amit elmulasztottunk. Az Alföld magyarságát tudatosan nem művelték, mert érezték azt, hogy ennek a magyarságnak intranzigens felfogása, igaz hazafisága, magyar fajszerelete ugyanis utat tört volna magának s ezért mesterségesen elvették az életet az alföldi néptől. Amikor iskolákat, egyetemeket, intézményeket, rendet létesítettünk és zászló alá gyűjtjük a magyarságot, engedjék meg, hogy azoknak,

akik tőlünk ezt irigylik, azt mondjam, hogy mi évszázadok mulasztásait igyekszünk most pótolni,

mert úgy érezzük, hogy a történelem dübörög és sürgeti a nemzeti intézmények megépítését.

— Ennek a nemzetnek az a baja, hogy még mindig nem találta meg önmagát. Egyetlenegy nemzet sem küzdött annyi nehézséggel, mint a magyar. Kossuthot és Rákócziát számították azért, mert magyar volt.

A Vitézi Rend azt választ be, akit akar

— Ennek a nemzetnek sietnie kell, hogy önmagát megtalálja, véglegesen elhelyezkedhessék történelmi hivatásának megfelelő gondolkörébe. A magyar nép tü-

relmes és mindenkit megtér maga mellett és kezet nyújt azoknak, akik becsületes, nemzetépítő munkát végeznek. Reánk senki sem foghatja a türelmetlenséget. A

Vitézi Rendnek jellege abban csuesosodik ki, hogy tagjai közé azt választja, akit akar.

A vitézség és hősiesség mellé más szempontok is sorakoznak.

Intézményeinkben a nemzet lelke, belső berendezkedéseinkben a nemzeti öncéltság kell, hogy visszatükröződjék. Én a szuverenitás gondolatát is így értelmezem.

— Ifjúságunk egy eszoka, de független hazát nyert tőlünk. Mi azon vagyunk, hogy a békerevizió útján visszazerezzük azt, amit elvesztettünk. Jól tudjuk, hogy sok kötelesség vár még erre a nemzedékre. De amit mi nem tudunk befejezni, azt befejezi majd az ifjúság. Ezért az ifjúság záródkoljon el a zászlóhoz és nézze meg azt, hogy a haretereken mit végeztek azok, akik e hazáért véreztek. S akkor fantáziája menjen el abba a történelmi korszakba, amelyben magyar vezérek vezetése alatt nagy és erős volt ez a nemzet. Ébredjen fel és hallja a tárogató hívó szavát.

A beszéd után

Az ünnepi beszéd után vitéz lécsői Móríc Kálmán nyugalmazott ezredes, székkapitány felkérte a zászlóanyákat a zászló feldíszítésére.

Zimay Károly polgármester beszédében ígéretet tett arra, hogy a zászlót mindenkör meg fogják őrizni.

Vitéz Kovács István alezredes, vármegyei vitézi székfőnök felolvasta ezután a telekbe iktatandó vitézek neveit, akik az emelvény elé léptek.

Az ünnepély a Szózat eléneklésével ért véget.

Az ünnepély után zártkörű vármegyei vitézi értekezlet volt. Az értekezletet vitézi áldomás követte az új kaszinó helyiségében, ahol számos felköszöntő hangzott el.

Sándor Pál válaszol a honvédelmi miniszternek

Sándor Pál képviselő volt az első, aki szóvá tette, hogy a *Vitézi Szék tagjainak sorában egyetlen zsidó sem foglal helyet.* Ezért a *Reggeli Ujság* megkérte, hogy adjon választ Gömbös Gyula honvédelmi miniszternek Kecskeméten mondott beszédére:

Sándor Pál válaszát a következőkben adjuk:

— Én megküldtem Gömbös miniszter úrnak a zsidó hősök listáját és megkértem, vizsgálják felül, hogy az abban felsorolt kiüntetések helytállóak-e. Választ még nem kaptam. Amíg ezt a választ meg nem kapom, addig csak azt mondhatom, hogy Gömbös rettenetesen elfogult. Hogy az emberek között, akik vértüket odaadták a hazáért, valláskülönbséget lehessen tenni,

felfogni nem tudom. Kíváncsi vagyok, hogy ha ismét hívni fogja a haza fiainkat és a zsidók épp oly hősiességnel viselkedni, mint a multban, akad-e egyetlen keresztény ember, aki különbséget tegyen zsidó és magyar között. Avagy talán különbséget tettek-e a multban a katonák a lövészárkokban a zsidó és nem zsidó között és tettek-e különbséget a zsidó és katolikus papok a harc-téren, amikor a haldokló hősöket az utolsó vigasszal látták el. Most, a háború után — ha nem ismerném Gömbös miniszter urat — szinte szívtelenséggel kellene őt vádolnom.

A mi törvényeink nem ismernek különbséget recipiált vallások között, miniszternek pedig törvénytelenség elöl kell járni.

Ne engedjük be olyanokat a politikába, akik még az inaséveket sem végezték el — mondta Dréhr Imre balatonalmádi beszámolóján

Balatonalmádi, november 16.

— A *Reggeli Ujság* tudósítójától. —

Vasárnap tartotta Dréhr Imre volt népjóléti államtitkár, országgyűlési képviselő Balatonalmádin beszámolóját több száz főnyi közönség előtt. A beszámolót Öváry Ferenc pártelnök vezette be, majd Dréhr Imre emelkedett szólásra és ezeket mondotta:

— Mielőtt a politikai beszámolóhoz hozzákezdnék, a kegyelet és a fájdalom zászlaját hajtom meg Vass József népjóléti miniszter emléke előtt. Nehéz itt beszámolót tartani. Négy éven keresztül dolgoztam Vass József mellett azokért a nagy célokért, amelyeket ő tűzött maga elé. Vass József a szegény emberekért dolgozott, könnyeket törölt le, a szenvedőkön segített és a nyomort enyhítette. Igyekeztünk jobba tenni embertársaink életét, hogy jobb és egészségesebb legyen a magyar nemzet. Négy év után most csak tiéretet jöttem ide, mert azelőtt, mint államtitkár, nemcsak ezért a kerületért, hanem egész Magyarországot, a magyar nép jobb sorsáért dolgoztam. Az államtitkári állást nem mint hivatal, hanem mint hivatást töltöttem be. Kórházak és jóléti intézmények építésével harminc-nyolcvan év mulasztását pótlottuk alig négy-öt év alatt, olyan intézményeket létesítettünk, melyeket a régi, boldog Magyarország könnyűszerrel már régen megépíthetett volna. A kórházak építésével fajunkat a gyilkos népbetegségek ellen igyekeztünk megvédeni. Szociálpolitikai munkánk mindenütt sikerrel járt.

Vass miniszter halála után nem tudtam a helyemen maradni, mert nem lettem volna hajlandó Vass József után mást szolgálni.

Egyedül Vassnak áldoztam fel függetlenségemet. Nagyon kevés egész férfi van az országban, sokan vannak, akik magyar és magyar közt elmentéket szítanak csak azért, hogy céljaikat elérjék, holott valamennyien láttuk, hogy a polgárság széthúzása hová vezetett. Gondoljunk csak az 1918-as évre.

— Ma nehéz idöket élünk. A gazdasági élet nyomasztó, a magyar polgár kezdi bizalmát ve-

szíteni. Vissza kell adni a bizalmat a lelkeknek. A háborúnak itt még nincs vége, a térdre kényszerített magyar igazság talpra áll, ha hitünket, bizalmunkat nem veszítjük el. Ez a nemzet kálváriát járt, de egészen biztos, hogy még sokkal jobb napokat is fog látni. Ne engedjük be olyanokat a politikába, akik még nem végezték el a politikai inaséveket akkor, amikor mestereink is vannak. Bethlen István az ország vezére, egyedül ő alkalmas arra, hogy ezt az összeomlott országot újjáépítse. Itt most nem kuruzslókra, hanem kipróbált, kiváló professzorokra van szükség. Bethlen István miniszterelnök munkájával bebizonyította, hogy ő az egyetlen, aki Magyarországot meg tudja gyógyítani, ő az egyetlen igazi professor. Én, aki ezelőtt kilenc évvel ennek a vármegyének egy másik kerületében mint pártönkivüli ellenzéki jutottam be a parlamentbe, azért csatlakoztam hozzá, mert beláttam, hogy csak az helyes, amit ő cselekszik. Én tovább is Bethlen Istvánt kívánom támogatni, mert csak ő jelölte meg a magyar polgárság igazi útját.

Dréhr Imrét kerületében nagy ünneplésekben részesítették és mindenütt megkérték, hogy maradjon továbbra is olyan önfeláldozó és lelkes barátja és támogatója a népnek, mint államtitkár korában. Dréhr ezt meg is ígérte s sok száz panasszal és kívánsággal noteszébe hagyta el Balatonalmádit.

Balatonalmádin egyébként vasárnap délelőtt Rott Nándor dr. veszprémi püspök felavatta a Balatonalmádi újonnan épült katolikus templomot. A templomavatás után a balatonalmádi gyermeksanatóriumban ebéd volt, melynek során Rott Nándor, Öváry Ferenc, Dréhr Imre, Zolnay Gyuláné és Fodor Oszkár dr. szólaltak fel.

Dréhr Imre dr. 12.000 pengőt deponált Rott Nándor dr. veszprémi püspöknek azzal a kéréssel, hogy a kerület inségesei között felekezeti különbségre való tekintet nélkül osztassa szét ezt az összeget.

Bethlen István a hét végén utazik Berlinbe

Khuen-Héderváry Sándor és Csáky István gróf kísérik német-országi útjára a miniszterelnököt

— A *Reggeli Ujság* tudósítójától. —

Bethlen István gróf miniszterelnök a hét végén, valószínűleg pénteken vagy szombaton Berlinbe utazik s eleget tesz a német külügyminiszter meghívásának. A miniszterelnököt Khuen-Héderváry Sándor meghatalmazott miniszter, Csáky István gróf, a sajtóosztály főnöke és a gazdasági osztálynak egy vezetője kísérik Németországba, ahol elsősorban gazdasági kérdések kerülnek szóba és a miniszterelnök utazása voltaképpen az előké-

szítése lesz a német-magyar kereskedelmi szerződésnek, melyet évek óta nem tudtak tető alá hozni.

A miniszterelnök négy napig marad Berlinben s az eredeti tervek szerint visszatéréseben látogatást tett volna Seipelnél Bécsben. Ez a látogatás azonban, Seipel súlyos betegsége miatt, későbbi időpontra marad.

Ön is lehet munkatársa a Reggeli Ujságnak. Ha tud valamilyen közérdekű dolgot, érdekes eseményt — írja meg a szerkesztőségnek. (Budapest, V., Lipótkörút 5.)

A választás napja elől Pilsudszky 5000 választót börtönbe és fegyházba dugott

Az ellenzék neves vezeterei közül negyven ül Breszt-Litovszk várbörtöneiben — Katonai büntető expedíciók egymillió ellenzéki választót felemlítettek meg néhány kerületben — Pilsudszky az alkotmányreformban a kormányt felelőssé teszi a köztársaság elnökeivel szemben Pilsudszky nyílt szavazással talpaltta meg a titkos választást

Varsó, november 16.

— A *Reggeli Ujság* tudósítójától. —

Lengyelország a mai vasárnapon választ. A szétzavart sejmben a kormányt támogató pártnak mindössze 123 szavazata volt, Pilsudszky, a diktátor azonban arra számít, hogy a mai napon a választás eredményeként a kormánypárt a 444 mandátumból legalább 300-at tud a maga számára biztosítani.

Pilsudszky mindenáron arra törekszik, hogy a maga hatalmát viláthatatlanná tegye és kétharmadnyi többséget akar maga mögé felsorakoztatni, hogy tervezett alkotmányreformját keresztülvihesse, vagyis Lengyelországot teljesen a maga diktatórikus vágyainak igájába hajtsa. Kell neki az eldöntő többség, mert

alkotmányreformjai során nem akar kevesebbet, minthogy a kormány ne csak a sejmnek legyen felelős, de egyúttal a köztársaság elnökének is, viszont a sejm hatalmát még azzal is minimálisra akarja esökkenteni, hogy elveszi a lehetőségét annak, hogy az ellenzék esetleges majoritása kormányválságot okozhasson.

Ez az alkotmányreform a demokratikus berendezkedésű Lengyelország államrendjét tökéletesen felforgatja,

bevezetése az autokratikus uralom megvalósításának és természetesen szolgalelkű parlament kell hozzá, amely az alkotmányt ily tökéletes felforgatását és kicsofolását megszavazza.

Aki ellenzéki, börtönbe kerül

Vakmerő céljainak megfelelően Pilsudszky elszánt, szabadságjogokat lábball tipró eszközöket használni a választás során. Sehol a világon annyi választási visszaélés nem történt, mint most Lengyelországban. Ez a választás a népakarat teljes meghamisítása, megcsufolása. Pilsudszky, hogy alkotmányromboló tervei számára megszerezze a parlamenti többséget, nem riadt vissza attól, hogy

a választást megelőző napokig nem kevesebb, mint ötezer lengyel választót vetett Lengyelország különböző helyein fekvő börtöneibe és fegyintézetibe.

A börtönbe került ötezer választó természetesen kivétel nélkül mind ellenzéki és közöttük van a lengyel ellenzék minden számottevő vezéralakja, de még ezenkívül az egyes választókerületek helyi vezetői, sőt, aktívabb tagjai is. Az Európaszerte ismert vezetők közül negyvenet Breszt-Litovszk várbörtöneibe csukott Pilsudszky. Közöttük van Barlitzi, Liebermann, Witos és Korfanty.

Ezek teljesen el vannak zárva a világtól, a vár körül katonai őrzőjáratok cirkálnak, a börtönépületbe senkit be nem engednek és

a zár mögé dugott lengyel ellenzéki vezetők őrzetével Pilsudszky egy szadiztikus hajlandóságairól ismeretes örme-tert bizott meg.

Az ellenzék talaja legerősebb volt Kelet-Galiciában, de Pilsudszkyt már itt sem érheti veszedelem, mert erre

a vidékre katonai büntetőexpedíciók érkeztek, amelyek a megnyugtató ürügy alatt olyan barbár kilengéseket követtek el, hogy a szocialisták vezére, Daszjynski a Robotnik című lapban kénytelen volt megállapítani, hogy a katonai expedíciók működése következtében a lengyel ellenzék több mint egymillió szavazót veszített el.

Daszjynski állítja, hogy a kormány Kelet-Galiciában ezerszám támasztotta fel a halottakat, mind e halottak a választás napján feltámadnak és szavazataikat természetesen

kivétel nélkül Pilsudszkyra és jelöltjeire adják.

Mártirsors vár az ellenzéki szavazóra

Minden erőszak, megfélemlítés és visszaélés egymagában talán még nem biztosíthatná Pilsudszky eldöntő sikerét, ámde választási trükkjei és erőszakosságai koronája gyanánt legutóbbi rendeletében elrendelte, hogy

a választók a szavazatszedő bizottság előtt nyíltan hirdessék ki, mely pártra adják szavazatukat.

Lengyelországban titkos választás van, legújabb rendeletében Pilsudszky azonban arra hivatkozik, hogy a választási törvény kimondottan nem tiltja meg a nyíltan való szavazást és ezen az ingatag alapon megtámaszkodva adta ki a titkos választást szegényteljesen megcsufoló rendeletét. A nyílt szavazás nem kötelező, de jogában van minden szavazónak bemondani, hogy mely pártra adja szavazatát.

Lengyelországban hetek óta mindenki terror alatt nyög, az ellenzék vezeterei bebörtönözve, az ellenzéki választókerületek katonai büntetőexpedíció terrorjai alatt megfélemlítve, elgondolható tehát, mily elszánás kell ahhoz, hogy valaki a szavazóbizottság előtt elhallgassa, hogy mely pártra kívánja adni szavazatát, amikor a hallgatásból nyilvánvaló, hogy az ellenzéki pártok híve.

Ilyen körülmények között ellenzékire adni le szavazatát annyit jelent, hogy a lengyel választópolgár meggyőződéséért kész meg a mártirsors vállalására is.

A választási harcban maga Pilsudszky is résztvesz és a kormánypárti blokkban a fizetett listán szerepel. A választási harcban három erősebb politikai csoport indul: a kormányblokk, a balközép és a nemzeti demokraták. A balközép pártjai között van a szociáldemokratákon kívül a három parasztpárt és a nemzeti munkáspárt.

Kattowitz, november 16.

Miután egészen az elmúlt éjszakáig tartott a választási terror, a választás napja maga aránylag nyugodtan telt el. Esti 6 óráig nem érkezett jelentés nagyobbarányu zavargásokról. Noha lengyel kormánykörök állítása szerint a választások minden külső behatás nélkül mentek végbe, valóságban minden elképzelhető módon arra törekedtek, hogy az ellenzék megfélemlítsék és visszattartsák a szavazástól.

A választások aránylag nyugodt lefolyására valószínűleg befolyással volt az a körülmény is, hogy szombaton számos angol és amerikai újságíró érkezett Kattowitzba,

akiket a Vojvoda biztosított, hogy a választásoknak szabad folyást engednek. Ennek dacára a tarnowitzi és lubninitzi kerületben vasárnap összetűzésekre került a sor, amelyekből még azonban nem érkeztek részletes jelentések.

A választók eddigi megállapítás szerint igen nagy számban adták le szavazatukat. A németek is élénk részt vettek a választásokon.

Mivel a szavazatok leadása 21 óráig tart, az első áttekinthető választási eredmények alig várhatók éjjel előtt.

OMPAS SZÓRAKOZÁST NYUJTI A

CAFÉ FLORIÁN KÁVÉHAZ

HANGULATOS ESTÉIN ÉS UZSONNÁIN

WALDMANN-DUO

ZENÉJE

RÉGI POSTA-U. 5

TELEFON: 897-66

TUNGSRAM

MEGBIZHATÓ

JÓ

Főszezonműsor a Parisien Grillben

Tatárjárás a Mosoly országában

A „Reggeli Ujság“ bécsi tudósítójának beszélgetése Schmitz kancellár-jelölt alkancellárral, a visszatért Pabst őrnaggyal, Wiesner volt császári miniszter, monarchista-vezérrel és beszélője az osztrák helyzetről a választások után

Ottó nagykorúsága, a monarchista puccs-hírek és a Heimwehr

Bécs, november 16.

— A Reggeli Ujság bécsi munkatársától. —

SCHOBER

Egy szellemes osztrák publicista, akit gyöngéd szájak fűznek egyik bécsi operettszínház primadonnájához és aki ennél fogva egyedül azzal törődött, hogy november 9-én, a választás napján este meg fogják-e tartani az előadást, aki tehát ezen a lázas, izzó napon is nagy figyelemmel olvasta az összes színházi műsorokat, jegyezte meg a kávéházban: a Theater an der Wien vasárnap délután a „Tatárjárást“ játszotta, este pedig a Mosoly országát. Ez volt Bécs, 1930 november 9-én, reggel hét órától éjjelig: tatárjárás a mosoly országában. Banális hasonlat? Bécsi Heuriger-melodíák jutnak az eszembe. «Wien, Wien nur du allein...» Vagy: «Der Herrgott muass a Weaner sein.» (A jó Isten is bécsi.) Vagy: «Es gibt nur a Kaiserstadt, es gibt nur a Wien.» (Csak egy császárváros van, csak egy Bécs.) Ezeket a Heuriger-dalokat éneklék a külföldön — hamis kifejtéssel, hamis hangléptéssel — ha valakiről megtudják, hogy bécsi. És az a bécsieket épügg bosszantja, mint minket, ha a bemutatkozásnál kedélyesen a vállunkra veregetnek és jókedvűen elkezdik a mondókát «Jaj mamám, paprika, alá-szolgálja, hej cigány...» A modern bécsi utálja Bécs Heuriger-dalait, nem szereti, ha a «Gemüthlich»-ségükről beszélnek és ha Bécszet a «mosoly országának» nevezik. Pedig ez nem ugyanaz. Ennek a városnak, amelyben Strauss János a «Donauwellenwalzer»-t írta, amelyet a modern bécsi szintén szeret megtagadni, különös ize, különös zamata van. Csak olyan ország fővárosának lehet ilyen jellegzetes a lakossága, amelynek nincs nemzeti karaktere. Berlin Németország fővárosa, Bukarest Románia fővárosa, London Anglia fővárosa. Bécs Bécs fővárosa. Berlin német, London angol, Bukarest román. Bécs bécsi. Ezért nem patrióta az osztrák. Csak lokálpatrióta Nem hazafi. Csak városfi. Ha a világ Isten kalapja, hazánk bokréta rajta. Ezt osztrák költő nem írhatta volna. A bokréta Bécs. Annak az Istennek a kalapján, aki különben bécsi származású. «Er hat erfunden Lieb und Wein...» Ugyanis ő találta fel a bort és a szerelmet. (Ez bécsi költészet.) A magyar szabadsághősök magyarok. Az osztrák Andreas Hofer, a Napoleon ellen harcolt bátor vendéglős azt mondja: «Mein heiliges Land Tirol.» Mintha vajaki hazafias extázisában azt mondaná: «Szent Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye!»

Hogy ez hogy tartozik ide? Mindjárt megmondom. Ugyanis...

BAUER

Ugyanis itt három párt áll egymással szemben a választási küzdelemben. Vaugoin pártja, Schober pártja és a szociáldemokraták. Három kísértet. Vaugoin beszélt először Ausztriáról. A választási harc beszédeiben mindig ezt mondta: „Unser Oesterreich.“ A mi Ausztriánk. A bécsiek ezt nem értették. Az osztrákok nem irredentisták. Azaz: kerületi irredentisták. Bezirks-Irredentisten. Itt az emberek egész életüket lehetőleg a város egy kerületében élik le. Ha a hatodik kerület, a Mariáhilf egy mellékutóját a szomszédos Margarethenhez csatolják, Bécsben forradalom törne ki. Dél-Tirol nem izgatja őket. Nem értették, hogy mit akar ez a Vaugoin? „Wien, Wien, nur du allein!...“ Bécs, Bécs, csak te egyedül! Most jön ez a Vaugoin és azt mondja, hogy menítsük

meg a „Viertel unter dem Manhartsberg“ nevű megyét. Ugyan kérem. Mi az, hogy „unter dem Manhartsberg?“ Semmi közöm hozzá. Nem tudom, ha még azt mondta volna, hogy Wienerwald. Igaz, hogy annak is néhány helysége távol esik Bécsből, de hát ott szokunk nyaralni, júliusban, a családdal. Azt még érdemes megmenteni. De a Manhartsberg? Pláne a Manhachberg alatt? Mi baja a Vaugoinnak a Manhartsberggel? A bécsiek ezt nem értették.

Vaugoinnak egyetlen nagy sikere volt. Amikor kancellár lett és az új köztársasági himnusz helyett, amelyet Renner dr. szociáldemokrata kancellár költött, elrendelte, hogy ezentúl a régi himnusz melódiáját, a Gotterhalte-t kell játszani ünnepi alkalmakkor. A Gotterhalte! Gotterhalte, Gott beschütze unsern guten Kaiser Franz... Ez volt Vaugoin legnépszerűbb rendelete. A bécsieknek a régi Burgmusikot juttatta eszébe. A bécsi Vaugoin győzött volna. Az osztrák Vaugoin idegen nyelven beszélt. Osztrákul. Nem bécsiesen.

A második...

3.

A második párt: a szociáldemokraták. Politikailag két részre oszlanak. Az ausztrómarsxisták, amelyek majdnem bolshevikiek: Otto Bauer, Breitner. A jobboldaliak: Seitz, Renner. Pszichológiailag azonban más a határvonal. Ezen belül egy oldalon áll Breitner és Renner. A bécsiek. A másikon Bauer. A kozmopolita. Breitner bécsi. Házakat épít Bécsben. Kórházakat. Csecsemővodákat. Iskolákat. Orvosi rendelőket. Bécsben dolgozik. Láthatóan. Ezt megbecsülik itt. Szociális szempontból. És hazafias szempontból. Vagyis lokálpatriotizmusból. Nem szeretik, de megbecsülik. Renner. A legbécsibb figura. Jókedvű, életvidám öreg ur. Piros pozsgás. Bauer sápadt arcú, szikrázószemű demagóg. Tudós és demagóg. Furcsa keverék. Nem szeretik. Nem bécsi. Nemzetközi.

Bécsben két mandátumot nyertek a szociáldemokraták. És egyet elvesztettek. Kettőt nyert Breitner és Renner. Bécs. Egyet vesztett Otto Bauer. Aki lehetne berlini, vagy londoni. (Párizsban is van egy pendantja: Leon Blum.)

Vaugoin és Otto Bauer. Az egyik népszerűtlen lett, mert osztrák. A másik, mert nemzetközi. Ami mindkettőjüknek hiányzik: a Heuriger, a srammli, a Strauss Vater és Sohn, a Zwei Herzen im ¼ Takt, a «süsses Wiener Mädl», a „Steferi“ (a Szt. István templom) tisztelete. Két típus, amelyet Bécs nem kedvel: Bauer, aki Strauss helyett a Marseillet akarja játszani és Vaugoin, aki a «hosszulépés» helyett bevezette újra a porosz katonaléptést.

4.

A bécsieknek van egy prototyp mondásuk: „Guat is gangen, nix is gschehn.“ Vagyis: minden jól ment, nem történt semmi. Lefordítva a bécsi mentalitásra: jól megy minden, ha nem történik semmi. A bécsiek ennél fogva meg vannak elégedve a választás eredményével. Minden jól ment, nem történt semmi. Hogy el ne felejtsük: egy párt volt, amely felvette programjába ezt az ígéretet: nem fog történni semmi. Schober pártja. A Schober-párt plakátjai — Schober feje és a felirat: „Ich büрге für Ruhe und Ordnung.“ Nyugalom és rend. A benemvert kirakatok pártja. Bécsi. Schober azonban az egyetlen igazi bécsi. A párt többi tagjait nem ismerik. Különbösen még nagyobb sikert értek volna el Schoberék Bécsben. Amíg nem történik semmi, a párt feltétlenül teljesíti ígéretét választóival szemben.

5.

Néhány epizód. Plakátok... A plakátözönből megjelent néhány nappal a választás előtt az Uránia tudományos mozgósítvány egy plakátja. Miután már minden párt kiplakátrozta a vezérek többé kevésbé idealizált portréját. Az Uránia plakátja: „Tiere sehen dich an“... „Állatok néznek rád.“ Hangosfilm. A plakátról egy majom kedves feje vigyorog a szemlélőre. A legbécsibb plakát. A legnagyobb sikere volt. A legszimpatikusabb arc. Egy márcik plakát. (Később derült ki, hogy

egyetlen halottja. Ugyanabban a kerületben a kommunisták nem kaptak szavazatot. Vannak köztük, akik azt mondják, hogy az anyóka lett volna az eggyel. *Elesett a harcban.* A pártért. A párt halottja ugyyszólván.

Van Bécsnek egy gégespecialistája. Neumann professzor. Világnév. Ide járnak mindig a kormány tagjai. Néhány nap óta Neumann professzor váróterme az új minisztertanács. Itt gyülekeznek a választási harc rokkantjai. De nemcsak a kormány tagjai. Az ellenzék is. Neumann professzornál szépen megférnek. A legérdekesebb vendég: Starhemberg herceg. Azt mondják, őt kell legtovább esetelni. És hogy itt olyan hal-kán beszél, hogy még a tanár se érti a szavát.

6.

A választási vasárnap estéjén az Arbeiter-Zeitung és a Reichspost, a két nagy pártlap házai előtt óriási tömeg verődött össze. A választás eredményeit várták, amelyeket hangszórókon közvetítettek a lapok szerkesztőségei. Az izgalom éjjel felé, amikor a bécsi eredményeket közölték, a tetőpontra hágott. Az egyes eredmények után «Bravo»- és «Pfui»-kiáltások hangzottak el. Kiseb civakodások, összeszólalkodások, verekedések. Amikor kihirdették, hogy Starhemberg herceg saját kerületében megbukott, az atmészféra már vészjósló, nyomasztó, füledt. Csoportok verődnek össze. A hang, amelyet a hangszóró közvetít, elhallgat. Rövid szünet. Mindenki ezt érzi: a következő pillanatoktól függ minden. A választási vasárnap nyugodt volt, de most, éjjel után, ebben az izjéts csendben, mindenki felet ott lebeg az 1927. év július 15-ének szörnyü emléke. Ebben a percben újra megszólal a hangszóró. Rádiózenét közvetít. Az új hangosfilmből. «A csikósbárónóból.» Érezni a fellelegzést. A bécsiek elindulnak hazafelé. Talán kicsit táncolásban mennek. Örülnek. «Guat is gangen, nix is gschehn.» Minden rendben van, nem történt semmi. A csikósbárónó legyőzte a Heimwehr-herceget.

Békessy János.

Schmitz osztrák alkancellár a választásokról, az új nemzetgyűlésről, a Heimwehrről és a zsidóság helyzetéről

„A keresztényszocialisták — Ausztria Zentrumsa“ — mondja az új kancellárjelölt a „Reggeli Ujság“-nak

Bécs, november 16.

— A Reggeli Ujság bécsi munkatársától. —

Ezen a napon langyos későszí délelőttön, amikor szemben ülök a bécsi népjóléti miniszterium Hanuscngassei palotájában Schmitz Richarddal, a volt tanárral, volt újságíróval, volt közoktatásügyi miniszterrel és jelenlegi alkancellárral, ezen a délelőttön Schmitz Richard egy személyben kancellár, alkancellár, népjóléti miniszter és külügyminiszter. Vaugoin Kilbben, Alsóausztriában pihen ki a választási harc fáradalmait, Seipel dr. pedig néhány nap óta beteg és legbensőbb barátját,

Schmitz Richardot bizta meg ügyei vezetésével. Kint, a népjóléti miniszteriumi előszobában — Schmitz egy személyben népjóléti miniszter is alkancellársága óta — aktákkal vázalkozó udvari tanácsosok, miniszteri hivatalnokok, a kancellári sajtóiroda egy embere. Az haute bureaucratie köreiből, úgy látszik már tudják, hogy ahogy Bécsben

«der Schmitz». Seipel bizalmasát hívják, az osztrák politika eljövendő domináns figurája.

A négyszeres miniszter, a kancellárjelölt egy csöppet se ideges ebben a percben.

A karácsonyi selyemvásár

„Le az árakkal“

jegyében megkezdődött

Szénási Sándor

selyemárufházában

IV., Bécsi-utca 5. szám, a Deák Ferenc-utca sarkán

Törpe árak!

Óriási siker!

— Mely lépések és milyen irányban történtek eddig a kormány megalakítására? — kérdezem az alkancellárt.

«Kormányalakításról konkrét formában eddig nem lehetett beszélni, mert a pártklubok még nem alakultak meg és csak megalakulásuk után jelölhetnek ki ezek tárgyalásra jogosult bizalmiakat. Egy azonban bizonyos: az akaratnak megfelelően, amelyet a nép többsége képvisel, a kormány antimarxista kormány lesz. Négy választáson 1920, 1923, 1927 és 1930-ban az osztrák nép az egész világ előtt dokumentálta, hogy Ausztriában antimarxista többség van.»

Megjegyzem, hogy politikai körökben egyesek állítolag már igen pontosan vannak informálva az új kormány összetételéről. Az alkancellár mosolyogva nyul a jegyzetblokkja után. «Meséljen, kérem» mondja. «Érdekelnek a kombinációk.» És mosolyogva jegyez. «Kancellár Schmitz» mondja. Schmitz nem válaszol. Ezt is felírja. Aztán a puccshírekről beszélünk, amelyek hetek óta izgalomban tartják Ausztria lakosságát.

«Az országgyűlés összehívásának napja még nincs meghatározva. Azonban arról biztosíthatom, hogy itt tisztára technikai kérdésről van szó. A megválasztott képviselőknek választási iratukat ki kell kézbesíteni, meg kell várni, hogy a képviselő elfogadja-e megválasztását, melyik mandátumot fogadja el, ha több helyen van, lasztolják meg. Azonban kétségtelen, hogy az országgyűlés az alkotmányos időn, harminc napon belül, megalakul. Minden számottevő tényező legfőbb igyekezete a nemzetgyűlést, különösen a súlyos gazdasági válságra való tekintettel olyan gyorsan, amennyire technikailag egyáltalán lehetséges összehívni és munkaképesé tenni.

A kancellár után most a keresztényszocialista pártvezér beszél. Érdekes, hogy Schmitz, hogy itéli meg a választások eredményét.

«Régi tapasztalat, hogy egy párt, amely egy évtizedig vagy ennél is tovább hordta a kormányzat felelősségét, végül is megérzi ennek a kötelességteljesítésnek hátrányait is. Ezenkívül a legsúlyosabb gazdasági krízis közepette rendezett választások mindig hátrányosak egy konzervatív pártnak. Ami a szociáldemokraták bécsi mandátumnyerését illeti, ugyelegendő talán, ha arra emlékeztetem, hogy a bizonyára 120.000 zsidó választó közül Bécsben a zsidósághoz talán legközelebb álló cionisták és demokraták mindössze 8000 szavazatot kaptak, úgyhogy

sok ezer zsidó szavazat, nem is politikai, hanem világszemléleti és hangulati motívumokból a szociáldemokratáknak jutott.

Az alkancellár megkér, hogy tegyem le a ceruzát. A beszélgetés elhalandozik. Amit Schmitz most mond, nem a nyilvánosság szánta. Nem politika. Pszichológiai magyarázatok. Egy mondat vésődik az emlékezetbe:

«A hívő keresztény szívéhez nagyon közel áll a hívő zsidó.»

Aztán pártkérdésekről esik szó. És amit Schmitz, az alkancellár, a kancellárjelölt, Seipel bizalmasa most mond, amikor a keresztényszocialisták és a Heimwehr viszonyáról van szó, az rendkívüli fontossággal bír egész Ausztria legközelebbi politikai konstellációjára. Schmitz alkancellár szerint az osztrák keresztényszocialista párt irányja: „vissza Luegerhez!” Ahhoz a Luegerhez, akinek pártja keresztény volt és szocialista a szónak társadalomalakító értelmében. Ezen az új uton Seipel pártja egy renesszánszra számíthat.

«A Heimwehr», mondja Schmitz, „különböző pártok tagjaiból áll, aminek elkerülhetetlen következménye, hogy többféle frakcióra is oszlik. De igen kívánatos, hogy a Heimwehr meg is tartsa pártunkívüli karakterét. Ha pedig a Heimatblock önálló pártként vonul be a parlamentbe, ugye igen jelentős lépést jelent. Igen jelentős lépést, mert egy olyan csoport alakul a nemzetgyűlésben, amely jobbra ül a keresztényszocialistáktól és amelyben a jobboldali radikális körök megtalálják képviselőiket. Így lesz újra tisztábban látható, hogy a keresztényszocialista párt a közép pártja volt és marad; erős vár a bolsevizmus ellen, Ausztria politikájának centruma.»

„Tud-e ön, alkancellár ur”, kérdezem, „két Heimwehrvezér állítólagos lépéséről az Ottó restauráció érdekében?”

„Egy idő óta ilyen hírek bizonyos időközben mindig felmerülnek”, mondja habozás nélkül a kancellár. „Céljuk: hangulateltetés a Heimwehr ellen. Eddig minden ilyen hír légből kapott koholmányoknak bizonyult. Sejtelmem sincsen most se egy ilyen lépésről.»

Az alkancellár végül is arról beszélt, hogy az új kormány feladata a nyugodt gazdasági fejlődés munkáztatása. A beszélgetés csak akkor ért véget, amikor a telefonon Schmitz orvosa jelentkezett. Hogy órák óta várja az alkancellárt. A torkát jódozza. Naponta. Ami a választási harc után nem is nagyon meglepő. Az alkancellár velem is másfél óráig beszélt.

„Ottónak eszeágában sincs november 20-án visszatérni Magyarországra”, mondja Wiesner miniszter, az osztrák monarchisták vezére

Ottó nagykorúsága, monarchista puccshírek és az osztrák Heimwehr

Bécs, november 16.

— A Reggeli Ujság bécsi tudósítójától. — Mióta a sajtó foglalkozni kezdett azzal a ténnyel, hogy habsburgi házi törvények szerint Ottó király november 20-án nagykorú lesz, szinte naponként születtek olyan hírek, amelyek arról akartak tudni, hogy

Ottó nagykorúsága napján visszatér Magyarországra és elfoglalja ősai trónját.

Ezek a hírek mind a mai napig egyszerű koholmányok voltak, amelyeket nem lehetett komolyan venni. A „Vossische Zeitung” most azonban olyan hírt közölt, amely egy pillanatra komolyá tette a kősa híreket.

Az osztrák Heimwehr két embere állítólag megjelent a svájci államvasutak igazgatóságánál és azzal a kérdéssel fordult az igazgatósághoz, hogy mi történne, ha november 20-án Ottó király átlépné a svájci határt és Ausztrián keresztül Magyarországra utazna.

A Heimwehr két embere, hír szerint, azt a választ kapta, hogy a svájci államvasutak csak akkor törődnek a dologgal, ha Ottó különvonaton vagy szalonkocsin akarja átlépni a határt. Ha mint egyszerű utas száll vonatra, személye Svájcban csupán a kalauzt érdekli. A „Vossische Zeitung” ehhez az információhoz azt a megjegyzést fűzi, hogy

Ottó a november 20-tól 21-re virradó éjjelen mint az Arlberg-expressz egyszerű utasa fogja elhagyni a számüzetés helyét.

Mint a „Reggeli Ujság” bécsi tudósítója értesül, ez a hír minden komoly alapot nélkülöz. A „Reggeli Ujság”-ban annak idején, amikor Ellisen tábornok puccsának híre elterjedt, az osztrák legitimizmus vezérférfiai szálltak szembe ezekkel a hírekkel.

Ausztriában annyira nem vették komolyan a hírt, hogy egy lap se foglalkozott vele.

Világos volt, hogy egy unatkozó tábornok

egyéni akciójáról volt szó, hogy a „puccs” terve csupán a tábornok és néhány közeli barátjának fejében élt, akik sem a Heimwehrrel, sem a legitimistákkal nem állanak összeköttetésben. A legújabb hírről a Heimwehr egy prominens vezérének és Wiesner excellenciájának, az osztrák császárhú „Reichsbund” vezérének kérdeztük meg. Wiesner miniszter a következőképpen nyilatkozott:

„A Genfből származó hír egyszerű kaesa, mint annyi más. Kaesa épp úgy, mint az Ellisen „összeesküvés”.

Politikai alfabetá az, aki a Heimwehr és a monarchisták között fennálló kapcsolat-ról akar tudni.

A Heimwehrek a lehető legvehemenesebb ellenségei a dunai konföderációnak és a monarchiának.

Hiszen ők az Anschluss hívei. A császárnak esze ágába sincsen november 20-án átlépni a határt! Az osztrák monarchisták november 20-án Bécsben gyűlnek össze. Délelőtt istentisztelet lesz a kapucinusok templomában, este Dankl gróf tábornok elnöklete mellett a Bäckergenossenschaft nagytermébe az összes monarchista formációk banketeket tartanak, amelyen Resegner gróf tartja a pohárköszöntőt.

Wiesner miniszter után a Heimwehr egy prominens vezéréhez fordultunk.

„A legújabb Ottó-híreket mesebeszédnek tartom. Hogy a Heimwehr két tagja Svájcban lépéseket tett, nem valószínű. Semmi esetre sem tették azonban ezeket a lépéseket a Heimwehr képviselőiben. A Heimwehr tagjai közt sok monarchistabeli tiszt van. Hogy ezek privát szorgalmából mit tesznek, — senki sem ellenőrizheti.

De a Heimwehr az osztrák-magyar monarchia ellensége.

Mi tehát Ottó nagykorúságával nem törődünk. A gráci állítólagos „összeesküvés”

néhány „politikailag teljesen felelőtlen” ember szórakozásának tartottuk mindig. Ezekkel a hírekkel komolyan foglalkozni nem érdemes.”

Az osztrák államrendőrség sem tud semmit a fantasztikus tervről. A nagy „Ellisen-puccsot” is saját hatáskörben intézte el néhány gráci detektív.

Pabst őrnagy: „A Heimwehr nem a választócédula eszközével harcol”

Telefonbeszélgetés az Ausztriába visszatért Heimwehr-vezérről

Bécs, november 16.

— A „Reggeli Ujság” bécsi tudósítójától. —

Szerdán, november 12-én, az osztrák köztársaság alakulásának ünnepén Pabst őrnagy, — ismert név a német Kapp-puccsból, — az osztrák Heimwehr megalapítója, — organizátora, katonai irányítója, akit Schober Ausztriából kiutasított és aki repülőgépen hagyta el az országot, aki azóta Velencében élt és tevékenykedett — éppen szerdán, november 12-én, a Brennernél átlépte a határt, amely a fasizta Olaszországból a demokráta Ausztriába vezet. Schober rendőrfelügyelet mellett távolította el Pabst őrnagyot Ausztriából.

Starhemberg herceg diszregimenttel, felvirágozott teherautókkal, várdákkal és ünnepi szónokokkal várta a Brenneren.

A tiroli Heimwehr diszmenetben vitte Innsbruckba a német őrnagyot. Azóta Innsbruckban tartózkodik Pabst. Ujságírókkal nem beszélt, csak politikai barátjaival tárgyalt. De az izgatott kedélyek fantáziája Tirol felé irányult. A Kapp-puccs katonája nem hat megnyugtatóan Ausztria területén, az Alpések alján. A Reggeli Ujság bécsi tudósítójának sikerült Pabst őrnagy innsbrucki lakását és telefonját megtudni és Pabst őrnaggyal telefonon hosszabb beszélgetést folytatni.

„Minket a választás eredménye éppen olyan kevésbé érdekelt, mint ahogy nem érdekelt a választás ténye sem.” — mondja Pabst a „Reggeli Ujságnak.” „A Heimatblock éppen csak azért indult a választási küzdelembe, hogy a parlamentben a Heimwehrnek olyan képviselője legyen, amely a nemzetgyűlés tevékenységét nagyjában ellenőrzi.”

A Heimwehr nemzet védelmi és semmi más. Katonai formáció, amelynek nem fontos a szavazócédulák harca.

A Heimwehr a hatalmát nem a szavazó-

Ausztria a nagy polgári koalíció előtt

Az új osztrák kabinet előrelátható összetétele

— A Reggeli Ujság bécsi tudósítójától. —

Az izgalom, amely urrá lett Ausztrián, nem csillapodott most, a választások után se. Még mindig rémhírek tartják nyugtalanságban az országot. Ezek a rémhírek arról beszélnek, hogy a Heimwehrek meg akarják gátolni a nemzetgyűlés alkotmányosan előírt összehívását. A rémhírekkel a Reggeli Ujság más helyén Schmitz alkancellár száll szembe. A Reggeli Ujság bécsi tudósítójának ezenfelül elsőként áll módjában azt a rendkívül érdekes hírt közölni, hogy az új kormány megalakulására irányuló tárgyalások igen élénken folynak s a hét végén a kormány minden valószínűség szerint meg is fog alakulni.

A tárgyalások természetesen a polgári pártok megbízottjai között folynak,

mert hiszen a szociáldemokraták, habár a legerősebb párt is, a polgári pártok majd kétharmad többsége ellen nem tudnak kormányt alakítani.

A megbeszéléseken a Schober-párt, a keresztényszocialisták és a Heimatblock megbízottjai vesznek részt.

Politikailag legjobban informált helyen kijelentik, hogy a „Neues Wiener Journal” vasárnapi számában megjelent kombináció nem tarthat igényt hitelességre. Az új kormány valószínű összeállítása a következő lesz:

Kancellár és közoktatás — Schmitz (ker-szoc.).

Alkancellár és hadügy — Vaugoin (ker-szoc.).

Belsőügy — Schober.

Külföldügy — Seipel (ker-szoc.).

Igazságügy — Hueber (Heimat).

Népjelölés — Ramek (ker-szoc.).

Kereskedelem — Heini (ker-szoc.).

A legnagyobb nehézséget a pénzügyi és a földmívelésügyi tárca okozza.

A Schober-blokk ugyanis két helyet követel a kabinetben, mert Schoberen kívül egy Landbund-párti politikus is el kell helyezni. A földmívelésügyi tárca Landesrat Winkler jöjjön tekintetbe. A keresztényszocialista parasztszövetkezet azonban ez ellen tiltakozik. A megoldás csak kompromisszum alapján lesz

cédula útján nyerte, a szavazócédula öt hatalmától megfosztani nem tudja.

Saját terveimről a percben nem beszélhetek. Bizonyos, hogy a jövő hét közepén Bécsben leszek. Aztán majd meglátjuk. Ami azt a hírt illeti, hogy két Heimwehr vezér Ottó utazásának érdekében a svájci hatóságoknál interviuolt volna, — erről legálább nekem tudnom kellene. De nem tudok róla, mert a hírből egy szó sem igaz, mint ahogy

nem igazak azok a hírek se, amelyek a külföldön olyan szívsósan tartották magukat Ottóval és a Heimwehrrel kapcsolatban.

A Heimwehreknek most más dolga van. A nemzetvédelem kiépítése és hatalmi pozíciójának megerősítése mindennél fontosabb feladat. Ezzel kell törődnünk. A Heimwehr vezetősége különös szimpátiával tekint Magyarországra felé. Magyarországon magam is a Heimwehr a bolsevizmus elleni harc egyik legbiztosabb erődtiményét látjuk. Én személy szerint a választások után tértem vissza Ausztriába, habár ez már előbb is módomban lett volna. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a választás jelentőségét tulbeesülöm.”

Ezt mondja poroszosan, katonás hanglejtéssel a drót másik végén Innsbruckban Pabst őrnagy. Hogy felfogása helyes-e, még igen bizonytalan. Az őrnagyot Schober utasította ki, Starhemberg hívta vissza. Minden jel arra mutat, hogy

mire Pabst az ut második részét is megteszi, Tirolból Bécsbe, a belügyminiszeri székben ugyanaz a Schober ül majd, aki Pabstnak gyors levegváltozást rendelt.

Pabstra Bécsben esetleg meglepetés is várhat. Mert Schoberre szüksége van az új kormányzatnak. Hogy Pabstra is szükség van-e, az még nyílt kérdés.

lehetséges. Bizonyos körökben arról is beszélnek, hogy

a keresztényszocialisták mérsékelt frakciója Kunschakot, a legnépszerűbb keresztény munkásvezért, vagy Ramek dr. volt kancellárt szeretné a kancellári székben látni.

Ez esetben Schmitz közoktatásügyi miniszter és vagy Kunschak, vagy Ramek lennének népjelölési miniszterek.

Minden kombináció azonban kétségtelenül arra mutat, hogy

a polgári pártok a békés politikát, a nyugalom politikáját tűzték ki célul.

Ha a tárgyalások sikerrel járnak, az antimarxista front 93:72 képviselő elleni arányban vonul be az új parlamentbe. Megállapodási alapon különben, értesülésem szerint,

a Schober-blokk egy tagja, még pedig Schürff dr. volt nagynémet kereskedelmi miniszter, Mödling polgármestere lesz a ház elnöke.

Ritka élvezoikez jut, ha oloivassa a
BORSSZEM JANKÓ.
MOLNÁR JENŐ lapját
Ára 50 fillér Kapható az árusoknál

MODERN **BUTOR** SZALON
Állandó kiállítás. Rendkívül előnyös fizetési feltételek * VII, Üllői-ut 14
Tulhalmozott raktárról
IRÓGÉPEK eladás csere kb. csönzés
POLYCON rendkívül kedvező áron
V. Alkotmány-utca 16. sz. Automata 173-75 Címre — névvel egyetértéssel

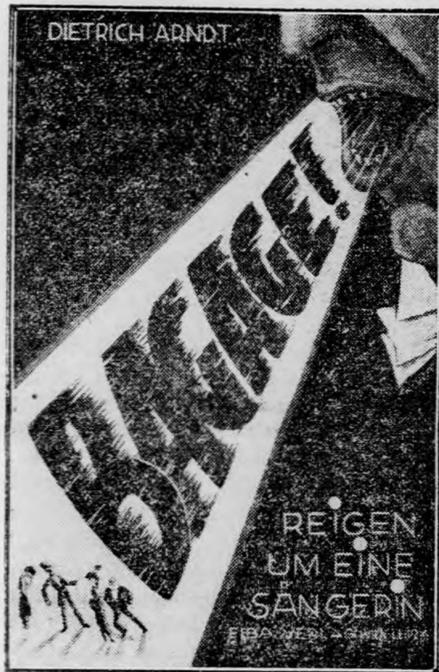
Jeritza Mária botrány-regénye

Kik a szereplői a „Bagage“ kulcsregénynek, amelyet Jeritza férje elkoboztatott?

Popper báró unokafivére, Robert v. Schenk, a Reggeli Ujság szerkesztőjéhez intézett levélben leleplezi Jeritza és titkárnője, Grete Leiss-Leinburg perének kulisszatitkait

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A Reggeli Ujság hetekkel ezelőtt megírta, egy Roderich Müller-Guttenbrunn nevű író (a Burgtheater egykori híres igazgatójának és népszerű írójának, Adam Müller-Guttenbrunnak fia) „Bagage“ címmel regényt írt, amelyet Dietrich Arndt álneven akart kiadni. Mielőtt a könyv megjelent volna, Jeritza Mária és férje, Popper Lipót báró a nyomás alatt álló ívek lefoglalását kérték az ügyészségtől, mert a regény egyetlen célja, hogy a „becsületsértések tömegét halmoz-

zák fel benne“ ellenük. Utaltak arra, hogy „szemérem elleni vétségek“ is vannak a könyvben. Az ügyészség meg is indította a nyomozást.

de a könyv időközben megjelent és példányai a könyvplacra kerültek.

Ekkor Popper báróék bejelentették az ügyészségnek, hogy a „Bagage“ kulcsregény, melynek főhősei felismerhetően ő és felesége, Jeritza Mária. Ezen az alapon kérte a könyv elkobzását. Miután a főjelentésben Popper báró

valószínűsítette, hogy a könyvben tényleg róla és feleségéről van szó és letétbe helyezte az elkobzásból származó esetleges kárért 20.000 schillinget

az ügyészség elrendelte a könyv lefoglalását. Most aztán a bíróság elé kerül a dolog s Popper bárónak és Jeritza Máriának

be kell bizonyítani, hogy a „Bagage“ hőseiben az olvasónak rájuk kell ismerni.

Rájuk hárul a bizonyítás kötelezettsége, mert a szerző ismételtel kijelentette, hogy szó sincs kulcsregényről; a könyv témáját ő kitalálta és csak annyit vett át az életből, amennyit egy írónak joga van felhasználni. „Nem akartam regényemben mást megírni, — mondja a „Bagage“ szerzője egy nyilatkozatában, — mint azt, ami általában a mai színpadokon lejátszódik, amikor egy énekesnő karrierje nem halad eggyenes uton és néha olyan dolgokkal van összekötöttségben, amelyek nem mondhatók a legtisztábbaknak.“

Az ilyen szerzői kijelentéssel szemben a regény állítólagos hőseinek azt kellene mondani: pardon, ha nem rólunk van szó, nem is érdekel, hogy mi van a könyvben. De Jeritza és Popper báró ragaszkodnak ahhoz, hogy a könyv róluk szól. És ezt be akarják bizonyítani. Pedig a könyvben a szerző a két főhősről a következőket állítja:

1. Az énekesnő, aki Grete Lavita névvel szerepel, karrierjét inkább szerelmi életben való jártasságának köszönheti, mint tehetségének. Ezenfelül durván és kegyetlenül kifosztja az utjába akadó gavallérokat. A tíz évvel fiatalabb báró-férjét is azért veszi magának, hogy megspórolja az impresszárió költségeit s az előkelő névvel fedezze kártyabarnangját és kalandjait.

2. A férj, aki Schleim gróf gusztyos néven szerepel, kitartja magát az énekesnővel, mert dús gazdag apja haszontalan életmódja miatt nem akar tudni róla. Később, mikor apja meghal, eltűnteti a kitagadó végrendeletet és pénzhez jut, egy tranzakcióval kifosztja unokafivérét, Herr von Kennert, szemethung feleségének egy ismert bankárral való viszonnya fölött, hogy attól is sokszázezer dollárt vágjon ki, végül — mérhetetlen kapzsiságból — felesége pénzére is ráveti magát és minden eszközzel azon van, hogy az öregedő asszonyt teljesen hatalmába kerítse és kifossa.

Szerepel a könyvben egy titkárnő (Anna v. Buschmann néven), aki egész életét az énekesnőnek szenteli, végül perbe keveredik vele, mert a férj végkielégítés nélkül kidobja; egy Maurice Wirr nevű bankár,

akit az énekesnő, a férj és a titkárnő együtt könnyítanak meg néhány százezer dollártól,

amikor ez tönkre megy, még azzal rágalmoznak meg, hogy ő tartozik nekik; az unokafivér (Herr v. Kenner), akit az énekesnő férje előbb kifoszt, megcsal, azután börtönbe juttat; az unokafivér Dr. Judás nevű ügyvédje, akit az énekesnő férje megveszteget, hogy elárulja kliensét és egy sereg mellékfigura: szeretők, bankárok, fezőrök, impresszáriók, titkárok. Az egész regény a szerelmi és társadalmi élet és a pénzvilág olyan főtelmes kloógába világít bele s alakjait a valóság olyan penetráns illata lengi körül, hogy

mindenkinek, aki csak valamit tart magára, ordítva kellene letagadni, hogy ezekhez a figurákhoz valami köze is van.

Hogy Jeritza és Popper báró nem ezt tették, annak persze meg van a maga oka, amelyet Popper Lipót báró unokafivére, Robert v. Schenk (aki a könyvben Herr von Kenner néven szerepel) a Reggeli Ujság szerkesztőjéhez intézett levélben tár a nyilvánosság elé.

Kik szerepelnek a könyvben?

Robert v. Schenk, Jeritza Mária férjének unokafivére rendkívül előkelő ember volt Bécsben: nővére például Auersperg grófnő, unokahuga Heriot Hilda grófnő; egyéb rokonsága is Ausztria legelőkelőbb köreiből fűzi. 1921-ben az a szerencsétlenség érte, hogy Popper Lipót báróval, akiben vakon bízott, közösen bankot alapított Svájcban. Popper — így adja elő Schenk számos följelentésében és periratában — háta mögött meghamisította a szerződéseket, kiforgatta mindenéből, aztán bérlet hamis tanuk vallomása alapján zsarolás miatt följelentette, végül ügyvédjétől is megfosztotta, mert annak irodájából fontos iratokat szerezett meg, aztán az ügyvédet — akit a bécsi ügyvédi kamara súlyosan elítélt — saját jogi tanácsadójául szerződtette. A perek Schenk és Popper között még folyamatban vannak; legutóbb november 5-én volt a bécsi Landesgerichten tárgyalás.

Miután a Bagage című regényben

nagyrészt azok az adatok foglaltatnak, amelyeket Schenk hozott fel periratában, sőt egy „Baron Poldi“ című kulcsregényében,

a Reggeli Ujság szerkesztője megkérdezte a Melidében, Svájcban lakó Robert von Schenket, hogy mit tud a regényről s annak alakjairól.

Robert v. Schenk levelében mindenekelőtt megállapítja, hogy a könyvnek nem ő a szerzője, de a szerző Guttenbrunn-Arndtnak

ő valóban rendelkezésre bocsátotta Popper Lipót báróval való élet-halálharcának adatait s a regényszerű földolgozás mögött valóban

a Popper—Jeritza-házaspár valódi élet- és karakterrajza áll!

A könyvben könnyen felismerhető alakok:

Grete Lavita = Jeritza Mária, Graf Ferdinand von Schleim = Popper Lipót báró, Maurice Wirr = Krausz Simon, Anna von Buschmann = Grete von Leiss-Leinburg titkárnő, Friedrich von Kenner = Robert von Schenk, Mister Kiel = Otto H. Kahn, dr. Judas = dr. Leopold Blech ügyvéd, Herr Strégel = Káldy Jenő.

Robert v. Schenk a regény háttéréről a következőket írja:

— Jeritza Mária és férjünk pere Grete von Leiss-Leinburggal, a hűségese titkárnővel a teljes nyilvánosság előtt zajlott le: ez a botrányos per, amelyben a házaspár életének szörnyűségeit tállták fel, adta az impulzust a regényhez. De hogy ezt a pert mi idézte fel, arra vonatkozólag kérem méltóztassék a mellékelt 38 eredeti dokumentumot átolvasni. Mindezekhez én kifogástalan uton jutottam; a bennük foglalt adatok hitelességéért, ha kell, eskü alatt is hajlandó vagyok helyt állani. E dokumentumokból a következő derül ki:

— Popper Lipót báró módot akart találni arra, hogy feleségétől elválhasson, mert az megöregedett. Ami pénzt el tudott szedni tőle, azt már elszedte. De a fontos az volt, hogy a válást Jeritza hibájából mondják ki,

mert a házassági szerződés szerint Jeritza köteles mindenféle bevételének felét évenként férjének kiszolgáltatni.

Ez a kötelezettség abban az esetben is fennáll, ha a válást a feleség hibájából mondják ki. Popper báró tehát elhatározta, hogy felesége bizalmas titkárnőjét egy teljesen alaptalan följelentéssel annyira sarokba szorítja, hogy az — ártatlanságának bizonyítására — kénytelen legyen Krausz Simon leveleivel kizökkolni és felfedni, hogy Jeritza összes számláit Krausz Simon fizette. Ezt azért is remélte Popper báró, mert tudta, hogy Krausz Simon leveleit a titkárnő nevére intézte és a titkárnő választot is urnője nevében.

Jeritza iránt érzett olthatatlan szerelemből a titkárnő azonban a per egész során fedezte a művésznőt, akit férje ebbe a perbe belekergetett és Krausz Simon is, — hogy megmentse a titkárnőt Popper báró karmaiból, — kijelentette egy levélben, amelyet a bírósághoz intézett, hogy a titkárnő valóban azért csinált adósságokat Jeritzaért, mert biztosra vette, hogy ezekért Krausz Simon helyt fog állani. Jeritza is megígérte titkárnőjének, hogy meg fogja őt védeni, ha nem árulja el. A per végül is egyezséggel végződött, mert Popper báró egyrészt nem érte el célját, másrészt Jeritza, — aki most 54 éves, — kétségbeesetten ragaszkodik tíz évvel fiatalabb férjéhez, aki két világrészen keresztül hajszolja feleségét, hogy minél több pénzt keressen számára, bár a művésznő hangja rettenetesen szenved e forszirozott munka alatt.

A „Bagage“ szerzője, — amit kevesen tudnak, —

sógora Grete Leiss-Leinburgnak, Jeritza titkárnőjének.

Adatait a szerző tehát — amennyiben nem az én dokumentumaimra támaszkodik, — első kézből, a titkárnőtől kapta.“

A szörnyűségek regénye

E megállapítások után kétségtelen, hogy a „Bagage“ kulcsregény s alakjai az életből valók. Ha ebből a szemszögből nézzük a regényt, azt kell mondanunk, hogy ez a szörnyűségek regénye: ilyen dolgokat élő emberek életéből még talán sohase hoztak nyilvánosságra.

Elvonul szemünk előtt egy szerencsétlen, ugy-látszik, betegeshajlamu fiatal leány élete, a titkárnőé, akit kisleány korában megrészegít a nagy énekesnő varázsos egyénisége és aki egy egész életre rabszolgájává lesz szenvedélyének.

ELSŐ FELVÉTEL A LYONI KATASZTRÓFÁRÓL

„FAVORIT“

ujjonnan megnyílt szövet- és selyemdivalház
Budapest, IV, Petőfi Sándor-utca 17 (Főposta mellett) Szervita-rend házában

Hadat üzent a drágaságnak!

A minimális üzleti rezsi tette lehetővé, hogy ezen üzlet rövid idő alatt a hölgyközönség kedvelt bevásárló helyévé vált.

Bizonyosságul csak néhányat sorolunk fel a sok, szép és jutányos cikk közül:

140 cm. széles ruhalweed	á P 4.90	Bársonyflanell	á P 1.48
Tiszta gypaju ruhakelmék	á P 6.20	lól mosható pongyola- és ruhaflanellék kiváló minős.	P 1.36
Gypaju crepe de Chine 96 cm. széles	á P 3.90	»Filtex« Sevilla kisebb nagyobb méreteken	P 1.50

Ezeket kívül kaphatók kosztüm- és kabátkelmék, bársonyok, selymek, mosóanyagok nagy választékban, mélyen leszállított áron.

Cselédnek odaköti életét az énekesnőhöz és segítő társává lesz ép úgy zivataros szerelmi életében, mint üzleti ügyeiben.

Száz- és százmilliókat hord el a titkár a művésznek egyik barátjától mindig azzal, hogy az énekesnő nem tud ezekről a kérésekről és a pénz és az ajándékok meglepetésül szolgálnak.

Holott a valóság az, hogy ezeket a hadjáratokat a barát zsebe ellen a művész iránítja és a férj, bár tud rólok, nemcsak hogy nem tesz ellenük semmit, de még a maga részéről külön százezer dollárokat vág ki üzleti tranzakciók formájában a baráttól.

Lepereg egy férj élete, aki kiltartatja magát. Először a szeretőjével, azután mikor a nőt feleségül vette, azt tüzte ki élete céljával, hogy üzleti objektumként használja fel. Közben végrendelet, váltó- és szerződés hamisítások, börtönbüntetéseket töltik ki a férfi életét. Amikor az asszony barátja kétszázezer dollár helyett egyszer száz-

ezer dollárt ad csak, felháborodva jegyzi meg a férj:

— Mit szól ehhez a szemtelenséghez? Ez az ember, akiről azt állítják, hogy a feleségemmel viszonya van, merészkedik, százezer dollárral adós maradni!

Feltűnik egy bankár, aki az Óceánon túra is követi az énekesnőt, szórja rá a pénzt, eltűri a férj zsarolásait és a végén tudomásulvenni kénytelen, hogy a házaspár azt állítja, hogy ő tartozik nekik.

Ami a figurák közt zajlik, az a szerelemnek, üzletnek és piszoknak olyan keveréke, hogy az ember a könyv elolvasása, vagy csak átlapozása után is a fürdőszobába siet és megfürdik, nehogy valami maradjon rajta.

Mindenesetre nagy érdeklődéssel kell várni azt a pert, amelyet a könyv elkobzása nyomán Jeritza Mária és Popper báró a szerző ellen folytatni lesznek kénytelenek és amelyben bebizonyítani kötelesek, hogy mindaz, amit a szerző állít, valóban illik rájuk.

„A halhatatlan vezér“ és az epigonok

— Demokraták a Kikakerben —

A „Reggeli Ujság“ tudósítója ezentúl hétről-hétre végigjárja a városi mandátumokért küzdő pártok agitációs gyűléseit és beszámol impresszióiról. Ezek talán hibebb képét fogják adni a pártoknak, mint azok a hosszú beszédek, amelyeket a választó polgárság minden vasárnap meghallgatni kénytelen.

vők, akik a nagy tükörben ma is a Vázsonyi figuráját látják.

Igen, a pihos pesti ügyvéd, aki nehézkes, lassított Chaplin-lépteivel hajlongott végig a Terézvároson; ez a gögös demokrata, aki előre köszöntötte a körut cipészeit, cukorka-árusait és hordárait, de jobban lenézte őket, mint Ferencz József; ez a rendellen, zsirfoltos, elhízott bohém, akinek két kurta karján Budapest legősdibb manzsettái lötyögtek; ez a kegyetlen és kiméletlen elme, aki meggyőztörte, felgyújtotta és elkápráztatta híveit, kedvére labdázott és cicázott velük az emelvényről; ez a korai Kerenski-e a magyar glóbusnak, aki Kossuth Lajos óta talán a legjobban értett a civilek mozgósításához; ez a temperamentumos sugó, aki arisztokrata barátai helyett ágált, szenvedett, lelkesedett, intrikált és fogadta a tapsokat, ez a félelletes izgató, a beszédnek és irásnak ez a csodálatos mestere, ez a következetes és követelő szellem, aki egyszemélyben képviselte az életreázott, ujjongó és ábrándos magyar polgárságot, aki lázban és tüzből ragyogott a borus magyar égen, aki közébe csapott a felemás pesti nyájnak és az ostora úgy csattogott, mintha kancsuka lett volna, ez a halhatatlan és határtalan energia ült ott a mai demokrata vezérek feje felett a Kikaker-kávéház foltos üvegtükrében.

És a mai vezérek beszélnek... Először Pakots József, ez a kedves, jómodoru, min-

1900 november 16 délelőtt fél 11. Vigadó nagyterem, a demokrata párt nagygyűlést tart: szónok Vázsonyi Vilmos.

1930 november 16 délelőtt fél 11, Palatinuskávéház, a demokrata párt nagygyűlést tart: szónokol Pakots József, Hegedüs József, Gál Jenő és Bródy Ernő.

A harminc esztendő nem változtat a személynél kérdésem: a mai gyűlés összes szónokai a „halhatatlan vezér“ helyett beszélnek, Vázsonyi nevében csikarják ki a tapsokat, Vázsonyi állítólagos barátságába burkolóznak, Vázsonyi szelleme márkázza a politikai lacipecsenyét, Vázsonyi örökségének törmelékei kerülnek terítékre.

A Palatinus, helyesebben Kikaker-kávéház üvegtükrén alatt, ahol egyébként hajnali lumpok szokták az utolsó falatot lenyelni vagy kiadni, ott vannak az alvezérek, csak Bródy Ernő kék. Gyűrőtten, álmosan, kopott vasárnapi eleganciájukban állnak, ülnek, zümögnek, szivaroznak vagy sóhajtoznak a hi-

Elérkeztünk a mélyponthoz! Ennél olcsóbb már nem lehet! Ez több, mint árleszállítás!

Lehetővé tettem, hogy

karácsonyi szükségletét

mindenki már most beszerezhesse, mikor a választék teljes, és tisztelt vevőimet, a torlódások elkerülésével, nyugodtan és lelkiismeretesen kiszolgálhatom

Az országszerte olcsóságáról ismert

GERŐ

maradék- és divatruház

VI, Andrassy-ut 6

Ime, felülmulh atatlan árain:

Sima nyersselyem	P 2.90	Gyapju crepella	P 2.95
Crepe de Chine műselyemből	P 3.50	Jerssey selyem átszövésű	P 2.98
Csikos nyersselyem női ruhára és uri fehérneműre	P 3.90	Kosztüm- és kabátkelme 150 cm. széles	P 4.95
Marocain műselyemből	P 3.98	Bársony:	
Romain prima	P 4.98	Mintás divatbársony	P 1.95
Tiszta selyem georgette	P 4.98	Cord bársony mintás és sima	P 2.40
Crepe Satin prima minőségű műselyemből	P 5.50	Ruha- és köpenybársony, 70 cm. széles	P 4.90
Tiszta selyem tífisz	P 9.80	Mosók:	
Tiszta selyem marocain	P 9.80	Tennisz flanell	P —.49
Szövet:		Bársony flanell	P —.95
Tweed kelme	P 1.98	Matlasse sima és mintás	P 1.50

Goldberger-Bemberg Parisette maradékok P 1.30
Filtex Sevillák P 1.32

dig fiatal uriember, aki olyan rendes, hogy egypárti is lehetne. A demokraták maguk fölé emelték, amíg a nevére és a vallására szükségük volt és maguk alá gyűrték, amikor már kifacsarták. Rezigált, fáradt szónok, a Ferencvárostól a Lágymányosig olyan forgalmat bonyolít le, hogy ugyanazt a beszédet százszor is elmondhatja: senki sem hallja kétszer.

Pakots nyitja meg a beszédek sorát, a „halhatatlan vezér“ről emlékezik, azután egy ötlet jön: az egypárti tervbevett propagandáját cirkuszhoz hasonlítja, amely körbejár majd az országban és a nagydobon egy majom ül, amelyik mogoró helyett bolettákat és adóintésket szór a nép közé. Nem rossz. Ezzel azonban vége is van az ötleteknek és az öndicséretnek hosszú sora következik:

— Én voltam az, aki... Én voltam... Én, én, én...

Mi ez? Itt minden szónok elmondja, hányzor szólt fel a Házban, milyen ügyben, milyen eredménnyel, kinek engedette el az adóját, kinek szerzett nyugdíjat, kinek emelte fel a rokkantilletményét? Uj Coriolanusok az urak, akik az üres zsebekkel dicsekednek és a gyógyult sebeiket mutogatják? Szerencsére egy negyedóra múlva Pakots is

megunja, hogy önmagát dicsérje és elkezd a — választókat dicsérni, feltéve, hogy a demokrata pártra szavaznak. A jelenlevők megtapsolják Pakots zárómondatát, amelyben intelligensnek nevezte a Lipótváros közönségét és ezzel vége a beszédnek.

Utánna Hegedüs József dr. beszél. Szimpatikus, finom ur, okosan, szellemesen és röviden. Mérsékelt sikere van.

Most nagy taps. A pincérek és Kikaker ur, a tulajdonos, aki az ajtóban mereven figyeli a távozókat és a ruhatárosok, akik pedig felelősek a kabátokért, erősen tapsolnak: Gál Jenő áll fel szólásra, a kerület képviselője. Szintén a „halhatatlan vezérről“ beszél. Nem mondja el, hogy a Vezér őt szívből utálta, hogy „hadimilliomosnak“ nevezte és arról se beszél, hogy mit mondana Vázsonyi, ha megtudná, hogy Szalad-Gál Jenő, mint hithű zsidó minden reggel kelet felé fordulva elmondja imáit, aztán siet a büntető törvényszékre és pert visz a — zsidó hitközség ellen. De aztán neki is van egy jó, Vázsonyira emlékeztető ötlete: a Margithiddal hasonlítja össze a polgárságot, mindkettő túlterhelve, elgyötörve és elakadva vergődik. Miért nem építenek új hidat Buda és Pest közt, felszabadító és kibékítő kapcsot?

Vázsonyi, a „halhatatlan vezér“, biztosan valami olyasmit morogna erre szivarja mögött, hogy előbb a túlterhelt hidra rá kellene még tenni Gál Jenőt. Hátha leszakad. Ami Gál után következik, már csak kortesbeszéd Krompaszky főigazgató megvádolásától a lipótvárosi áklklubok megtámadásáig. Hol a koncepció, a hatalomra törő párt cselekvési programja, a pozitív alkotás menetrendje? Gál csak arra hívja fel a polgárságot, tisztítsa meg a levegőt, kergesse el a felhőket a demokrácia napja előtt! Ez a meteorológiai funkció nem nagyon lelkesíti az embereket, kezdenek beszélgetni és oszolni, némelyek lágy tojást rendelnek, mások a Pester Lloydot kérik, sőt akadnak, akik fizetnek is.

Még felcsattan Gál Jenő hangja, amikor Bródy Ernőt ünneplik, aki közben megérkezett és már fel is áll Bródy. Megint nagy taps, ő is a „halhatatlan vezér“-rel kezdi és felsorolja, hogy hány pártot látott születni és meghalni, csak egy él erősen és intaktan: a Demokrata Párt, amelyet harmincöt év előtt Vázsonyi vele alapított. És újra én, én és én, megint egy új Coriolanus kér voksokat a „halhatatlan vezér“ árnyékában.

A beszéd hosszú és az idő már egyre jár. Bródy beszél és a szavazók éhesek; lassan ürül a kávéház, Kikaker ur egyre izgatottabban figyelmezteti a főurat, hogy vigyázzon a bliccelőkre, a ruhatáros kéri a díjakat, aki nem tartozik a vezérkarhoz, óvatosan sompolyog kifelé. Bródy még mindig beszél, de már csak a pretoriánusok hallgatják. A Kikakerbe befutnak az első kapucinerezők...

Választási plakátok

Ha a kisemberek tudnak várni követeléseikkel, várjanak a grófok is a Károlyi-palota vételárának utolsó részletével — mondotta Peyer Károly a szociáldemokraták vasárnapi gyűlésén

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A Magyarországi Szociáldemokrata Párt vasárnap délután a budai Vigadó nagytermében választói gyűlést tartott, amelyre nagy számmal sereglettek össze a budai gyárak és ipartelepek munkásai. Bánóczy László elnöki megnyitójában rámutatott arra, hogy most dönteni kell, vajjon Budapest továbbra is a reakció vagy a haladás városa legyen.

Kéthly Anna szerint a választásokat már régen meg kellett volna tartani, ezzel szemben a helyzet az, hogy a választás időpontja még mindig bizonytalan. A keresztény kurzus a választási ígéremeket, úgy látszik, bele akarja vinni a karácsonyi ünnepekbe és inkább vállalkozik az ünneprontó szerepére, semhogy egy nappal hamarabb kiadja a hatalmat a kezéből. A Szociáldemokrata Párt a városházán az egész polgárságot akar dolgozni és nem csupán a pártért.

Ötvenhárom városatya harcolt eszlandókön keresztül a nagy többség ellen a közéleti tisztaságot és most az ellenpártot mégis azt hangoztatják, hogy Moszkva és a keresztény Budapest között kell választani.

Ezzel szemben igaz az, hogy a harc a reakció és a haladás között fog eldőlni.

Büchler József a következőt szónok.

— Jó keményen! — zugja a terem és a kijárat közelében kis eszelepatéra kerül a sor: egy betolakodott idegent, aki a gyűlést meg akarta zavarni, egyszerűen kidobnak a teremből.

Büchler József a kerületek helytelen beosztásával foglalkozott. Rámutatott arra, hogy az igazságtalan elosztás a kurzus érdekében történt. A szociáldemokrata párttól félnek a legjobban, mert a szociáldemokrata városatyák néztek a legjobban a körmükre a panamázóknak. Ezzel szemben mi történnék?

Bethlen István összehívta a polgárság vezetőit és felszólította őket, hogy alakítsanak egy antimarxista frontot. Ennél nagyobb dícséretet nem kaphattunk, ez mutatja, hogy Bethlen István Magyarország örökös, Isten kegyelméből való miniszterelnöke, fél tőlünk és nem restel agitálni ellenünk.

Peyer Károly volt a következő szónok.

— A polgárság is a szociáldemokratákban látja a korrupció és a panama üldözőit — mondotta a közönség viharos tetszése mellett. — Háromszázhusz városi tag között ötvennégy szociáldemokrata városatya imponáló tempót tudott diktálni és a mi kezdeményezésünkbenlől tömérdek jó származott. A polgárság mindjában kimutatja ragaszkodását a munkás iránt, mert a kereskedő és iparos pontosan tudja, hogy az ő jóléte azonos a munkás jólétével. Budán az emberek jobban összetartanak és ez lehetőséget ad nekik, hogy pontosabban áttekinthessék a gazdasági helyzetet.

Budán megdöbbenve látják, hogyan tünek el egymásután a gyárak. Az óbudai ipartelepek egyre-másra apasztják a munkáslétszámot.

Vegyük elő az utolsó költségvetést, amely 70 millió bevételt irányoz elő. Szerdán a közgyűlésen Wolff Károly, a többségi párt vezére nem mert felszólalni és azt követelte, hogy előbb a szociáldemokraták mondják el véleményüket a költségvetésről. Mi el is mondtuk. Sípocz Jenő dr. polgármester valósággal büszkélkedett azzal, hogy ebben a költségvetésben 7 és fél milliót megtakarított. Szolgálhatok ennek a megtakarításnak szomorú adataival.

1,760.000 pengőt vonnak el az utépítés és karbantartás költségeitől akkor, amikor ezek a munkálatok fokozott dotálásra szorulnának. 457.000 pengőt tartarítanak meg a csatornák karbantartásán. 17.000 pengőt sétányokon. 50.000 pengőt az Ördögárok szabályozásán. 620.000 pengőt iskolákon. 60.000 pengőt napközi otthonokon, 58.000 pengőt iskolaorvosokon. 1.000.000 pengőt iskolaépítésen. 10.600 pengőt szegény tanulók segélyezésén. 23.000 pengőt a szerzetothonon, 12.000 pengőt a hajléktalanok menhelyén. 60.000 pengőt az anya- és csecsemővédelmen, 53.000 pengőt a fővárosi könyvtáron, 57.000 pengőt a művészek és festők segélyezésén és 67.000 pengőt a tejszakon.

Amint látnivaló, a takarításokat csupa amugyis mostohán dotált szociális intézménynek érik el és az ilyen katasztrófális elvonást mindennek lehet nevezni, csak takarékosságnak nem.

Ezzel szemben provokálóan ott éktelekedik a költségvetésben a Károlyi-palota vételárának utolsó részlete, 1.600.000 pengő. Ha a kiskereskedők és kisiparosok meg tudják hozni azt a keserves áldozatot, hogy koplaiva és nélkülözve várnak követeléseik behajtásával, hozzák meg ezt az áldozatot a gróf urak is, akik végül is olyan objektumot adtak el a városnak, amelyet őseink potyán kaptak.

Követelni fogom, hogy az 1.600.000 pengőből 200.000 -et adjanak a munknélkülieknek, 400.000-ból építsenek szükséglakásokat és 1.000.000-ból iskolát, ennek a polgárság több hasznát fogja venni, mint hogyha a grófok pontosan megkapják a pénzüket.

— Vegyének példát — fejezte be beszédét Peyer Károly — a bécsi polgárságról, amely háromnegyed részében a szociáldemokraták mellé állott, noha egészen bizonyos, hogy Bécs lakossága nem ebben az arányban szociáldemokrata. Nem akarjuk túrni tovább, hogy a Fokusházy elnökleite alatt álló Várárpénztárnál milliók kalóldjanak el, tiszta és egészséges Budapestet akarunk.

A választói gyűlés a munkásdalárda énekével ért véget.

Rayasz László püspök felavatta a kelenföldi Magyar Advent templomát

Egy nagy magyar misszió van most: bizni — mondotta a püspök

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Tíz esztendő fáradságos munkája árán pompás magyarstílusú templomot épített a Lenke-úton a Lágymányos-kelenföldi református egyházrész, amelyet a kormányzó Budapestre vonulásának emlékére a „Magyar Advent templomnak” nevezték el és e nap mai tizenegyedik évfordulóján a kormányzó és közéletünk számos kitűnőségének jelenlétében szentelték föl és adták át rendeltetésének. Rayasz László dr. püspök üdvözölte a kormányzót, aki örömet fejezte ki a templomépítés sikere felett, majd bevonult a templomba s az Ur asztala előtt foglalt helyet. A gyülekezet először az „Im bejöttünk nagy örömmel” kezdetű dicséretet énekelt, Rayasz László püspök bibliát olvasott, majd újabb köztűnés után a püspök magas szárnyalású beszédet mondott. Ezelőtt tizenegy esztendővel, éppen ezen a napon, — kezdte a püspök — a templom előtti úton bevonult egy kis

sereg, árvek roncsain. Rákóczi és Zrínyi óta ez volt az első magyar nemzeti hadsereg.

Mi volt akkor és mi van ma: ez a két tény egymás mellé állítva egy nagy kürtzengés: hizzatok.

Megtalálta egymást nemzet és vezér. A püspök ezután a templom felépítéséről beszélt, amelyre 1919 március 15-én érkezett az akkori budapesti lelkészhez az első adomány. 500 korona hadikölcsön és attól fogva itt egy kicsi nyáj, amelynek legnagyobb része szegény ember, munkás és tisztviselő, egy olyan korszakban, amely gazdaságilag legsomorubb volt évszázadok óta, egy olyan egyházban, amelynek sohasem voltak földi javai, minden erkölcsi erejét összefogva felépítette a kelenföldi templomot.

— Ha járnak-kelnek közöttünk a suttogók, szemforgatók, hunyorgatók — folytatta a püspök.

A kelenföldi református templom felavatása

Horthy Miklós kormányzót üdvözli Némethy Károly v. b. t. t., ny. államtitkár, egyházügyi elnök. Mellette Rayasz László püspök.

Milyen varrógépet?

ÉN MÉGIS VESZEK

SINGER-VARRÓGÉPET

mert: elsőrangú minőséget jelent,
mert: a Singer-gyár a precíziós munkák előállításában évtizedes tapasztalatok felett rendelkezik,
mert: a Singer varrógépek ára nem magasabb, mint más gyártmányé.

A Singer-varrógépek az egész világon a legjobbaknak vannak elismerve

Kényelmes fizetési feltételek!
Allandó díjmentes tanfolyamok a kezelésben minden Singer-üzletben.
SINGER VARRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
FIÓKÜZLETEK MINDENÜTT!

pök —, hogy jön a forradalom, vigyázzunk. Így tönkret lehet tenni egy nemzetet. Arról kell beszélni, ami az igazság, hogy

a nehezezn már túl vagyunk, a mélypontot már elértük

és ha volna is valami még hátra, nem fogytunk ki a türelemből, a bizalomból is van még elég arra, amit esetleg ki kell tárnai. Nincs olyan vihar, amely után ki ne süssön a nap. Megint oda-jutottunk s néhány hónapig ott leszünk, hogy a legnagyobb hazafi az, aki a legbátrabb és a leg-

nyugodtabb, egy nagy magyar misszió van most: bizni, bizni, bizni!

Végül Rayasz püspök imádkozott a város minden rendű és felekezeti lakóért, a családi tűzhelyekért és a kormányzóért. A Himnusz és Rayasz püspök áldása fejezte be az ünnep istentiszteleti részét, amely után a kormányzó eltávozott a templomból. Az istentisztelet után prezbitériumi díszközgyűlés volt Sebertyén Andor Jekész és Dicsőffy Kálmán ny. államtitkár, gondnok elnök-lésével.

Eckert József sofőr elmondja a Reggeli Ujság munkatársának a mártonhegyi véres éjszaka történetét

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Vasárnap délelőtt rendőrautó állt meg a Rókus-kórház előtt, a rendőri autó utasai: rendőrtiszték és detektívek a kórház felemelet 52. számú kórtermébe mentek, ebben a kórteremben fekszik kedre virradó éjszaka óta Eckert József — a Mártonhegyi-uti titokzatos merénylet soffőr-áldozata. Rendkívül súlyosan sérült meg Eckert József, csodálatosképpen azonban aránylag gyorsan gyógyulnak sebei és vasárnap reggel már olyan jól érezte magát, hogy kezelő-orvosai megengedték, hogy résztvegyen egy helyszíni szemlén.

A rendőrtisztviselő és a detektívek elvitték Eckert Józsefet a Mártonhegyi-útra, ott megkérték, mutassa meg azt a helyet, ahol a merénylet történt. A soffőr körülnézett, vizsgálódott, sokáig töprengett, végül kijelentette:

nem emlékszik arra, hol történt a merénylet, akkor sötét volt, különben is a lövés után nyomban elvesztette a tájékozódóképességét.

A helyszíni szemle tehát eredménytelen volt, Eckertet visszavitték a Rókus-kórházba.

Vasárnap délután két óra van, vékony harangszó a gondnoki irodában. A harangkongás jelzi a látogatási idő kezdetét. Pillanatok alatt előzönlük a kórtermeket a látogatók. Az 52-es kórterem

is zsufolva van vendégekkel, az egyik ágy körül vagy tizen állnak, itt fekszik Eckert József soffőr. Sovány, fáradt arcú ember, halántékán erősen öszül a haja, bal arcán széles flastron fedi a sebet. Az ágy mellett hálószekrényen sok virág, dunsztos, meg cigaretta, rokonok és jóbarátok hozták. Az ápolónő meséli, hogy amióta Eckert a kórteremben fekszik, száz meg száz soffőr egymásnak adja a kilincset. Csütörtökön Bertha soffőr látogatta meg Eckertet.

Az a Bertha, aki mint emlékeztetes, néhány évvel ezelőtt szintén egy merénylet áldozata volt,

életveszélyes sérüléséből hónapokig tartó betegség után gyógyult meg.

Leülök Eckert ágya melé, megkérem, mondja el, mi történt vele valójában.

— Hétfőn este háromnegyed tízkor az Operánál álltam, — kezd beszélni a soffőr — egy ur és egy hölgy lépett a kocsimhoz, felfogadtak. A kocsiba csak a hölgy szállt be, az ur adta viszont az utasítást, hogy vigyem el a hölgyet a József-körútra. Amikor végeztem ezzel a fuvarral, a Baross-kávéház előtti standhoz akartam állni, de ott nagyon sok kocsí volt. Tovább mentem a legközelebbi állomáshoz, de ez is tele volt kocsikkal.

Ekkor mentem a Hébel-kávéház elé, itt csak

KEZDJE JÓLAHETET!

Nézzé meg a ROYAL APOLLOBAN a

FORRÓVÉRÜ VÁROS

cimü rendkívüli sikert aratott

JAN KIEPURA

filmet! Jegyrendelő telefon 419-02 és 429-46

Csak azért is Zeileis!

A gyógyulást keresők tömegesen tódulnak Tóth Pál dr. képviselő józsefköruti Zeileis-intézetébe

— A Reggeli Újság tudósítójától. —

A Budapesti Orvosok Szövetsége múlt hét csütörtökjén foglalkozott az ugynevezett Zeileis-rendelők ügyével. Aktualitást ennek az állásfoglalásnak az adott, hogy Tóth Pál dr. orvos, szarvasi országgyűlési képviselő, aki huzamosabb ideig Zeileis tanítványa volt Galspachban, József-körut 35. szám alatt megnyitotta Zeileis-rendelőjét.

Bármint is gondolkozik az ember Zeileisről és kezelési módszeréről, az Orvosszövetségnek az állásfoglalása mégis azt a benyomást kelti, hogy hogy kissé tulságosan sietett pálcát törni nem-

Dr. Tóth Pál

Csak Zeileis, hanem magyar tanítványa, dr. Tóth Pál felett is, amikor kimondotta, hogy „lelküismeretes orvos hivatásával az ugynevezett Zeileis-mód alkalmazását nem tartja összeegyeztethetőnek.

Azon, hogy a magasfrekvenciájú elektromos árammal való kezelés alkalmas a gyógyításra, az orvostudomány már régen tud van.

1892-ben egy francia orvos, d'Arsonval konstruált először egy készüléket, amelynek segítségével magasfrekvenciájú áramot sugározhatott be a szervezetbe és ennek az árambesugárzásnak a segítségével óriási sikerrel gyógyított különféle

betegségeket. Az orvostudomány sohasem tagadta ezeknek a gyógyhatásoknak az eredményeit. D'Arsonval halála után azonban senki sem foglalkozott annak a gyakorlatilag kipróbált tételnek továbbfejlesztésével, hogy magasfrekvenciájú áram besugárzásával gyógyítani lehet. Nevezetesen senki sem akadt, aki a d'Arsonval készülékét az elektromos technika fejlődésének megfelelően továbbfejlesztette volna és különösen a rádiumkutatással kapcsolata hozta volna. Dr. Rumpf titkos tanácsos, kiváló német orvos-professzor 1927-ben „Az öscilláló áram alkalmazása, mint a magasfrekvenciájú áram legegyszerűbb és legsikeresebb alkalmazása” című könyvében kifejtette, hogy az ilyen árambesugárzással többek között a következő eredményeket lehet elérni:

„A vérnyomás leszorítása, a szív megerősítése, fejfájás és szédülés megszüntetése, különféle neuralgiák gyógyítása, beleértve az angina pectorist, álmatlanság megszüntetése.” De azóta a magasfrekvenciájú árambesugárzással és a Zeileis-féle apparaturával más betegségek terén is óriási gyógyhatásokat értek el.

Ezekkel a megállapításokkal nem száll szembe az orvostudomány mindaddig, amíg Zeileis maga kezelési módszerével és készülékével nem tünt fel Galspachban.

Zeileis továbbfejlesztette a magasáramú elektromos terápiát azzal, hogy a besugárzásnál rádiumot és egy ugynevezett nemes gázt, a héliumot is alkalmazta.

Bármennyire támadják is kezelési módszerét, azt nem lehetett elvitatni tőle, hogy

sokezer esetben olyan betegeknek is sikereket ért el, amelyeknél a hivatalos orvostudomány felmondta a szolgálatot.

Amit Zeileisnél a hivatalos orvostudomány némi joggal kifogásolt, az az ugynevezett tömegkezelés. Galspachba százezrek vándorolnak és Zeileis tényleg arra kényszerült, hogy csoportonként gyógyítsa az eléje kerülő betegeket. Kétkezdéssel fogadták eddig Zeileis ugynevezett „diagnosztikai varázspálcáját” is, amit a galspachi csodadoktor diagnosztizálásra használt. Ez a va-

rázspálca egy Zeileis által előállított gázvegyülettel töltött üvegcső, amely, ha elektromosáram fut rajta keresztül, villódzni kezd s aszerint, hogy beteg, vagy egészséges testrészt fölé kerül-e, a színét változtatja. Miután ennek a diagnosztikai eszköznek összetételét Zeileis eddig nem közzölte és azt titokban tartja, erről végleges véleményyt mondani természetesen nem lehet.

De a varázspálca alárendelt szerepét játszik mindazoknál az orvosoknál, akik Zeileis módszere szerint a magasfrekvenciájú árammal és rádiummal kapcsolatos gyógymód alkalmazására szánták rá magukat.

Semmi akadályja sincs annak, hogy a rendelő orvos a varázspálca nélkül rendes diagnosztikai uton állapítsa meg a diagnózist és a besugárzások számát és szükségességét.

Az Orvosszövetség tullelte magát azon a tudományosan megállapított tényen, hogy a magasfrekvenciájú árammal való kezelés az orvos kezében egyike a leghatékonyabb és legértékesebb gyógyító metódusoknak. Nekünk itt Magyarországon Zeileis galspachi kezelési módszereihez tulajdonképpen semmi közünk.

Azért, amiért Zeileis Galspachban válogatás nélkül kezeli a betegeket, nem lehet egy magyar orvost elűzni attól, hogy egy magasfrekvenciájú árammal való kezelés áldásában részesítse a betegeket.

Dr. Tóth Pál lelkiismeretes orvos és sokáig tanulmányozta a magasfrekvenciájú árammal való kezelést, amíg elhatározta magát, hogy az eredeti Zeileis-féle készüléket Magyarországon alkalmazza.

Már most is százával tolonganak a betegek és nem árulunk el titkot, ha azt mondjuk, hogy itt Magyarországon is igen magasállású egyének vannak, akik Galspachban gyógyulást találtak.

Igy többek közt megkérdézhethetné az Orvosszövetség Mikes püspököt, aki szépen sorba állt Zeileis galspachi rendelőjében és ott gyógyulást talált a magasfrekvenciájú árammal való kezelés következtében. Most tért vissza galspachi tanulmányutjáról

egy budapesti közkórház ismertnevű tanársegéde,

aki ott a Zeileis-féle kezelést tanulmányozta. A tanársegéd felkeresett szerkesztőségünkben és a következőket mondotta:

— Hosszabb időt töltöttem Zeileis intézetében, hogy megismerhessem alaposan a szaporaválta-

kozásu, magasfeszültségű áram rádiummal való sugaras kezelést. Mondhatom, sem misztikumot, sem csodát Galspachban nem láttam. Ellenben komoly, szorgalmas munkát, melynek csak egy célja van: a betegek gyógyítása. A kémiai és fizikai laboratórium felszerelése oly gazdag és tökéletes, melyhez hasonló még egy klinikán sem láttam. Fritz Zeileis dr. egyike a legjobban képzett modern orvosoknak.

— Zeileis dr. engedélyével számtalanszor alkalmam volt beszélni a legkülönbözőbb betegekkel, akik szívesen mondtak el mindent betegségükről, abban a reményben, hogy Zeileisnek használnak vele.

Egy müncheni asszony mondotta, hogy tizennyolc év óta szenved bőrtuberkulózisban, melyet eddig semmiféle módon nem tudtak orvosai meggyógyítani. Jelenleg másfél év óta összesen 19 hélig állott a Zeileis-féle sugaras kezelés alatt. A súlyos betegség most már teljesen meggyógyult és még csak néhány sugaras kezelést kap.

Ugyancsak a legsúlyosabb lupusszal jelentkezett Zeileisnél egy másik vidéki asszony is, akinek arcát annyira eléktelenítette a betegség, hogy mindenki irtózáttal fordult el tőle. Arca állandóan duzzadt volt, tele nedvező fekélyekkel. Ma arca teljesen sima és száraz, a betegségnek nyoma sincs, csupán vörösség jelzi az egykori súlyos elváltozás helyét.

Egy magyar századossal is megismerkedtem, aki évek óta endarteritis obliteransban szenved, a bal alszárán (verőér eltömeszelődés) Budapesten híres orvosok kezelték, de eredménytelenül.

Most másodszer van Zeileisnél és ma már alszára meggyógyult, csupán a lábfej egy része beteg még. Ha befejezte a kurát, megígérte, hogy jelentkezik volt kezelőorvosainál és bemutatja magát. Még számos esetet tudnék felsorolni, de erről majd más alkalommal.

Azt hisszük, hogy a Budapesti Orvosszövetség még revízió alá lesz kénytelen venni a Zeileis-rendelők ügyében elfoglalt álláspontját. Várja be, amíg Tóth Pál dr. rendelőjében néhány ezer beteget kezel és vizsgálja meg az eredményeket. Aztán beszéljen. Addig minden határozat úgy hangzik, mintha a hivatalos orvostudomány már megint félne valami konkurenciától.

A szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszámait: 296—99 és 125—10

MEGNYITOTTUK UJ FŐOSZTÁLYAINKAT

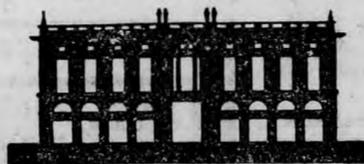
Játékárúk	III. emelet	Háztartási cikkek	III. emelet
Kályhák és tüzhelyek	III. emelet	Világítási cikkek, lámpák	III. emelet
Porcellán- és kőedények	III. emelet	Üveg- és kristályárúk	III. emelet
Iparművészeti cikkek	II. emelet	Cukorkák, tea és kakao	földszint

Az új szárnyépület és a III. emelet igénybevétele eladási helyiségeink területét négyzetméterrel növelte. Áruházunk régi osztályait lényegesen kibővítettük és azokat az eddiginél is dusabb választékkal rendeztük be.

Uj osztályainkban is nagy a választék, minőségeink jók és áraink valóban olcsók!

Tekintse meg

40 kirakatunkat, melyek legnagyobb részében új osztályaink cikkei helyezték el.

CORVIN ÁRUHÁZ

SZÍNHÁZ ÉS FILM

A „Sárga rigó“ és a „Lélekvándorlás“ reprise az Andrassy-uti Színház új műsorán

Az Andrassy-uti Színház szombaton bemutatott műsorán két magyar reprezentatív szerepel: *Biró Lajos* és *Móricz Zsigmond*, *Biró Lajos* „Sárga rigó“ című elmés kis egyfelvonásosa már évekként ez előtt nagy sikerrel került színre *Mészáros Gizával* és *Boross Gézával*, most egy százas szerkesztés emlékével elevenedik meg az *Andrassy-uti Színház* színpadán.

DAJBUKÁT ILONA ÉS BÁRSONY ISTVÁN

Az *Andrassy-uti Színház* színpadán. A kínai alkirály néma figuráját ezúttal *Kabos Gyula* ötletessége tette mulattatóvá; egy „lokál“-leány szerepét őszintén átérzte *Titkos Ilona*.

Móricz Zsigmond régebben szintén nagy sikerrel előadott „Lélekvándorlás“ című mulatságos parasztkomédiájában *Dajbukát Ilona* és *Bársony István* produkált künön alakítását. *Dajbukát Ilona* pirospozsgás menyecskei mindenkor élettel és vérrel lelt figurák, a magyar televényből sarjadt édes asszonyok, szemükben a délibábos róna derűjével, *Bársony István* kócos-morcos parasztlajtokéletes ábrázolása ennek a furfangból és alátomoságból formált embertipusnak, sokrétű, nagyszerű színészi munka.

Stella Adorján ötletes, mulatságos vigjátéka, a „Kamaszok“, éles szemmel megfigyelt epizódja a serdülő fiataloknak, finom írása egy nobiles esz-közökkel dolgozó írónak, *Vasary Piroška* ját-szotta az egyik kamaszt, tömörked mulatságos vonással, sokszor a fiatal lélek legmélyebb rétegeiből föltörő színekkel. Mellette *Szász Lili* és *Peti Sándor* vette ki megérdemelt részét a sikerből. *Békessy László* „Kire zavazzak“ című politikai tréfája, „Gyorsan egy nő“ című bohózata és konferanza harsogó derűtlenséget kellett. *Medgyasszay Vilma* nagy művészettel előadott finom dalai és *Radó Sándor* mulatságos kupléi ezúttal sem tévesztették el a hatásukat.

Megöltem egy embert...!

Maurice Rostand
darabja az Uj Színházban

Lucidum intervallum egy szörnyű ütközetben. A német ágyuk pillanatokra elhallgattak, a fegyvertű megszűnt, a csatárok rekedt ordítása is a távolba vészett már, ekkor egy napsugaras pillanatba, mikor majdnem csönd honolt a virágos réten, amely negyed óra előtt küzdőtér volt egy békés percben hirtelen egymásra bukkant az ütközetnek két névtelen tartozéka: egy francia és egy német katona. Egymásra bukkantak, amikor már nem tombol körülöttük a harc, nem viszi, sodorja őket a hisztéria, egymásra bukkant egy ideget. Kivette a zagyént a tömegből, meglepően és jivedt, mint az óskor barlanglakói. A francia gyorsabb, megöli a németet.

Ez a darab indító szituációja, melyet Maurice Rostand oly gondosan kipreparált, mint az orvos egy ideget. Kivette az egyént a tömegből, megfosztotta a háborus straffástól, a robajoktól, a bevágódó gránátok őrzítő dörejétől, a gépfegyver idegtépő zakatolásától, a katonák ijedt és jühös ordításától, a sebesültek jajgatásától, megfosztotta mindentől, ami a tömeg esztét elveszi és az egyént arra bírja, hogy öljön, anélkül, hogy tudná. A véreskezü, esztétvesztett, őrzöngve öl tömegből kiragadott egyet, aki — tudja, hogy gyilkolt, mert a csöndesebb pillanatban pontosan látta az ellenfelét, megfigyelhette szomorú szemét, keskeny fehér kezét, látta az ellenségét. sőt egy pillanat ezredrésze alatt meglátta az ellenséges katonában embertársát.

Az új darab alapozódott drámai, költői és emberi, de az elgondolatlantól azután be is fejlődött minden, ami érdekes. A színpadon papirosfigurák járnak, papiroszöngésű beszéddel az ajkukon. Kenetes szavak hullanak, jobbra-balra szóródnak, közhelyek és a hátor állásfoglalás helyett sajnálkozó kézdörzsöléssel jelentkezik az író. Vagy az anyaggal nem tudott megbirkózni Rostand, vagy nem tudta legyőzni Rostand-t, a sovíniszták.

Az *Uj Színház Vitéz Miklós* künön fordításában játszott a darabot, amelynek papiroszét a rendező még jobban fokozta egy patetikus hang alkalmazásával. A legemberibb figurát *Toronyi Imre* állította a színpadra, *Szabados Piroskát*, a halkszavú asszonyok legbensőségesebb ábrázolóját a rendezés félrevezette, *Balló Elemert* pedig teljesen hamisvágyára toltta át. (U. D.)

A svájci mozdulatművészek a Belvárosi Színházban

Bécs nemrég ünnepelte nemcsak Ausztria, de az egész kulturvilág egyik legkiválóbb értékének, dr. *Billroth* professzor születésének századik évfordulóját. A jubiláris ünnepségek során külön előadásban említették meg *Billroth*nak, mint jeles zeneesztétikusnak a monarchia egyes fajainál végzett vizsgálatát a ritmusérzék megállapítására. Az osztrák tudós ugyanis annak idején a lépéstartást és az ütemes menetelést figyelte meg a különféle nemzetiségű ezredeknél és úgy találta, hogy amíg a tótok, szlovének és lengyelek 33 százaléka, a bosnyákok és a románok 2-30 százaléka, az osztrákok és a csehek 2 százaléka nem tud lépést tartani, addig ezen hibák száma a magyaroknál csupán 0.1-0.4 százalék volt.

Közel félszázada már annak, hogy e reánk nézve érdekes megállapítás elhangzott és két évtizede annak, hogy a nemzet lelkében nemes hagyományként élő táncok reformtörökését a magyar mozdulatkultúra apostolai nyugati utításokkal ugyan, de a magyar rögöz formáltak. Az orosz összeomlás óta a modern testkultúra területén a gallok és a brit birodalom mellett így nemzetközileg is elismertek a magyarok szerepét meg a vezető szerepet. Érthető tehát, hogy a közönségünk szívesen, de felkészült kritikával tud fogadni minden külföldi táncosportot. A svájci *Goetheanum eurhythmiai csoportjainak mozdulatművészeti matinéjára* is egybesereglettek a Belvárosi Színházba mindazok, akik a klasszikus iskolától és akadémiai stílustól elvonatkoztatott exkluzív és csak a ritmusra épített táncokra kíváncsiak voltak. Mindjárt a legelején megállapíthatjuk, hogy a svájci eredményeket a magyar ritmikus testkultúra már régen túlhaladta és legfeljebb azokat a rafinált világi hatásokat nem alkalmazza, amelyek a svájciak alakításainál kiegészítői minden mozdulatnak és lépésnek.

Kétségtelen, hogy ezek a fényhatások alkalmasak a modern költők egyes műveinek mozgásos interpretálására. Ez azonban nem előrehaladás, hanem visszatérés a színpad költői formáihoz. Amelytől pedig már régen elszakott az a magyar publikum, amelyik a *Dienes Valéria* által meghonosított magyar ritmikai és orkesztrikai előadásmód magasabb mozdulatművészeti kulturájához szokott. A svájci együttesből kiemelni egyéneket céltalan, mert hiszen a modern táncoknál az egyén az összességbe olvad. A komoly akaratot és tudást udvariasan honorálta az előkelő közönség.

(G. I.)

Horovitz Wladimir a Ritzben és a Vigadóban

Szombaton délelőtt Budapestre érkezett *Horovitz Wladimir*.

Ez a szürkezakós, karcsú fiatalember — ha az ember nem vesz tudomást a világhíréről és mindarról, amit róla tud és tőle hallott — öltözködésben, alakban és mozdulatban — bocsánat — parkettáncos benyomását kelti. Mintha nagy-

Valami egészen szokatlan, démonikus erő és idegtulfszűltetés árad ebből a művészből.

A műsor második fele után — amelyben *Chopin*, *Prokofieff* és *Lisztet* interpretálta — szűnni nem akaró tapsokkal követelték a ráadásokat és ezek közül a legrapánabb, szinte diabolikus volt egy *Carmen*-téma feletti variáció, amelyről okvetlenül meg kellett éreznie mindenkinek, aki előtt két órán át megnyilvánult ennek a különös zseninek lelki, szellemi és idegjele, hogy szerzője *Horovitz Wladimir*. **Lukács Klári.**

Kis Katalin: Palotás Irén

A „Kis Katalin“ hétfő, november 17-i előadásán a Magyar Színházban *Katalin* szerepét először játssza: *Palotás Irén*.

Ez kell a gyerekeknek

Vasárnap délelőtt volt a bemutatója a *Vigaszínház* gyermekdarabjának, melyet minden évben karácsony táján szoktak színrehozni. Az idei gyermekdarab szerzője és rendezője, *Berelvas Károly* komoly, elismeréseméltó munkát végzett a sok apróság betanításával. A forgószínpadot igénylő látványos revüszereű operett a gyermek és a felnőtt nézők őszinte tetszését váltotta ki. A darab szereplői közül első helyen kell megemlíteni *Jatzkó* Ciát, aki nemrég egy fiatal tehetséges magyar írónak, *Endrei Ferencnek* az öbuda-i színházban előadott „*Borura derű*“ című darabjában mint naivszínész tűnt tanúságot színpadi rutinjáról és tehetségéről. A többi szereplők, *Gyenes Magda*, *Horváth Manci* és a bájos kicsi *Székelly Gabika* is igen jók voltak. A gyermekdarab felnőtt szereplői közül kiváltak: *Gábor Mara*, *Tamás Benő*, *Pártos Erzsébet*, *Déry Hugó*. A zeneszámokat *Kün Richárd* állította össze, illetőleg szerezte. „Ez kell a gyerekeknek“ a következő vasárnapokon is műsorra van tűzve.

Machula Tibor gordonkaművész hangversenye a Zeneművészeti Főiskolán

Machula Tibor gordonkaművész hétfőn, 17-én este félkilenc órakor tartja hangversenyét a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. A fiatal gordonkaművész nemrég érkezett haza külföldi utjáról. Európa nagyobb városaiban tartott sorozatos hangversenyeket és a magyar gordonkaművész szereplését mindenféle nagy elismerés és siker kísérte.

szereű engagementban végigtáncolta volna Európát: a kontinens összes luxushoteljeinek tímbréjei tartják börtöndjeit. Gyönyörű mintakollekció!

Esti nyolc órakor a Vigadó mindkét terme zsufozásig megtelt előkelő közönséggel. Szébbnél szebb ruhák és különösen *Gad Franci* „*Jó tündér*“-beli flitteres toalettje vonult fel különböző színekben.

A pódiumon megjelent a frakkos, sápadt *Horovitz Wladimir*. Első száma — *Bach*-ot játszott — a publikum szinte hűvösen fogadta. *Hummel Rondo*jával és *Chopin*-számaival azonban már annyira magával ragadta a közönséget, hogy a szünetben — a szokástól eltérően — teljesen megelégedtek egymás szemügyrevételéről.

A Paramount „Az orvos titka“ bukkása után is tovább folytatja magyar filmgyártási programját

Néhány hét előtt került bemutatásra Budapestten a *Paramount* első Párizsban készült magyar filmje, *Az orvos titka*, amely a pesti közönség előtt meglehetősen hűvös fogadtatásra talált. A film technikai hibáit a szakemberek még a bemutató előtt látták, a film sikerében csak a legnagyobb optimizmussal lehetett volna bízni. Mivel *Az orvos titka* meglehetősen kis költségvetéssel készült. A primitív díszletek és az előállítás szegényessége indokolta tették a bukást, amely csak a közönség tájékozatlanabb részénél volt meglepetés. A *Paramount* ezt előre látta, éppen ezért a következő filmet, a *Kacagó asszonyt* már sokkal gazdagabb kiállítás mellett készítette el,

mélán a budapesti közönség igényéhez, a nagy amerikai hangosfilmek keretéhez híven. A filmet az eredeti tervtől eltérően csak később mutatja be a *Paramount*, hogy a közönségnek alkalma legyen elfelejteni *Az orvos titka* szomorú emlékeit. Az eddigi jelek szerint a jövő hónap közepén lesz a premier.

Függetlenül a *Kacagó asszony* bemutatójától, a *Paramount* tovább folytatja megkezdett programját, még ez évben sor kerül két újabb magyar hangosfilm felvételére, amelyek valószínűleg nemcsak művészi szempontból, de technikailag is versenyezni fognak a külföldi filmóriásokkal. A két film scenáriumának elkészítésével *Stella Adorján* bízták meg, aki már ki is utazott Párizsba s a közeli napokban fogják követni a két magyar hangosfilm szerelőit is. A szereposztás terén még nem történt döntés, a párizsi *Paramount*-fiók a hét végén küldi le az egyik igazgatóját, hogy *Roboz Imrével* együtt megbeszéljék a két új film szereposztását.

VIGSZÍNHÁZ

Nov. 17, hétfő Feketeszáru cseresznye

Nov. 18, kedd Feketeszáru cseresznye

Nov. 19, szerda A jó tündér (25-ödször)

Nov. 20, csütörtök Feketeszáru cseresznye

Nov. 21, péntek Feketeszáru cseresznye

Nov. 22, szombat Feketeszáru cseresznye

Nov. 23, d. e. 11 Ez kell a gyerekeknek
vasárnap d. u. 1/2 A szent láng
este 8 Feketeszáru cseresznye

Ujabb parcellázás Szt. István-telepen

Pálffy-térről induló Szentendrei HÉV., Szt. István-telep állomás. Kiépített kertváros, állami iskolával, fásítva, künön levegő és víz

Telkek 36 havi
27 P-ös részletre
Foglaló nincs

Figyelmébe ajánljuk Ujpest-dunaparti kertvárosunk telkeit, közművekkel. Kivánságra prospektust küld és felvilágosítást ad: Építő és Parcellázó RT. Ujpest, Beniczky-utca 3. Telefon: 940-54. 8-3-ig. Városi iroda: V. Szabadság-tér 7. I. emelet 63. 1-3-ig és 5-7-ig. Vasárnap 9-1 óráig.

Még hétszer kerül színre a

CSODABÁR

Minden este premier-szereposztás

Titkos Ilona és Kabos Gyula

Fővárosi Operett Színház

Utolsó előadás

vasárnap

75

ödször

Breher Maulz tejcsokoládé, egészséges, tápláló, olcsó!

JDÓ

Az időjárás Európa északnyugati felében szeles, csapadékos és hűvös. A délkeleti részekben pedig jobbra derült, nappal enyhe. Az éjszeli lehűlés még erős. Hazánkban az idő általában derült. A hőmérséklet nappal elérte a 10 fokot.

Prognózis: Továbbra is szép idő várható.

— A Beszkárt kalauzainak csak polgári ruhában szabad öngyilkosságot elkövetni. Szombaton délnél a hűvösvölgyi villamosvégállomás közelében Dóra Sándor negyvenkilenc éves villamoskalauz, aki a Visegrádi-utca 61. számú házban lakott, fobelőtte magát és meghalt. Bucsulevelet nem hagyott hátra, öngyilkosságának okát megállapítani tudták. A rendőri nyomozás az ügyben be is fejeződött, de Dóra Sándor öngyilkosságánál van egy epilógusa. A Beszkárt igazgatósága ugyanis vasárnap a szabadnapos kalauzokat gyűlésre hívta össze. A gyűlésen az igazgatóság megbízottja fölkererte a kalauzokat arra, hogy ha egyikőjük a jövőben öngyilkos lenne, ne egyenruhájában kövesse el az öngyilkosságot, mert az egyenruha bevérződik, elszakad, használhatatlanná válik. Már pedig az uniformis a Beszkárté, azt, ha egyik kalauz kilép a társaságtól vagy meghal, odaadják a másiknak. A kalauzok tudomásul vették az igazgatóság üzenetét és megfogadták, hogy feltétlenül polgári ruhában követnek el öngyilkosságot, nehogy a kalauzruha használhatatlanná váljék.

— A demokraták választó-gyűlései. A Nemzeti Demokrata Párt ma is a főváros több kerületében rendezett választó-gyűléseket. Az erzsébetvárosi demokrata polgárság a Király-mozgóban gyűlt össze, ahol Magyar Miklós felszólalása után Fábrián Béla hosszas beszédben támadta az utolsó tíz esztendő városi gazdaságát. Az elmúlt tíz esztendő uralma három nagy bünt követelt el — mondotta. Az első az volt, hogy a bolsevizmus bukása után nem fogta össze a magyar társadalmat; a második, hogy az országban tönkretették a kispolgári társadalmat, hogy gyűlölséget szítottak azok között, akik a háború vérvízában testvérek voltak és testvériséget fogadtak és a harmadik, amely a kettőnek következtetése, hogy az uralmon levők elvesztették a hitelüket. Senki sem hisz ma már nekik, akik az élet rettenetes megnehezüléséhez a maguk politikájával és szavazatával hozzájárultak. A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után Laczó Géza piaci árus, majd Klár Zoltán mondott beszédet. Ez utóbbi a városi üzemeknél átvett nagy fizetések és a Vásárpenztár botrányát tette szóvá. Korein Dezső bizottsági tag és mások szóvalat még fel ezen az ülésen. Este az I. kerületi Nemzeti Demokrata Párt a Bellevue-szállóban rendezett politikai vacsorát, amelyen Bródy Ernő, Fábrián Béla, Pakots József és Gál Jenő mondtak beszédet. A lakoma résztvevői közül Ósi Iván, Klasson Gyula, Miklós Armand dr., Beck Ottó, Hartmann József és mások szóvalat fel. A Terézvárosi Nemzeti Demokrata Párt választó nagygyűlésén Rozenák Miksa dr., Korein Dezső, Kivovics Károly, Tari Béla, Novák István és mások beszéltek. Az óbudai demokrata gyűlést Radó Sándor nyitotta meg és a gyűlésen Bródy Ernő mondott hosszabb beszédet. Különösen a választások kiírása körül történő dolgokra tért ki. Ami ezen a téren történt — mondotta, az még a zuluokferek országában sem eshetik meg. December 31-ig kell a választásnak megtörténnie és még ma fogalmunk sincsen arról, mikorra írják ki a választásokat. A most lefolyt költségvetési vitáról szólván kifogásolta, hogy a Wolff-Kozma-pártok vezetői közül senki sem vett részt a vitában. A városi gazdaság különben hű tükre — mondotta — az egész országban folytatott gazdasági politikának és a mai városi többség kivonata az országos közéleti pártnak. Szóvalatla a 24 milliót kitevő kórházi ápolási díj hátralék ügyét, követelte a favorizált üzemek megszüntetését, majd hosszasan foglalkozott a Vásárpenztár botrányos esetével. Bródy után Vörösvári Miklós dr. szólt a választókhoz és a közéleti pártokat tette felelőssé azért, hogy tíz esztendő óta a városházán politikai csaták dülnek. Végül az óbudai demokrata asszonyok nevében Káldor Gyuláné beszélt.

Vitriolos merényletet követett el a zsidó kórház egy ápolónője Altmann Imre vállalkozó ellen

Az áldozat valószínűleg mindkét szemére megvakult

— A Reggeli Újság tudósítójától —
Vasárnap éjjel 12 órakor a zsidókórházban súlyos kimenetelű vitriolos merénylet játszódott le. Ebben az időben látogatta meg Altmann Imre vállalkozó Rosenthal Samunét, a zsidókórház ápolónőjét, aki nem lévén szolgálatban, a kórházban lévő szobájában tartózkodott. Az ápolónővel a vállalkozó már húzamosabb idő óta bensős viszonyt tartott fenn, amely viszony azonban az utolsó időben az ápolónő féltékenysége következtében egyre jobban elmérgesedett.

Rosenthal Samuné már előre készült a vállalkozó fogadására és szobájában készenlét-

ben tartott vitriolt és abban a pillanatban, amikor Altmann Imre belépett a szobájába, az elkészített vitriolt arcába öntötte. A vállalkozó rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett és a zsidó-kórház orvosai azonnal ápolás alá vették.

Állapota igen súlyos és könnyen lehetséges, hogy mindkét szemére megvakul.

Az ápolónő nyomban a merénylet elkövetése után megszökött. Az előjelék szerint valószínűleg látszik, hogy öngyilkosságot fog elkövetni. A főkapitányság központi ügyelete azonnal megindította a nyomozást és detektíveket küldött ki a megszökött ápolónő kézrekerítésére.

— Súlyos autó- és kerékpárkaramból az Aréna-ut sarkán. Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt vasárnap este fél 7 óra tájban az Aréna-ut és Sajó-u. sarkán ahol a Sajó-utcából kerékpárjával kikanyarodó Dömény L. 24 éves kéményseprősegédet elgázolta az arra haladó Bp. 30-447. rendszámú autóból, amely báró Solymossy Jenő földbirtokos tulajdona volt. Az Aréna-uton haladt normális sebességgel Solymossy báró autójával, amikor a Sajó-utcából hirtelen kikanyarodott kerékpárján Dömény Lajos kéményseprősegéd. A kocsi volánjánál ülő Majkut Gyula 38 éves sofőr nyomban fékezett s a kocsit jobbrafordította de így sem sikerült már az összeállítás elkerülni.

Dömény kerékpárjával nekivágódott az autó elejének, földre zuhant és olyan súlyos fejsérüléseket szenvedett, hogy a mentők életveszélyes sérülésekkel szállították be a Rókus-kórházba. A szerencsétlenség színhelyén percek alatt nagy tömeg verődött össze és a szolgálatot teljesítő rendőrszem a szerencsétlenség egyik szereplőjét, Majkut Gyula gépkocsivezetőt autójával együtt előlított a főkapitányság központi ügyeletére, ahol megkezdtek kihallgatását. A sofőr védekezett és azt hangoztatta, hogy Dömény volt a szerencsétlenség oka, aki nagy sebességgel és szabálytalanul hajtott ki a csendes mellékutca felől a főútra. A központi ügyeleten aztán kihallgatták még az eset két szemtanúját: az autót utasait, báró Solymossy Jenő földbirtokost és Nádosy Imre volt országos főkapitányt. Mindkét tanu egyöntetien úgy vallott, hogy a sofőr nem vonható felelősségre, mert a kerékpáros volt a szerencsétlenség oka, azonkívül Majkut mindent megtett a karambol elkerülése céljából, de Dömény oly hirtelen suhant az autó elé, hogy elgázolását már nem lehetett megakadályozni. A rendőrség Majkut Gyula gépkocsivezető ellen megindította az eljárást.

Megnyit Saásdy Alice virágkülönlegességi üzlete

Virágok, növények naponta frissen érkeznek saját kertészeiből. Mai viszonyokhoz mért árak: VII. Károly-körút 5, Erényi-palota. Telefon: 432-17.

— Elkobozták a Népszava vasárnapi számát. Vasárnap reggel a soros vizsgálóbíró intézkedésére a főkapitányság sajtóosztálya lefoglalta és elkobozta a Népszava vasárnapi számát. A vizsgálóbíró intézkedésének indokolása szerint a Népszavának „Az évforduló” című vezércikke, amely a Károlyi-kormány évfordulójával foglalkozott, — olyan látótartalmú kifejezéseket használt, amelyek szükségessé tették az inkriminált cikk megsemmisítését. A rendőrség a vizsgálóbíró intézkedésére egy Világosság-nyomdában, mint a különböző elárúsítóhelyeken lefoglalta a Népszava vasárnapi számát.

Zsoldos

Elkészült kőszíjakkal magánvizsgákra, érettségire

VII. Dohány-utca 84. Telefon 424-47

— Életuntak. Vasárnap délután Kecskeméti István 26 éves közművessegéd az Erzsébet-híd fölött öngyilkossági szándékból a Dunába ugrott. A híd környékén szolgálatot teljesítő moteros őrszolgák sikerült kimenteni a vízbeesett, a mentők a Rókus-kórházba szállították. A közművessegéd tettét nagy nyomora miatt követte el. — Kocz Gizella 17 éves varró nő vasárnap délután a Széchenyi-utca 10. számú ház 5. emeleti egyik lakásában lüktőoldatot ivott. Tettenéke oka ismeretlen. Az öngyilkosjelöltet a mentők a Rókus-kórházba szállították.

— Holnap, kedden folytatják a XXV. osztály-sorsjáték húzását. A megújítási összeg: egész 24 P, fél 12 P, negyed 6 P, nyolcad 3 P és az előírt 30 fillér költség, tehát még ma, a húzás előtt megfizetendő, különben a nyereményigény és minden jog elvesz. Uj résztvevőknek a már lejártított osztályok sorsjegyeinek betétjét is meg kell fizetni.

Hétfőn és kedden! November 17, 18. Férfiszabótermekben megrendelésekből visszamaradt finom minőségű férfi télikabátok, fekete posztóból, bársony- vagy szőrmegallérral, remek szabás- és kivitelben, rendkívül alkalmi vételáron 60 pengőért kaphatók minden nagyságban. „Ver-senyszabóság”, Rottenbiller-utca 4/A. I. emelet.

Lopott a templomban

— A Reggeli Újság tudósítójától. —

Vasárnap délután két óra tájban izgalmas és nem mindennapi érdekes incidens játszódott le a dohányutcai izraelita templom előcsarnokában. Práger Jenő, a Gizella-gőzmalom főtisztviselője tartotta egyházi esküvőjét s amikor a szerlartáa végetért, az új férj, feleségével karontogva, a gratulálók sorfala között kifélt haladt a templomból, a nagy előcsarnokban arra lett figyelmes, hogy valaki a nadrágja hátsó zsebébe nyúl. Práger nyomban hátrakapott és sikerült egy kézcsuklót megragadni s amikor megfordult,

legnagyobb meglepetéssel állapította meg, hogy a zsebtolvaj egy rendkívül csinos, jólöltözött asszony.

Természetesen a körülállók is észrevették a zsebtolvajlást, nyomban rendőrt hívtak, aki a perzbundás zsebtolvajról előlított a főkapitányságra.

Kihallgatása közben a zsebtolvaj elmondotta, hogy Stigsd Lajos magántisztviselő felesége, született Paczek Ilona, aki jelenleg férjével Kispes-ten, Zrinvi-utca 103. számú házban lakik. Védekezésül elmondotta, hogy ő is résztvett az esküvői szerlartáson és amikor kifélt indult a tömeg, véletlenül a völegény mellé került. Közben a szőnyegben megbotott, elakart esni, s hogy a zsebtolvajt megóvj amagát,

Két kezét előrenyújtotta, de oly szerencsétlenül, hogy egyik kezébe akadt a völegény hátsó zsebébe s azt a látszatot kellette, mintha ő zsebtolvajlást követne el.

— Való az, — fejezte be vallomását —, hogy a pénztárcát megtaláltam a zseben, de megint csak azt mondom, hogy nem akarom zsebtolvajlást elkövetni, hanem a tárcát véletlenül rántottam ki.

A rendőrségen természetesen nem adtak hitelt ennek a naiv és nyúlóvalóan állító védekezésnek, hanem a zelegáns zsebtolvajról kihallgatása után őrizetbe helyezték.

x Magyarországon először. A Fenyves Áruház nem sajnálta a legnagyobb anyagi áldozatot is meghozni azért, hogy vevőkörzésének kedvezkedjen egy korszakalkító találmány bevezetésével. Az Aruház Cálvin-téri helyiségében felállította a Fenyves-studiót. Ezen studióban bárki énekelhet, beszélhet vagy szavalhat a mikrofonba és azonnal átvetheti a hangjáról készült törhetetlen gramfonlemezt, amelynek ára csak 2 pengő és bármely gramfonon lejátszható.

x Öröm a borotválkozás Morisson borotvacrémmel.

x Tökéletes férfifrizura az argentinai gomind által. Tejesen zsírmentes. Egyszerű fésülésnél a frizura egész napon át meg sem moccan, ragyogóan természetes, lágy és behízelgő illatu lesz a haj. Gyógyszertárakban, drogériákban kapható. Egy tubus ára 3 pengő.

x A hordozható villamos SINGER varrógép, a háziasszony ideálja, helyet és pénzt takarít. Bemutatás minden Singer üzletben költségmentesen!

x Kohinoor széncsomagot 1000 üzlet árul.

x Mindenki pénzhez jut, ha viselt férfiruhát, batorait, szőnyeget és régiségárukat eladja Rottenbergnek, Paulay Ede-utca 46. Tel.: Aut. 185-21. Hívására jövek.

x A Corvin Áruházban a léggömbök szétszálása alkalmával szombaton oly zajos jelenetek játszódtak le, hogy az áruház kénytelen volt a léggömbök szétszálását beszüntetni. A Corvin Áruház ugyanis nem teheti ki állandó vevőit oly zajos jeleneteknek, melyek szombaton délután előfordultak. A Corvin Áruház vezetősége ennek folytán elhatározta, hogy egyelőre eltekint a léggömbök további szétszálásától, azonban a közeli napokban egy új tervet fog ismertetni, mely lehetővé fogja tenni azt, hogy az áruház állandó vevői is léggömbökhöz jussanak. Azt már most is elárulhatjuk, hogy léggömbre csak annak lesz jögeime, aki 1 pengőn felüli összegért vásárol. A léggömbök ügyében rövidesen új közlemény fog megjelenni.

A szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszámait 296-99 és 125-10

Magyar Színház

este 8 órakor

Hétfőn november 17	Kis Katalin
Kedden november 18	Kis Katalin
Szerdán november 19	Jótekonycélú díszelőadás
Csütörtökön november 20	A gyöngye nem
Pénteken november 21	Kis Katalin
Szombaton november 22	A napos oldalon először
Vasárnap november 23 d. u. 4 órakor	A gyöngye nem
Vasárnap november 23 este 8 órakor	A napos oldalon másodszer
Hétfőn november 24	A napos oldalon harmadszor

Gégehurul és rekedtség ellen szopogassunk Krompecher-féle Fenyőmenthol-dragéet. Használata egyszerű a fenyőinhalálóval. Mindenhol kapható: 1 doboz ára 60 fillér

Kosztpénzeket kedvező kamatozásmellett elfogadjuk Párad Balogh Constantin banküzlete. Fennáll 46 év óta. Budapest, VIII, Baross-u. 22. Telefon: József 355-78

Kis fiát és leányát

a tengeri sót tartalmazó PILAPIN-fenyőfürdőbe fürösse. PILAVIN kapható patikában, drogériában

Zongorák, hangszerek REMÉNYINÉL Budapest, VI, Király-u. 62. Olcsó árak. Kedvező részletfizetések.

Magyarország a cukorkartel hűbérbirtoka!

A termelők kilencvenhatmillió pengőt fizettek rá 1929-ben a cukorkartelnek eladott répara, amin a kartel harminckétmillió pengőt keresett

A cukorkartel vámügyét sürgős revízió alá kell venni

Multheti cikkemben hiteles adatok alapján kimutattam, hogy a cukorkartel drágítása következtében milyen hátrányos helyzetben van Magyarország a cukorfogyasztás terén, más országokkal szemben. Ráműtöttem arra is, hogy milyen károsan befolyásolja a cukor drágasága a közéletet és a közegészséget.

Azt mondja erre a cukorkartel, hogy szívesen adná olcsóbban a cukrot, de nem teheti, mert drágán kell megfizetnie a nyersanyagot. Drágábban, mint másutt. A termelők a hibásak — ugymond a kartel. Termeljenek olcsóbban és gazdaságosabban, hogy olcsóbban adhassák a cukorhoz való nyersanyagot: a répat.

A verseny is óriási — így panaszkodik tovább a kartel — ugyhogy az export nagy veszteséggel jár. Mindezeknél fogva korlátozni kell a termést. Ez a kartel végső és leghőbb óhaja.

Hát a termelés nálunk tényleg sok ponton hibás. Ez kétségtelen, mert

sem a termelők, sem maga a termelés nincs országosan megszervezve

és ebből sok hátrány származik a közgazdaságra. Erre azonban legkevésbé hivatkozhatik a cukorkartel, mert kiváltságos helyzetét magyarázta a termelők szervezeteinek köszönhetően.

Ami pedig a legfőbb nyersanyag, a cukorrépa magas átvételi árát illeti, annak éppen az ellenkezője igaz.

A cukorkartel egyik legfőbb áldozata a répa-termelő gazda,

mert hisz a legfőbb anyagot, a répat, a gazda munkája és tőkéje teremti elő és a legkevésbé haszon a cukorgyártás eredményéből a gazdának jut. Sőt legutóbb már úgy alakult a helyzet, amint alább látni fogjuk, hogy

az alacsony répaár veszteséggé teszi a cukorrépa-termelést.

Magyarországon a cukorkartel papíron 2.85 pengőt fizet a cukorrépa métermázsájáért. Azért mondom: papíron, mert a valóságban sokkal kevesebbet. Ez a 2.85 pengős ár ugyanis aszerint csökken, amint a londoni cukorárjegyzés 13 sh. és 6 d. alá esik, vagy afelé emelkedik. Minden shillinges után 9 fillérrel kevesebbet fizet a kartel a termelőnek a répa métermázsájáért. Ugyhogy

1929-ben e címen 45 fillért volt kénytelen a termelő a kartelnek visszatéríteni.

További 5%-ot von le a kartel azon a címen, hogy a répa nem tisztítható meg teljesen a földtől. Itt azonban a kartel nem éri be ezzel az 5%-kal, hanem 20—25%-ot von le egészen önkényesen.

De ne beszéljünk most arról, vegyük csak az 5%-os megállapított levonást. Ez is 14.5 fillér.

A belföldi fogyasztás után, megtérít valamit a kartel a gazdának az elszámolás végeredményeképpen azonban 1929-ben

2 pengő 59 fillért fizetett a cukorrépa métermázsájáért a kartel.

A kartel harminckétmilliót keresett — a termelő kilencvenhatmilliót ráfizetett

Multheti cikkemben azt is kimutattam, hogy a kartel 1929-ben a különböző mellékjövödelmeket nem számítva, tisztán az eladásból keresett ke-
reket . . . . . 27,000.000 P

Ehhez járul a melász, mint melléktermék, 16 millió q répa 4%-a (640.000 q á 8 fillér) . . . . . 5.120.000 P

Összesen . . . 32,120.000 P

Nem számítva a répaszeletet és a répamagon elért hasznót és a nagykereskedelemben legújában megszüntetett prémiumokat, nem számítva azt a 2%-os többletet, amely a répának 1929. évi kivételesen magas: 14.4%-os cukortartalma révén jutott a kartelnek a normális számításon felül,

32,120.000 Pengőt keresett a cukorkartel a multévi cukortermelésen.

Hogy áll ezzel szemben a termelő haszna? Összeállítottuk a legnagyobb pontossággal hét vármegye cukorrépa-termelési költségének állagát. E hét vármegye: Sopron, Tolna, Somogy, Nógrád, Heves, Bihar és Szolnok. Pontos számítással megállapítottuk, hogy 1929-ben e hét vármegye területén egy kat. hold cukorrépa átlagos termelési költsége . . . . . 350.— P

Ebből megtérül a répafej- és répaszeletért . . . . . 40.— P

Marad 310.— P

Vagyis egy katasztrális hold cukorrépa termelése 310.— pengőjébe kerül a termelőnek.

Minthogy pedig az átlagos termelés kat. holdanként 1929-ben 117 q volt, ennél fogva egy métermázsra cukorrépa termelési költsége (310:117) pontosan 2 pengő 65 fillér. Vagyis a gazdának egy q cukorrépa termelési költsége 1929-ben 2.65 P volt és kapott érte a cukorkarteltől 2.59 P-t, ugyhogy

a gazda métermázsánként 6 fillért veszített ugyanakkor, amikor a kartel ugyanazon a q cukorrépán 4.5 fillért keresett.

Amíg tehát az 1929. évi cukorrépa-termelés a kartelnek kereken 32 millió pengő hasznót hozott, addig a termelőnek 96 millió pengő veszteséget jelentett.

Odajutottunk tehát a cukorkartel jóvoltából, hogy amíg másutt a cukorrépa-termelés a leghasznosabb mezőgazdasági ág, addig nálunk ráfizetéssel jár.

Külföldön a cukorgyárak kétszerannyit fizetnek a répaért, mint nálunk

Hogy lehet az — kérde joggal az olvasó, — hogy ezek után miért forszirozza a külföld a cukorrépa-termelést?

Igen egyszerű a magyarázat. Először a termelés átlag 15—20%-kal olcsóbb a külföldön, mint nálunk, mert az iparcikkek olcsóbbak, másodsor pedig

a külföldi cukorgyárak a répaért 30—70%-kal többet fizetnek a termelőnek, mint nálunk.

Magyarországon a cukorkartel 1929-ben fizetett a cukorrépa q-jáért (papíron 2.85 P-t) a valóságban . . . . . 2.59 P-t
Ausztriában . . . . . 3.20 P-t
Csehszlovákiában . . . . . 3.50 P-t
Romániában . . . . . 3.80 P-t
Lengyelországban . . . . . 4.— P-t
Németországban . . . . . 4.10 P-t
Olaszországban . . . . . 4.50 P-t

Ezek a tiszta répaárak. Ehhez jár a külföldön még jelentékeny egyéb kedvezmény is, ugyhogy például Ausztriában a cukorrépa ára több mint 4.— P a járulékokkal együtt. Németországban pedig 4.50 P. Annál súlyosabb ez az árkülönbözés, ha meggondoljuk, hogy például Csehszlovákia, amely cukortermelésének 70%-át expor-

tálja, 3.50 P-t fizet tisztán a cukorrépaért, holott a mi gazdánk csak 2.59 P-t kapnak a mi 40%-os exportunk mellett.

Eltekintve attól a hátránytól, amely ebben a most kimutatott árkülönbözésben jelentkezik, még sok egyéb előnye van a külföldi termelőnek a magyarral szemben.

A külföldön kamatmentes előlegel kap a termelő, nálunk kamatot fizet az előleg után és pedig a Jegybank mindenkori kamatlábát 1%-kal meghaladó, tehát elég magas kamatot. A külföldön ingyen-magot ad a gyár, nálunk ez külön üzlete a cukorkartelnek. A külföldön a termelő fuvarmegtérítést kap a gyártól, nálunk a fuvar-kedvezmény a gyár javára esik.

A kartel hűbérbirtokként osztja fel az országot

A cukorkartel az országot rayonirozza tagjai között, ugyhogy a 13 cukorgyár mint hűbérbirtokot osztja fel az országot egymás között és így a termelő ki van szolgáltatva annak a gyárnak, amelyhez a kartel beosztja, mert hisz más gyár ingyen sem veheti át tőle a répat.

És itt meg kell említenünk, hogy ennek a kiszákmányoló és lealázó helyzetnek nagyrészt maguk a termelők az okai, mert évtizedek óta minden kísérlet meggyúsult, amely a gazdákat egységes védelmi csoportba kívánta tömöríteni.

A kartel csökkenteni szeretné a termelést

A cukorkartel igen ötletes megoldást ajánl: csökkenteni a termelést. Igaz is. Minek annyi cukorral vesződni. Termeljék a felét, az árát emeljék fel. Akkor is ugyanannyi lesz a haszon, a termelő pedig kevesebbet fizet rá. Így szeretné a kartel.

A józan ész és a nemzetgazdasági érdek szociális és finansziális szempontból egyaránt a cukortermelés fokozását követeli.

A cukorrépa-termelés ugyanis a legtöbb munkacérot igényli a mezőgazdaságban, mert kora tavaszról késő ősziig állandóan foglalkoztat több-száz ezer munkáskezet. Ipari feldolgozása ugy a cukorgyártásnál, mint a szeszgyártásnál sok-ezer ipari munkást foglalkoztat.

A gyártási melléktermékek: melász, répaszelet és különösen a szárított répaszelet a legkitünőbb takarmányok közé tartoznak és mint exportcikkek is kiválóak. Maga a cukor pedig a legértelmezőbb cikkek egyike és így a közéletet szemponjtól a cukortermelés pótolhatatlan érték. Hisz tudjuk, hogy Clemens Pirquet bécsi egyetemi tanár egy gram tej tápértékéhez viszonyítva az egyes élelmiszerek tápértékét a következőképpen állapította meg:

Friss gyümölcs	0.67
Tej, szőlő, banán	1.—
Hús	2.50
Tojás, méz, liszt, kenyér és hüvelyek	4.—
Cukor	6.—

A külkereskedelmi mérleg érdekében is rendkívül fontos a cukortermelés még akkor is, ha a

FENYVES

CALVIN TÉR 7. — ANDRÁSSY UT 4 · VÁMHÁZ HRT 6. —

Csak az árak olcsók, — minőségeink változatlanul jók!

- Seal-Elektrik bunda kiváló minőségű munka . . . . . 150.—
- Műselyem Crepe de Chine csak sötétkék és fehér színben 2.90
- Crepe de Chine és Crepe Marokén kiváló nehás minőség, cégünk egészen különleges ajánlata 4.90
- Crepe Georgette valódi hernyóselyemből 6.50
- Nyersselyem imit. kisaráng ocsó színben 1.90
- Selyemharisnya kiváló viskoss selyemből 1.90
- Női cipők sametta-antilop és lakk, alacsony és magas sarokkal 14.50
- Női hócipő fekete és drapp színben 7.50
- Flanell szavatoltan jól mosható minőségű, gyönyörű ruha- és ponyvafajták 1.25
- Ötönykelmék divatos minták, valódi kangaró és sevlőb minőségű 12.80
- Női és férfi kabátkelmék modern divatvezeték 140—150 cm szélesség 12.80
- „Tweed“ 120 cm szélességű tiszta gyapjú ruhakelme ajdonságok 3.80
- „Kazan“ tiszta gyapjúminőségű, egy színűek 3.90
- „Kazan“ tiszta gyapjú minőségűek, divatos kocka- minták 4.80
- Piros zsinór barhot vizsája fehér, így a legjobb mosó . . . . . —.98

- Velvetbarsony kitűnő minőség, minden színárnyalatban 6.50
- Cordbarsony egy színű és mintázott, megbízható jó minőség 2.70
- „Fiamanga“ legújabb ruha- és köpeny ajdonságok, 80 cm szélesség 5.80
- „Matlasse“ egyszerűnek és mintásottak, puha és meleg hátta 1.90
- Sportflanel kiváló jól mosható minőségű világos és sötét színekben . . . . . —.65
- Bemberg-, Sevilla- és Viskosa selyem, maradékok 1—4 méterig 1.40
- Gyermekruha és játszóöltöny garantált mosható flanelből, 1 évesnek 1.90
- Számunként —50 fillér emelkedés

- Férfi és Női Pizsama öltöny divatos mintás flanelből 8.80
- Női hálópizsama kitűnő színes nansoukból 7.90
- Gyermek Pizsama divatos flanelből, 1 nagyság 4.45
- Nagyáronként 45 fillér emelkedés
- Férfi ing kiváló színes, mintásott paplín anyagból, bélelt melllel 7.50
- Férfi hálóing kitűnő színes, színes paszpól díszítéssel 6.50
- Női hálóing hosszú ujjal, kitűnő színes anyagból 4.90
- Női hálóing hosszú ujjal, kiváló színes anyagból, aszúr mintákkal 5.50

- Női nadrágkombiné mintás, Bemberg selyemből hímzett mintával 7.90
- Női nadrágkombiné kitűnő színes nansoukból, aszuros mintákkal 2.90
- Női ernyő fekete, 12 részes, legálábbabb minőség . . . . . 9.—
- Férfi ernyő kitűnő minőségű, erős állványon 9.90
- Férfi keménykalap ósmi divatformákban, aszús béleléssel 9.50
- Női reformnadrágok műselyemből 1.40
- Platirozott nadrág puha, meleg béleléssel 2.90
- Trikókesztyű férfi- és női, bélelt, jó meleg minőség 1.75
- Kötött mellény tiszta, gyapjú, gyönyörű mintákkal 6.90
- Lepedő-különlegesség rendkívül tartós minőség, méteres 1.90
- Kloth paplan mindkét oldalán használható 18.50
- Jutta Bouklé futoszöngyeg 90 cm szélesség 4.50
- Fehér függönyetamin aszuros mintákkal . . . . . —.60
- Frottir törülköző rendkívül jutányos ár 1.75
- Edény- és portörölő artós, jó minőség . . . . . —.35

Hétfőn, Kedden és Szerdán — csak ezen a 3 napon —

Női Télikabátok, Ruhák, Pongyolák és Kalapok

vásárlásánál minden 1 pengőst 1.50 pengő értékben fogadunk el.

50%-kal vásárol többet, mint amennyit fizet!

Ullstein-szahásminták. — Mintákat és árjegyzéket készséggel küldünk.

cukor világgia ára nem teszi jó üzlettelé az exportot.

A legdrágább cukor: Magyarországon

A cukor ugyanis a csokoládé- és cukorkagyártásnak főanyaga. Magyarországon ma a csokoládé- és cukorkagyártás terén nem foglalja el azt a helyet, amelyet cukorrépatermelésünknel fogva elfoglalhatna.

mert a cukorkartel aránytalanul megdrágítja a cukor árát.

A cukor kiskereskedelmi ára (adóval, illetve vámmal együtt) 1930 május havában 1 kg-ra vonatkoztatva pengőfillérben:

Table with 2 columns: Country and Price per kg. Includes entries for Anglia, Hollandia, Ausztria, Lengyelország, Svájc, Spanyolország, Csehország, Egyesült Államok, Magyarország.

Kiemeltünk nyolc országot. Valamennyivel felvesszük a versenyt a cukorrépatermelésben és íme a cukor ára nálunk drágább, mint a felsorolt nyolc ország bármelyikében.

Ennek következménye azután, hogy csokoládé- és cukorkagyártásunk aránytalanul alacsony és ennek következtében a fogyasztás is rendkívül csekély ezekben a cikkekben. Már pedig a csokoládé cukortartalma révén a legmagasabb kalóriaértékű cikkek közé tartozik, mert hisz 500 kalóriát jelent.

1929-ben a csokoládéfogyasztás fejadagja a következő volt:

Table with 2 columns: Country and Quantity. Includes entries for Hollandia, Svájc, Franciaország, Ausztria, Csehország, Magyarország.

Íme, ez a szomorú arány is a cukorkartel működésének egyik eredménye!

Huszonegymilliót keresett a kartel a vámon

Külön fejezetet érdemel a cukor vámügye, amely a kartelnek igen jelentős hasznot biztosít. Az 1928 évi megállapodás egyik kardinális kikötése a kartel részéről, hogy a cukorrépatermelőkkel kötött szerződés

minden egyes évadban attól a generális felhivatástól van függővé téve, hogy a pénzügyminiszter a cukorvámleltel teljes mértékű kihasználását semmiféle irányban gátolni nem fogja.

Ez a kikötés nem jelent kevesebbet, mint hogy a cukorkartel véde van mindenféle versenyrel szemben és hogy számításait a legcsekélyebb kockázat sem terheli.

A cukor világgia ára nem teszi jó üzlettelé az exportot. A cukor világgia ára nem teszi jó üzlettelé az exportot. A cukor világgia ára nem teszi jó üzlettelé az exportot.

A cukor vámját az 1928-as megállapodás előtt emelte fel a kormány 19 aranykoronáról 26-ra q-ánként. Kikötötte azonban, hogy a 2 pengő 85 filléres répaár mellett

a cukorgyárak a vámot a belföldi fogyasztókkal szemben csak 19 aranykorona erejéig használhatják ki.

Amint az imént láttuk, a cukorkartel ezt a kikötést megszegte, mert hiszen már a 26 aranykoronás vámot használta ki a belföldön is, jóllehet a 2.85 P-ös répaár 19 aranykoronás vámmal kihasználása mellett állapított meg.

Évi egymillió q cukrot véve alapul a belföldi fogyasztásnál,

három év alatt (1928-29-30) 21.000.000 pengőt keresett a cukorkartel a 26 aranykoronás vámon.

De a cukorkartel ezzel sem érte be és mihelyt megszűnt vette, hogy a cseh cukor bejöhessen,

24 óra alatt elintézte a kormány, hogy a cukor vámját 26 aranykoronáról 36 aranykoronára emeljék fel,

ugyhogy ma 36 aranykorona a cukor váma: olyan magas védővám, amely mellett a külföldi cukor behozatalától a dédelgetett cukorkartelnek valóban nincs mit tartania.

Békében 16 fillér volt egy kilogramm cukor előállítás költsége — ma 32.50

A földművelésügyi minisztérium kimutatása szerint 1913-ban 16 fillér volt egy kilogramm nyerscukor előállítás költsége. Figyelembevéve az azóta beállott anyagdrágulást és a cukorfinomítási költséget, több mint 100%-os többlet vettünk alapul, amikor a 32.50 filléres előállítás költséget tettük számításunk kiindulási pontjává. E mellett a kalkuláció mellett voltunk kénytelenek konstataálni, hogy a cukorkartel több mint 90%-os haszonra dolgozik a mai gazdasági válság idején.

Ennek a haszonnak csökkentését követeljük az ország közgazdasága érdekében.

A répa magon is keres a kartel

Meg kell emlékeznünk a cukorkartel politikájáról, amelyet a répa mag terén követ.

Mig külföldön a gyár ingyen adja a vetőmagot a termelőnek, addig nálunk pénzért

Olcsóbb cukor mellett mindazok az iparok, amelyek cukrot dolgoznak fel, fellendülnének és exportképessé válnának.

Nem kell tehát egyéb, mint hogy a cukorkartel haszna csökkentésé és nyomban mindenki megtalálja a rendes polgári hasznát, akinek a cukortermelésnél szerepe van, a cukortermelés pedig a nemzetgazdaság érdekében hatalmasan fokozható.

Kilencmillió munkanapot biztosít a cukorrépatermelés

Az elmondottakból látjuk, hogy a cukorrépa termelését nagy veszedelem fenyegeti. Mert hisz józan ésszel nem képzelhető, hogy a gazdatársadalom, amely, néhány kiváltságot nem számítva, évek óta a legnagyobb gonddal küzd, ráfizetéssel tartson fenn egy gazdasági ágat. Minthogy pedig a cukorrépatermelés ma ráfizetéssel jár, haladéktalanul rentábilissá kell tenni, amint hogy a cukor árának és a cukoradónak leszállításával egyrészt és a répa árának felemelésével másrészt meg is van rá a mód.

El sem képzelhető, hogy egy agrárállamban éppen az a mezőgazdasági ág pusztuljon el, amely kat. holdanként 65 munkanapot jelent és így az 1929-ben bevetett 137.000 kat. holdon kerekén 9.000.000 munkanapot biztosított a munkára szoruló és munkára kész mezőgazdasági munkások százazreinek.

A cukorkartel és a vám

Most, hogy az új répaár megállapításáról folynak a tárgyalások, érdekes megemlékeznünk a cukorkartel erőszakoskodásáról, amelyet a legutóbbi és most is érvényben lévő répaár megállapítása alkalmával kifejtett. Hát hónapokon keresztül hadakozott a cukorkartel a termelők képviselőivel. A kartel nem volt hajlandó a 2.85 P-t sem megadni q-ánként. Csak amikor az Országos Mezőgazdasági Kamara főtájkára, Serbán Iván kimutatta, hogy

a cukorgyárak magasabb vámkihhasználással hozzák forgalomba a cukrot belföldön, mint ahogy a kormánnyal megállapodtak,

adták be derekukat és fogadták el a 2.85 P-ös répaárát három évre.

kell a gazdának a magot megvennie, még pedig a gyártól.

A gyár írja elő, hogy melyik legyen az a mag, amelyet a termelőnek a piaci áron illő haszonnal együtt a gyártól meg kell vennie. És a legnagyobb abuzus, hogy ezt a répa magot a cukorkartel a külföldről hozatja és ezzel is rontja minden ok nélkül külkereskedelmi mérlegünket.

1929-ben behoztak a cukorgyárak 14.660 q cukorrépa magot, 1.481.000 P értékben.

1930-ban 11.221 q-át, 1.486.000 P értékben. A behozatal Német-, Lengyel- és Csehországból történik. Annak azután valóban semmi értelme sincs, hogy olyan országból hozzanak be répa magot, amelynek mezőgazdasága kevésbé fejlett, mint a miénk.

Hogy minden felesleges vitának elejét vegyem, nyomatékosan hangsúlyozom, hogy

adataim nagyrészt hivatalos kiadványokból és magának a cukorkartelnek jelentéseiből merítettem.

Egyszerű, de kiméltlen formában mutattam be a valóságot, hogy felrázom a nyomoruságban megdermedt közvéleményt a kartelek elleni védekezésre és hogy felhívjam az illetékes tényezők figyelmét oly körülményekre, amelyeket eddig, úgy látszik, nem vettek észre. Ha pedig a cukorkartel olcsóbban nem tud cukrot termelni, úgy vagy nem arra való, vagy tul kapzsi.

Minthogy pedig a fogyasztó a mai drága cukrot megfizetni nem tudja, de másrészt a kartel kapzsisága miatt a legfontosabb élelmicikkről, a cukorról lemondani nem hajlandó, a kormány feladata, hogy a cukorproblémát a leg radikálisabban megoldja és ha másként nem megy:

vegye ki a cukorgyártást a kartel kezéből és bizza rá hozzáértő szakemberekre, akik a nyilvánosság teljes ellenőrzése mellett dolgozhatnak, mert nincs rejtgetni valójuk.

A cukor olcsóbb lesz, mert a kartel hasznával a cukor leszállítható, a fogyasztási adó csökkenthető, mert az olcsóbb cukorról felszökött a cukor fogyasztást. A cukorrépatermelést nem kell majd

A Központi Tejcsarnok ár kalkulációját a Pénzügyi Központ vizsgálja felül

A Pénzügyi Központ revizorai néhány nap múlva elkészülnek a könyvvizsgálattal — Nyilvánosságra hozzák a vizsgálat eredményét

A Reggeli Ujság tudósítójától.

Mint ismeretes, a tejkartel ellen állandó panaszok hangzanak el, hogy indokolatlanul magas áron hozza forgalomba a tejet. A Központi Tejcsarnok vezetősége most azzal a kérelemmel fordult a kormányhoz, hogy

vizsgáltassa meg a Pénzügyi Központ által könyveit s állapítsa meg alaposak-e ezek a nyilvánosság előtt elhangzó vádak, vagy sem.

Értesülésünk szerint a kormány teljesítette a Központi Tejcsarnok vezetőségének a kérését és a vállalat kalkulációjának revíziójá val a Pénzügyi Központot bízta meg.

A Pénzügyi Központ revizorai a Központi Tejcsarnok könyveinek megvizsgálását már mintegy két héttel ezelőtt megkezdtek és munkájukkal már néhány nap múlva elkészülnek.

Információnk szerint a kormány a Pénzügyi Központ revíziójának eredményét nyilvánosságra fogja hozni.

Ennél a kérdésnél a nyilvánosságot elsősorban az érdekli, hogy hová sikkad el az a nagy árkülönbség, mely a tej termelői és a fogyasztói ára között fennáll. A Központi Tejcsarnok szerint a vállalat budapesti paritásában 22 fillért fizet a termelőknek a tejért. Ezzel szemben a tej fogyasztó ára tudvalevően 36 fillér, a különbség tehát több, mint 50 százalék. A Pénzügyi Központ revíziójának adatai lesznek hivatva világosságot deríteni arra, hogy melyek azok a tényezők, amelyek a tej forgalombahozatalát ennyire megdrágítják. Mindenesetre nagyon kívánatos lenne, ha a Pénzügyi Központ vizsgálatának adatai mielőbb nyilvánosságra kerülnének.

Mi lesz a tejtörvényben?

Egyébként arról értesülünk, hogy a tejkérdés bonyolult problémáinak rendezésére tejtörvényt létesítenek.

Értesülésünk szerint az új törvény, amelyet már a jövő héten benyújt Mayer János földművelésügyi miniszter, nem tartalmaz részletes intézkedéseket, hanem ugynevezett

kerettörvény lesz, amely felhatalmazást ad a kormánynak arra, hogy időről-időre megtehesse a szükséges intézkedéseket a termelő és a fogyasztók érdekében, továbbá, hogy ugyancsak időközönként állapíthassa meg a tej árát, sőt ezenfelül bizonyos üzemeket megszüntethessen vagy egybeolvasztasson.

Hasonló törvénye van a tejügy rendezésére Németországnak, ahol ez kitünően bevált.

csökkenteni, amint azt a kartel szeretné, hanem éppen ellenkezőleg: fel lehet fokozni és sok száz ezer ehez családod rendes keresetbe lehet vele juttatni. Hogy ez a kereset a ma dolgozó 13 cukorgyárnál a mai viszonyok között mit jelent, hogyan jön létre és kiknek a zsebébe tömi, következő cikkemben fogom kimutatni.

Dr. Nadas József.

Gazdakörökből nyert értesülésünk szerint a tejsajtot mai helyzete volna a legalkalmasabb a törvény kibocsátására, mert a tejsajtot az utolsó hét alatt megszüldött. Megszűnt ugyanis a tejsajtot korszaka, mert a gazdak csökkentették a tehénállományukat, miután a tejárak esése bizonytalanná tette a gazdálkodás rentabilitását.

Ma már szinte tejsajtról lehet beszélni Budapesten,

mert a tejsajttal nem tudják kiszolgálni a fogyasztókat. Ugyancsak emelkedett a vaj ára is, ami mind azt igazolja, hogy nemcsak termelői, hanem fogyasztói érdek is az, hogy a gazdák megtalálják a számításaikat és a termelési költségeik megtérüljenek. Ehhez azonban az szükséges, hogy a gazdák a mai tejsajtot megkapják, s a közbeeső kezek ne keressenek nyolc-tíz fillért azért, mert a tejet egyik kannából a másikba átöntik.

A megváltozott Afrika

Nagyon kevés ember lehet, aki gyerekkorában ne álmodozott volna arról, hogy elmegy exotikus tájakra oroszlánokra, tigrisekre, elefántokra vadászni, de még kevesebb olyan ember van, aki ezt a gyerekkori álmot valóra is tudta volna váltani. Ebből az elenyésző kisebbségből való Kittenberger Kálmán, a most már méltán európai hírű mondható vadász. Ugy látszik ő benne tulerős volt a vágy és erre alapította életét. Még egész fiatal korában, 1903-ban elszánta magát, hogy kimegy Afrikába vadászni, az exotikus állatokat tanulmányozni és gyűjteni. Jó puskákkal, kevés pénzzel indult utnak, járta Kelet-Afrika vadon vidékeit, vadászott mindenféle vadra, gyűjtött a Nemzeti Múzeum számára, élő állatokat fogdosott európai állatkertek számára, megélt a puskájából, természettudományi tudásából. Afrika rajongó szerelmese lett, ha hazajött, nem bírta ilthoz sokáig, újra meg újra visszatért, a háború is Afrikában érte. Az angolok lefogták és Indiában internálták, ahol az volt a legnagyobb bánata, hogy évekig nem volt neki szabad vadászni. Rengeteg kalandon ment át utjai során, számtalanszor mentette meg jó puskája, biztosan célzó szeme, reszketést nem ismerő keze a legnagyobb életveszedelmekből, úgy megismerte Kelet-Afrika benszüleit és természeti világát, mint nagyon kevés európai. Végre három év előtt rászánta magát, hogy könyvet ír emlékeiről és tanulmányairól. A könyv megjelent Vadász- és gyűjtőútam Kelet-Afrikában cím alatt és olyan sikere lett, mint nagyon kevés más magyar könyvnek ezekben az években. 1928-ban újra utra kelt, Horthy Jenő, a nevezetes magyar vadász és ifj. vitéz Horthy István, kormányzónk fia társaságában, hét hónapig járta Uganda és Kongo vad bozótaikat, erdeit s most erről a kirándulásáról új könyvet adott ki A megváltozott Afrika címmel. Ez a könyv éppen olyan sikerre vár, mint az első, mely azóta az angol könyvpiacra is nagy feltűnést keltett és nagyon sok olvasóra tett szert, most pedig rövidesen a francia közönség elé is eljut az előkelő és világos Librairie Plon kiadásában. Az új könyv éppen olyan élvezetes, mint az előbbi könyv. Rengeteg érdekes dolog van benne a benszületről életéről, melyet Kittenberger apró árnyalatokig ismer az afrikai természet szépségeiről és veszedelmeiről, az ezérféle állatok életmódjáról és ezenkívül az izgalmas vadászkalandok tömege. Kittenberger írónak sem kevésbé kitünő, mint vadásznak. Nagyon egyszerűen, keresetlenül, szerényen ír s éppen ezért rokonszenves az írása. Előadásának pompás józe van, tele van humorral, a tulhaladott küzdelmekről és veszedelmekről csöndes mosollyal beszél, képei, leírásai, történetei szinte kézzelfoghatóan szemléletesek. Nagyszerű könyv ez A megváltozott Afrika, öröm annak, aki elolvassa. Első hat fejezetét Horthy Jenő írta, akiben szintén kitünő író ismerünk meg. 109 képe, Kittenberger eredeti felvételei, megannyi afrikai érdekesség, kitünően reprodukálva. Néhány igen érdekes telvétel ifj. vitéz Horthy Istvántól származik, aki a vadászkirándulás során mozgófényképfelvételeket készített. A könyv valóban előkelő izlésű és technikailag tökéletes kiállítására büszke lehet kiadója, a Franklin-Társulat.

UNDERWOOD Portable Standard Noiseless írógépek magyarországi vezérképviselete VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök Keresk. és Ipari Rt. BUDAPEST, VIII., KISSTÁCIÓ-UTCA 11. SZAM. - TELEFON: J. 394-86, J. 339-02, J. 351-99.

1930. évad szenzációja: NOVODYN egyen- és váltóáram készülék Philips hangszóróval 6-12-18 havi részletre Gyártja: AUDION Budapest, VI., Nagymező-utca 31 Telefon: Automata 113-75 Kapható minden jobb szaküzletben

Krakovó ember Pilavin fenyőtablettát vesz és tesz a gözölgő edénykébe, vagy fürdőjébe, mert a Pilavin tengeri sót és szibériai fenyőxi-

K Ö Z G A Z D A S Á G

Dobszóval nem lehet verebet fogni, vagy gabonaárak és intervenció és az intervencióról általában

A Budapesti Giro és Pénztáregylet vezérigazgatója a Reggeli Ujság szerkesztőjéhez intézett levelében annak a megállapítását kéri, hogy a gabonaárak elterjedt híre, amely szerint a Pesti Hazai Első Takarékpénztár vállalta volna a Giro és Pénztáregylettel szemben a Futura 2 millió mázsás gabonaagazsmánja miatti kezességet, nem felel meg a tényeknek.

Az utolsó hetekben a közgazdasági kérdésekkel foglalkozó sajtó frazeológiája egyetlen szóval traktálta az olvasót: „intervenció”. Intervenció itt, intervenció ott, intervenció a gabonaáraknál, intervenció az értéktőzsdén, intervenció mindenütt. A gabonaáraknál a Futura interveniált és ezt olyan nagy mértékben teszi, hogy két millió mázsás gabonaagazsmánjának fedezetére már készfizetők kezességet kért a Giro és Pénztáregylet a Pesti Hazai Takaréktól — mondja az egyik híradás. Az értéktőzsdén az intervenció szindikátus és az ujonnan alakuló Investment Trust intervenció és pedig olyan nyomattal, hogy már vagy 30 millió pengő ára részvény van tőzsdéjében — mondja a másik híradás. Nézzük meg most már kissé közelebbről, hogy az intervencióknak ilyen dobszóval hirdetett hadjáratától milyen eredményeket várhatunk.

Ehhez mindenképp meg kell állapítani, hogy intervencióknak akkor van értelme és létjogosultsága, amikor nagy túlzott árszuhánásoknak akarják elejét venni és a tőzsdétől pánikot kell elhárítani. Precízebben oda lehetne ezt formulálni, hogy az intervenció célja kivételes esetekben, amikor a kereslet és kínálat mechanizmusában zavar támad, az egyensúlyt helyreállítani és a tőzsdéjelleget biztosítani. Legfőként azonban az a célja az intervencióknak, hogy visszaadja a közönségnek azt a hitet, hogy a tőzsde olyan piac, amelyen mindenkor lehet venni és eladni.

Az állandósított intervenció *contradictio in adjecto*. Az állandósított intervenció meghamisítja a tőzsdének valódi jellegét, mert megszünteti hivatását, hogy piac legyen, amelyen a kereslet és kínálat állandó találkozásából alakulnak ki az árak és fejlődik az üzlet.

Az olyan tőzsde, amelyen az intervenció dominál, megszünt tőzsde lenni.

Megszűnik különösen akkor, ha az intervenció teljesen deklarálta dogmatikus marsrutával dolgozik és egész ténykedésével

hangsúlyozza, hogy a piacon nincsen más vevő, mint az az egy, akit nem az áru olcsósága, tehát kereskedői meggyőződése hajt a vételre, hanem az általános gazdasági helyzet vagy pláne a politika kényszere

Abban, ami a gabonaáraknál az utolsó időben történt, annyit helyeselhetünk, hogy a piacra kerülő gabona nem marad gazdátlanul. Helyeselhetjük, hogy van egy kéz, amelynél a gabona mindig eladható. De helytelen, hogy mindig ugyanazon kezek láthatóan és deklarálta ugyanazok hajtják végre az üzleteket és többi sokszáz kereskedő, üzlet, tisztviselő, családát eltartó adófizető keresetelenségre van utalva. Hiszen már a boletta és a mezőgazdaság megsegítésére vonatkozó rendelkezések késedelme amugyis katasztrofálisan megbénította a kereskedelmet. Az üzletben lekéstünk, az árak leromlottak és csak ennek a kényszerhelyzetnek hatása alatt állt elő a Futura intervenciójának szüksége.

De bármennyi hibát látunk is ebben az intervencióban,

kétségbejítő hibának tartjuk, hogy a tőzsdei és szakmai érdekeltek a nyilvánosság előtt pertraktálják az intervenció ügyeit.

Nem lehet előnyös semmiféle áru értékelésére, ha nyilvánvaló, hogy csak olyan vevő van, aki muszájából vásárol. A tőzsde természetéből folyik, hogy szakadatlanul áru kerül a piacra, ha dobszóval „közönségre” tétetik, hogy

az intervenció kezében olyan nagy mennyiség van, amelyek feltétlen eladási kényszere áll fenn.

Az pedig egyenesen a gazdasági defétizmussal egyenlő, ha nyilvánosság előtt vetik fel a kérdést, hogy az a látható „láthatatlan” kéz, amely a gabonát vásárolja, bonitás tekintetében jó-e? Már a kérdés feltevése is *farisus* és *hazug*, mert a válasszal mindenki tisztában van. Mindenki tudja, hogy

a kéz, amely a Futura mögött áll, maga az állam; az állam bonítását kétségbevonni megbocsáthatatlan bűn és ezenfelül még ostobaság is.

Másrésről csak olyan intervenciót tudunk eredményesen elképzelni, amely feladatát megosztja száz meg száz arra jogosult kézzel és ezzel elburkolja azt, hogy egy kézzől és általában, hogy intervencióról van szó. Paradoxnak tűnik, de így van:

Intervenció csak úgy képzelhető, ha intervenciójellegét megszünteti és észrevehetetlenné teszi.

Az intervencióknak nem az a feladata, hogy csak vásároljon, hanem hogy forgalmat és üzletet teremtsen. Szakadatlan adás és vétel, tehát forgalom az, ami a tőzsde piaci karakterét biztosítja s ha az intervenció csak arra szorítkozik, hogy kényszerű vásárlásait egy kézben deklarálja, akkor eltevesztette célját és csak az eladókat provokálja további eladásra.

Ugyanez vonatkozik az értékpapirintervencióra is. Hogyan akarnak tőzsdét teremteni, bizalmat kelteni, hogyan akarják a közönség hitét visszaadni, mivel akarják a külföld érdeklődését és vételekedvét a külföldön kiváltani, ha mindennap az egész nyilvánosság előtt pertraktálják, hogy itt van vagy alakul egy csoport szindikátus, vagy tröszt,

amely azért fog vásárolni, mert muszáj és nem azért, mert értékeink rendkívül olcsók és azoknak megszerzése a jövőre nézve a legjobb sanszokat nyújtja.

Az Investment Trust, amelynek alakulásáról olyan sokat hallunk, előkészítő munkálatainak során sem deklarálta azt, hogy nem azért alakul, mert egyik értékpapir-nagybirtokos a másikon könnyíteni akar, hanem mert jónak és olcsónak tartják a részvényeket és azoknak értékesítését a bel- és külföldön együttes munkássággal akarják előmozdítani. Ha naponta hirdetik, hogy az Investment Trust már alakul, mindjárt készen is lesz, léte és egzisztenciája, egész működése éppen csak attól függ, hogy a kormány ad-e néhány százaléknál adókedvezményt, akkor eleve diszkreditálják az egész ideát és felkeltik azt a gondolatot, hogy

nagyon jelentéktelen koncepció lehet az, amelynek megvalósítása az értéktőzsdéjelleget adó néhány százalékos megtakarításától függ.

Ha már nem kezelték az Investment Trust gondolatát a komoly és jelentős üzleteknek és koncepcióknak kijáró diszkrecióval, akkor legalább deklarálják, hogy az alakulás motivuma

a magyar értékpapírok jóságába vetett rendületlen hit és az a szándék, hogy

ezeknek a papíroknak olcsóságát és belső értékét szolidaritással garantálják.

Bethlen István gróf azzal a felszólítással fordult a sajtóhoz, hogy hirdessen optimizmust. A sajtó, amennyiben közgazdasági kérdésekről van szó, ezt meg is teszi. De ha az állam

maga és a bankok a tőzsdén állandóan az intervenció kopott uniformisában jelennek meg, ahelyett, hogy a bizakodás ünnepi köntösét vennék fel, akkor ebben a sajtó által hirdetett optimizmusban senki sem fog hiszni.

B.

Vida Jenő optimista nyilatkozata Magyarország gazdasági helyzetéről a Newyork Timesben

Jövő év elején már üzemben lesz a MAK új gyára, mely szénből nyert olajat és benzint fog termelni

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Vida Jenő, a Magyar Általános Közszémbánya alelnök-vezérigazgatója közel kétnaponos amerikai utjáról pénteken érkezett vissza a fővárosba. Vida Jenő a hatodik nemzetközi utügyi kongresszus meghívására utazott Washingtonba, a kongresszus befejezése után pedig beutazta az Egyesült Államokat, hogy az amerikai gyáripart és az utépítés módszereit tanulmányozza. Newyorki tartózkodása alatt felkereste őt a Newyork Times munkatársa, és beszélgetést folytatott vele Magyarország gazdasági helyzetéről. Az interjú a Newyork Times feltűnő helyen „Vida sees Hungary eve of revival” címmel november 5-iki számában hozta. A nehezen lefordítható cím azt akarja kifejezni, hogy Vida szerint Magyarország a javulás előestéjén áll.

Vida Jenő az amerikai újságíró előtt a következőképpen nyilatkozott:

— Magyarország, melynek politikája, mezőgazdasága és ipara egészséges alapokon nyugszik, egyike lesz az első európai országoknak azok között, amelyek magukhoz fognak térni a most világszerte fennálló üzleti depresszióból. Horthy Miklós admirális, Magyarország kormányzója és gróf Bethlen István magyar miniszterelnök, akik tizenegy éve kormányozták az országot, átsegítették Magyarországot a háború utáni nehézségeken és eltörölték minden nyomát a bolsevizmusnak, amely immár teljesen eltűnt, úgyhogy az ország ismét egészséges alapokon nyugszik.

— Politikai, mezőgazdasági és ipari életünk annyira egészséges, hogy mihelyt a világgazdasági helyzet megjavul és főleg, mihelyt a külföldi tőke ismét utat talál Magyarországra, ez az ország is részese lesz a világ új gazdasági fellendülésének, amely remélhetőleg rövidesen el fog következni, mihelyt a tőke cirkulációja ismét megindul.

— Az ipari munkanélküliség Magyarországon egy százalékra becsülhető, ellenben a mezőgazdasági munkanélküliség még hozzávetőleg is alig állapítható meg, tekintettel az apró tanyák és gazdaságok nagy számára. Az időszakos mezőgazdasági munkanélküliség országos szempontból nem bír nagyobb jelentőséggel. A viszony-

lag nem nagy munkanélküliség oka a magyar nép szorgalmas voltában és abban a körülményben kereshető, hogy az országban nincs ipari túlermelés.

Vida Jenő nyilatkozata további során azokra a kérdésekre is kitért, amelyek vállalatát, a Magyar Általános Közszémbányát ezidőszerint leginkább foglalkoztatják. E kérdések között — mondotta Vida Jenő — a benzinnek és olajnak szénből való előállítását szerepeltet első sorban. Ez a kérdés Európának azokat az államait, amelyek nyersolajjal nem rendelkeznek — és amelyek közé, sajnos, Magyarország is tartozik — jelentős mértékben érdekli. Közülük két évtizedes tanulmányok igazolják, hogy technikai szempontból a kérdés ma már megoldottnak mondható és így a Magyar Általános Közszémbánya épülő új gyára, amely előreláthatólag már a jövő év elején üzembe fog kerülni, képes lesz minden tekintetben piacképes, szénből nyert olajat és benzint termelni. Az új gyár fontos feladatának teljesítésénél természetesen számít a magyar kormány támogatására.

Szerdán folytatják a Fayer—Fuchsper tárgyalását

A Reggeli Ujság legutóbbi számában megírtuk, hogy a kir. ítélőtábla Széke-tanácsa nemrégiben tartotta meg a folytatólagos tárgyalást abban az ötmillió pengős polgári perben, amelyet Fayer Sándor volt vezérigazgató indított sógora, Fuchs Leó, a Magyar Kender, Len és Juta elnökgazgatója ellen. A legközelebbi tárgyalás szerdán, november 19-én lesz, amikor tanúk fogják kihallgatni dr. Halmi Miklóst, a Magyar-Olasz Bank helyettes vezérigazgatóját.

A férfiak csodálják a nők irigyelik pompás leányos arcboréért.

Minden nő megszerezheti és megőrizheti magának egyszerű módon a hamvas, fiatalos és bársonyos tapintású arcot.

Az úde, friss arc legbiztosabb jele a fiataloság. Egy nő lehet 40 éves, sőt idősebb, de ha megőrizi arcának hamvaságát, leányos finomságát, úgy mindig fiatal marad.

A titok egyszerű és mégis érdekes. Tiszta arcboré; a porosok megszabadítandók a napközben rárakódott tisztatlanságoktól. Gondosan eltávolítandó minden este a puder, festék. E célból oly szappan választandó, amely különleges bőrpuhító tengerentúli palmaolajból készül. Az alább leírt módon kezelve az arcot, már a következő napon meglepéssel fogja észlelni, milyen pompás teintje van természetesen uton, hosszabb használat után pedig nagyszerű arcboré tesz szert.

szabály:

Mossa meg este gyöngéden a Leton-szappan krémszerű habjával arcboréit. Hagyja rajta a habot néhány másodpercig. Ezután bőven öblítse le arcát meleg vízzel, utána közvetlenül hideg vízzel. Ha szükségesnek találja, még egy lehelletnyi krémet. Ennyi az egész! Reggelre kelve friss, úde, bársonyos arc fog a tükörből visszamosolyogni. Ezt az eredményt kizárólag a Leton-szappannal érheti el, amelynek készítésénél tekintettel voltak az arcboré különleges érzékenységére.

Kezdje el a fenti módszer alkalmazását még ma a Leton-szappannal és annak eredményét kellemes meglepéssel fogja tudomásul venni. A Leton-szappan, amely kiválóan illatos, utolsó cseppig használható. Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszereküzletekben. 1 darab Leton-szappan ára 96 fillér, érdekes használat utasítással. Ha valahol nem volna, forduljon a „Hunnia” gyógyszerárhoz. Budapest, Erzsébet körút 36. Vidékre 4 darab vételnél utánvételes portómentes küldés.

A „KEREK ASZTAL”-KONFERENCIA LONDONBAN

Az angol király jelenlétében nyitotta meg MacDonal angol miniszterelnök Londonban az anglo-indiai kongresszust. A felső három kép az anglo-indiai tanács legfontosabb résztvevőit: a Patialai maharadszát, az indiai fejedelmek kamarája elnökét, MacDonal miniszterelnököt és a barodai maharadszát ábrázolja, az alsó három az indiai szabadságmozgalom legfontosabb vezetőit, akik azonban visszautasították a tanácsban való részvételt: Valabhai Patel, Mahatma Gandhi és Saroniji Naidu asszony

Ágoston Mihályt, a Magyar Általános Takarékpénztár igazgatóját a tőzsde fegyelmi bírósága nyolc napra kitiltotta a tőzsdéről

A bankigazgató az ideai tőzsdeválasztások alkalmával szabálytalanságokkal vádolta a szavazatszedő bizottságot

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

A tőzsde igazgató-bizottsága, mint fegyelmi bíróság pénteki ülésén feltűnést keltő ítéletet hozott, amely szerint Ágoston Mihályt, a Magyar Általános Takarékpénztár ügyvezető igazgatóját és tőzsdediszponensét

nyolc napra eltiltotta a tőzsde látogatásától.

Ennek az ítéletnek az előzményei visszanyulnak az ideai tőzsdeválasztásokra, amelyek az előző tőzsdeválasztásoktól eltérően rendkívül izgalmas lefolyásúak voltak. A tőzsde közönségének egy jelentős része tudvalevően elégedetlen volt a tőzsde vezetőségének régi összetételével és ezért a választások napján

a hivatalos lista egy igen erőteljes ellenzéki mozgalommal találta magát szemben.

Az ellenzéki mozgalom annyiban eredményes is volt, mert annak vezére, Éber Antal a hivatalos listával szemben bekerült a tőzsdetanácsba.

Az ideai választások alkalmával azonban a hivatalos listával szemben nemcsak egy ellenzéki lista szerepelt, hanem több kisebb párt is alakult és ezek jelöltje közül Ágoston Mihály indult a legtöbb kilátással a választási küzdelemben. Ágoston Mihály a választások délutánján rendkívül idegesen járt-kelt a tőzsdeteremben és ebben az ideges és tulfeszített hangulatban történt meg, hogy

Ágoston Mihály a szavazatszedő bizottságot a tőzsdetagok legnagyobb nyilvánossága mellett szabálytalanságok elkövetésével vádolta meg,

mely súlyos vád természetesen nem kerülhetett el a tőzsde vezetőségének figyelmét. Így került ez az ügy a tőzsde igazgató bizottsága elé, amely a tőzsde szabályzatainak értelmében hivatva van a tőzsdén elkövetett fegyelmi vétségeket megtorolni.

A tőzsde igazgató bizottsága ebben az ügyben részletes vizsgálatot rendelt el, amelynek befejezése után az igazgató bizottság pénteken ült össze ítélethozatalra, amelyre magát Ágoston

Mihályt is megidézték, aki azonban nem jelent meg, sőt még ki sem mentette magát. Az igazgató bizottság ítéletének indoklásában kimondta, hogy azért kellett Ágoston Mihállyal szemben ilyen szigorú megtorlást alkalmazni, mert a szavazatszedő bizottságot, amelyet a tőzsde vezetősége küldött ki és amely a tőzsde kormánybiztosának ellenőrzése mellett működött, vádolta meg szabálytalanságok elkövetésével. Miután pedig

ez a vád valóság esetén a tőzsde egész vezetőségét nemcsak közmegejtésnek tenné ki, hanem arra is alkalmas, hogy a tőzsde intézményét a közvélemény előtt diszkreditálja, az igazgató bizottság nem térhetett ki az elől, hogy Ágoston Mihály eljárását megtorolja.

A tőzsde igazgató-bizottságának ez az ítélete nemcsak tőzsdei, de bankkörökben is nagy feltűnést keltett, különösen azért, mert eddig még nem volt példa rá, hogy a tőzsde fegyelmi bírósága egy nagybank ügyvezető igazgatójával szemben ilyen szigorú rendszabályt alkalmazott volna. Ezzel az ítélettel szemben az az általános vélemény alakult ki, hogy

az igazgató-bizottság ítélete tulszigoru, mert kétségtelen, hogy Ágoston Mihálynak e talán megdöntetlenül kijelentései csakis a választások izgalmaiban hangozhattak el. Ezt a körülményt a tőzsde fegyelmi bizottságának feltétlenül figyelembe kellett volna venni, különösen akkor, amikor a tőzsde egy olyan népszerű és köztiszteltetben álló tagjáról van szó, mint amilyen Ágoston Mihály. E szigorú ítéletre már csak azért sem volt szükség, mert a fegyelmi vétségek megtorlásáról szóló szabályzatok lehetővé tették volna az igazgató-bizottság számára, hogy Ágoston Mihályt megdöntetlenül kijelentéseitől egyszerűen megrója. Ugyanezt tette néhány évvel ezelőtt a bécsi tőzsde fegyelmi bírósága is, amely ugyancsak egy tekintélyes bankigazgatóval szemben hasonló esetről kifolyólag beérte azzal, hogy megrovásban részesítette.

Jó-e Magyarország hárommillió fontra?

Lárma a Rotschild-féle kölcsönelőleg körül

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Az összes lapok vezetőhelyen foglalkoztak a magyar kölcsönelőleg küszöbön álló folyósításával és azzal, hogy a pénzügyi kormány Londonban hárommillió font felvételéről tárgyal.

A kölcsönelőleg a londoni Rotschild cég vezetésével egy bankkonzorcium folyósítaná, melyben Speyerék és a National City Bank is résztvenne.

A kölcsön minimális kamatozása 6.5 százalék lenne. A magyar gazdasági életnek már sokéves problémája egy felveendő nagy államkölcsön, mely lehetővé tenné, hogy a jelenlegi súlyos depressziót állami közmunkák, hasznos beruházások megindításával lényegesen enyhítsük. Szemben azonban a magyar gazdasági közvélemény egységes óhajával, a pénzügyminiszter ur még legutóbb is úgy nyilatkozott, hogy **magyar államkölcsönre nincs is sürgősen szükség.**

Ezzel szemben áll azonban az, hogy a tavaszi hágai és párizsi tárgyalások ráknézve kedvezőbben döntését hivatalos helyről éppen azzal próbálták menteni, hogy a sürgősen felveendő magyar államkölcsön érdekében mindenáron megegyezésre kell törekednünk. Az államkölcsön volt az az ostya, amelyben a magyar jóvátételi kérdés kedvezőtlen elintézésének keserű piruláját csomagolták. Misem volt természetesebb, hogy a gazdasági élet a párizsi egyezmények ratifikációjával egyidőben jogosan számított arra, hogy hamarosan sor kerül egy igen kedvező feltételű magyar államkölcsön kibocsátására.

Bethlen István miniszterelnök ígéretet is kapott Hágában arról, hogy az új magyar államkölcsön kedvező feltételek mellett rövidesen kibocsátásra kerülhet.

Ezek után az előzmények után keserű csalódást keltett, amikor a gazdasági élet arról értesült, hogy

az államkölcsön fedezetül le kell kötni a vámbevételeket, a cukoradót, a dohányjüvedék bevételeit és a sómonopólium tiszta jüvedelmét.

Ezekből a jüvedelmi forrásokból a magyar államnak mintegy háromszázmillió pengő bevétele van és az összes állami bevételeknek több mint harminc százaléka a fedezetül lekötött jüvedelmekre esik. A kölcsönt azonban még így sem kaptuk meg. És az eredetileg ötszázmillió pengőre előirányzott államkölcsönből mindig kevesebb és kevesebb lett. A kölcsön azonban változatlanul aktuális kérdés maradt. Ami a súlyos betegnek a morfiuminjekció, az lett a kölcsön a magyar gazdasági élet számára. Amikor a pánaszok már elviselhetetlenek, mindig megjelenik

Szenzációs tartalommal, 24 oldalon jelent meg a

GAZDASÁGI VILÁG

Kapható minden ujságárusnál

Szerkesztőség:

V., Arany János-utca 9. sz.

Telefon Automata 156—70

Felelős szerkesztő:

Kármán Aladár

egy nagyhangú híradás a felveendő államkölcsönről. Kell, hogy végre megmondjuk, hogy ezt a morfiuminjekciót károsnak és veszedelmesnek tartjuk.

Végeredményben ott még igazán nem tartunk, hogy hárommillió font kölcsönelőlegét megváltóként üdvözöljünk.

A magyar állam presztizsének súlyos csorbítását jelentette már az is, hogy középkori államkölcsönök mintájára a legfontosabb állami bevételek elzárásával kezdte meg külföldi kölcsöntárgyalásait. Ne fokozzuk ezt még azzal, hogy hozsánát zengjük akkor, amikor nagykegyesen erre a kölcsönre egy kis előleget kapunk. **A magyar állampapírok „true income” jelzésűk; tehát semmi rizikóval nem járó és nagy jüvedelmet hajtó befektetések.**

A magyar állam a legkevésbé eladósodott állam az összes utódállamok között.

Az egész magyar államadósság millió pengőben 1574 milliót tesz ki, ugyanakkor Ausztriában 2005 millió, Csehszlovákiában 5731 millió, Romániában 5691, Jugoszláviában 4790 millió. A fejenkénti államadósság Magyarországon 188 pengő, Ausztriában 303, Csehszlovákiában 403,

Romániában 347 és Jugoszláviában 366.

És ugyanakkor, amikor a magyar gazdasági életnek sikerült minden állami garancia és az állami bevételek lekötése nélkül eddig mintegy 1 milliárd pengőnyi külföldi hitelhez jutnia, a 90 millió pengőnyi és folyósításra kerülő külföldi kölcsönelőlegét talán kevesebb diachimmusszal kellene fogadni.

„Hungary is good” (Magyarország jó): ez volt sokáig a külföldi tőkepiacok véleménye Magyarországról. Ezt a jó véleményt kár megdönteni azzal, hogy 90 millió pengőnyi kölcsönt világszerte örömmel fogadjunk. Ezzel csak lehetőséget adunk arra, hogy a külföldi tőkepiacok ezután kételkedjenek országunk teljesítőképességében. **Is Hungary good?**

Jó-e Magyarország, ha 3 millió fontot ennyi lármával fogad?

Bármennyire is szükségünk van külföldi kölcsönre, a pénzügyi szuverenitásunkat és állami presztizsünket fel nem áldozhatjuk, mert ezáltal bizalmatlanná tesszük velünk szemben a külföldi tőkeket és elzárjuk a lehetőségét annak, hogy magánjellegű kibocsátásaink a külföldön piacot találjanak.

Dr. Bálint György.

Genfben kezdik meg november 17-én a cseh-magyar kereskedelmi tárgyalásokat. Magyarország felkészült a vámháborúra

A Népszövetség genfi gazdasági konferenciáján Nickl Alfréd képviseli Magyarországot

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

Genfben november 17-én kezdődik a Népszövetség gazdasági konferenciája, amelyen Magyarország is résztvesz s a magyar delegációt Nickl Alfréd vezeti. A genfi konferencia két szempontból is egész közelről érinti Magyarországot. Egyrészt itt írják alá

az elmúlt héten Varsóban tartott hitelügyi konferencia határozatait,

másrészt itt kezdődnek meg a cseh-magyar kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalások.

Mint a múlt héten is megírtuk, a magyar kormány két ízben is tett már ajánlatot a tárgyalások felvételére,

nem terheli tehát Magyarországot felelősség arra az esetre, ha a csehek huzavonája miatt vámháború tör ki.

Azóta a kormány újabb ajánlatot tett Prágában, amely arra vonatkozik, hogy Genfben kezdjék meg a kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalásokat, tekintve, hogy mindkét országnak a szakértői ott lesznek a Népszövetség konferenciáján. Erre az ajánlatra szintén nem érkezett még válasz, csupán a cseh távirati iroda közölte legutóbb, hogy **a cseh kormánynak nem volt még alkalma ezzel az ajánlattal foglalkozni.**

Közben egyre jobban közeledik december 15-ike, a szerződés lejártának határideje és

a magyar kormány teljesen felkészülve várja azt az eshetőséget is, hogy a vámháborút nem lehet kikerülni.

A vámháború Magyarországra nézve semmiféle hátrányt sem jelent, mert hiszen a legutóbb kiadott új cseh őrlési törvény lehető-

lenné teszi azt, hogy Magyarország az eddigénél nagyobb mennyiségű gabonát exportáljon Csehszlovákiába, viszont a pénzügyminiszternek legutóbb kiadott rendelete alapján

már december 16-án meg lehet akadályozni bármiféle cseh ipari gyártmányok a Magyarországra való behozatalát.

A rendelet értelmében ugyanis egyszerű intézkedéssel meg lehet akadályozni azt, hogy olyan állam, amellyel nem vagyunk szerződéses viszonyban, Magyarországra bármilyen árut importálhasson.

Négy magyar bőrgyár bonyolítja le a falusi lakosság csizmaellátását

Huszszázalékos csizmaabotetta

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A kormány, mint ismeretes, hetekkel ezelőtt elhatározta, hogy a buza árának folyamatos esése következtében válságos helyzetbe jutott gazdatársadalom ruha- és csizmaszükségletének ellátását megkönnyíti. A kereskedelmi minisztériumnak az a rendelete, amely egy millió méter olesó szövet forgalomba hozatalát engedélyezte, már megjelent,

a csizmával való ellátás kérdése pedig az elmúlt heti minisztertanácson került szóba.

A minisztertanács úgy döntött, hogy nem a Hanga és az OKH útján bonyolítja le a csizmaakciót, hanem az ország négy legnagyobb bőrgyárát vonja bele az akcióba. Ez a négy gyár a Wolfner-gyár, a Machlup-féle bőrgyár, Fried Bernát simontornyai bőrgyára és a pécsi bőrgyár.

A kormánynak az akció lebonyolítására nézve az az elgondolása, hogy a kereskedelmi kamarák és a vidéki ipartestületek útján összehívásáról tárgyal a kisiparosoknál készen található csizmákat és bakancsokat.

Az iparosok nem kapják meg a teljes árat, hanem husz százalékkal kevesebb pénzt kapnak árujukért, a huszszázalékos különbözetet azonban csizmaabotetta alakjában térítik meg.

Az iparosoktól a bórkereskedők és folytatólag a bőrgyárak veszik át a bolettát, amelynek fejében talpbőrt és zsiros felsőbőrt kapnak az iparosok.

A bőrgyárak a boletta ellenértékét hosszulejáratu kölcsön formájában bocsátják a kormány rendelkezésére. A csizmaakcióra vonatkozó rendelet már a jövő héten megjelenik.

A Hermes mérlege

A „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Igazgatósága f. hó 11-én tartott ülésében megállapította az intézet 1930 június 30-án lezárt mérlegét, mely 630.536 pengő nyereséget tüntet fel az előző évi 703.288 pengő nyereséggel szemben. Annak ellenére, hogy a főbb üzletágak, mint a váltószámlázási és a betéti üzlet, a múlt évhez képest fejlődést mutatnak, mégis a jelenlegi gazdasági helyzetre való tekintettel az igazgatóság indítványozni fogja a f. hó 21-én tartandó közgyűlésnek, hogy az 1929—30. üzletévre részvényenként 2 P (a múlt évben 2.40 P) osztalék fizetessék, mely a részvénytulke 10 százalékos kamatoztatásának felel meg.

KÉPES

SPORT UJSÁG

A „REGGELI UJSÁG“ ÁLLANDÓ SPORTMELLÉKLETE

MARIÁSSY LAJOS DR.,
a jelenlegi szövetségi kapitány, aki hír szerint állítólag visszamegy a Ferencvárosba

PATÁKI MIHÁLY,
aki Klement Sándorral és Blum Zoltánnal együtt jelenleg a Ferencváros szak-tanácsadója

MINDEN A SPORTOT ÉRINTŐ KÖZLEMÉNY ÉS KÉP, A „REGGELI UJSÁG SPORTSZERKESZTŐSÉGÉHEZ“ CIMZENDŐ BUDAPEST, LIPÓT-KÖRUT 5 TELEFON 296-99 ÉS 125-10

II. évfolyam, 48. szám
Hétfő, 1930 november 17

VASARNAP DELUTA 4 ÓRÁTÓL A SPORTSZERKESZTŐSÉG CIME V., VILMOS CSÁSZAR-ÚT 34 TELEFON: 229-31 ÉS 253-09

Fellángoltak a szombathelyiek régi szép napjai

Sabaria—Ujpest 4:2 (3:2) Góllövők: Auer, Borbély, Auer, Kovács, Iglódy és Kovács — Weinhardt P. Szabó mindkét tizenegyesét kifogta

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Ujpest ebben a szezonban váltakozó eredményeket ért el. Hol jobban, hol gyengébben szerepeltek, ennek ellenére azonban vereséget még sem szenvedtek. Ilyen körülmények között meglepetésként hat, hogy a Sabaria, amely semmiesetre nem érte el legjobb formáját, 4:2 arányban verte meg az ujpesztieket, akik így

két tiszta ponttal a Hungária mögé kerültek és a felfőrt III. ker. FC csak hajszálnyira jobb gólarányukkal előzték meg.

A Sabaria sikere a szombathelyiek nagy sport-szeretetét és rendkívüli ambícióját igazolja. A csapat nem áll nagy krekkekből, ennek ellenére mégis imponáns győzelemmel tette emlékeztetessé a tegnapi napot. El kell ismerni azonban, hogy

Ujpestet ezen a mérkőzésen határozott balszerencse kísérte.

A csatárok számtalan kitűnő gólhelyzetet hagytak kiaknázatlanul, de ami még ennél is fájalmasabb volt: a bíró kétszer is 11-est ítél a szombathelyiek ellen és ezt a mások biztos P. Szabó mind a kétszer elhibázta. Két 11-es és egyikből sem esett gól, — ez nyilvánvalóan sok volt az ujpesti drukkereknek, akik kellemtlenül fogadták, hogy a Sabaria már az első féldőben vezetett és ezt a második féldőben egy további góllal is megtoldotta, ezzel szemben az ujpesti csatárok akciói sorozatosan kárbavesztek.

Ujpest vereségét az is menti, hogy a középfedezet helyén először játszott Szalay, aki egyelőre sem Volentikot, sem Kovácsot nem tudta pótolni. Szalay szépen kezdett, de később kellő támogatás hiányában visszaesett és a második féldőben Borsányi helyét cserélt vele. Mindez azonban nem használta és az észszerűen és nagy lelkesedéssel játszó szombathelyiek győzelmét az ujpestiek nem tudták megakadályozni. A Sabariának Weinhardt volt a legjobb embere, aki parádés védéseket produkált.

Két 11-est kifogni egy mérkőzésen — ez minden dícséretet megérdemel.

A Sabaria az adott körülmények között megérdemelten győzött, de ha Ujpest részéről Acht, Fogl III. és Wilhelm nem játszott volna olyan gyengén, akkor feltétlenül az ujpestiek sikere következett volna be.

Csapatösszeállítások:

Sabaria: Weinhardt — Kovács, Prém — Sárközy, Vámos, Bass — Iglódy, Borbély, Kovács II., Hollós, Belkó.

Ujpest: Acht — Dudás, Fogl III.—Borsányi, Szalay, Wilhelm — Ströck, Avar, Stofán, Spitz, P. Szabó.

Ujpest kezdett szellel hátban és gyors támadásainak csakhamar megvan az eredménye.

Auer már a 4-ik percben gólt lő és így az ujpestiek vezetnek 1:0 arányban.

A vezetésnek az ujpestiek nem sokáig örülhettek, mert miként a Vasasok a Ferencváros ellen, ugyanugy a Sabaria is a 7-ik percben egyenlített.

Borsányi kornert vétett, ezt Belkó rugta és Borbély kiegyenlített.

Most váltakozó támadások következtek, anélkül azonban, hogy bármelyik csapat eredményt ért volna el. Végre a 22-ik percben Stofán szép fejjel Auerhez juttatta a labdát, aki ismét Ujpestnek szerezte meg a vezetést (2:1). A szombathelyiek nem adták fel a küzdelmet. Gyors támadásokat vezettek és három perc múlva már megint kiegyenlítették.

Kovács II. nagyon erős labdát küldött a kapura, Acht, a magyar—olasz mecs löse fogta a labdát, de kiejtette és labda a hálóba gurult (2:2).

Öt perc perc múlva megint Ujpest felé kacsingatott a győzelem lehetősége. Sárközy

büntető területen belül kézzel fogta a labdát, a bíró 11-est ítél, ezt P. Szabó gyengén rugta, Vermes kiütötte, majd a berohanó Stofán lábáról az utolsó pillanatban nagy bravúrral lekapta.

Az eredménytelen 11-es után újra a Sabaria támadott és a 34-ik percben Iglódy kapuelőtti kavarodásból újra a Sabariának szerezte meg a vezetést. Acht most is kiejtette a labdát.

A második féldőben a Sabaria ügyesen és szívósan védekezett és így tartani tudta az eredményt. Az ujpestiek érthető vehemensen játszottak, de mentől többet jelzett az óramutató, annál idegesebbek lettek. A 8-ik percben végre megnyílt Ujpest előtt a kiegyenlítés lehetősége. P. Szabó szabadrugása után Prém a 16-oson belül kézzel fogta Stofánt, mire a bíró másodszor is 11-est ítél a szombathelyiek ellen.

Ismét P. Szabó állt a 11-esnek, ennek lapos lövését azonban Weinhardt vetődve kifogta.

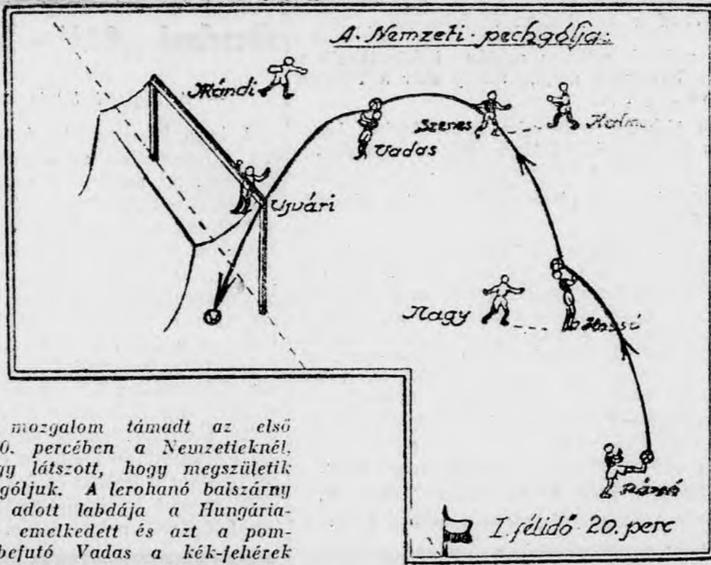
Az eredménytelenség láttára Borsányi helyét cserélt Szalayval, de így sem tudták megszerezni a kiegyenlítő gólt. A Sabaria csak a féldő közepétáján jött fel és

amikor a 38. percben a mérkőzés negyedik gólját is belötte, Ujpest sorsa már megpecsételődött.

A negyedik gól olyképen esett, hogy Borbély éles lövése a kapufáról pattant vissza és a résen álló Kovács II. a kapuba juttatta. A gól után Ujpest megint veszélyesen támadott, de a Sabaria védelme, Weinhardt-tal az élen, minden támadást sikeresen visszavert.

A Sabaria csapatának minden tagját nagy dicséret illeti. Játéktudásuk nagy lelkesedéssel párosult, ezzel szemben Ujpest gyengén játszott. Szinte érthetetlen, hogy úgy Ujpest, mint a Ferencváros szinte egyidőben esett vissza a formájában. Mindez azután a Hungária malmára hajtotta a vizet.

Ötven néző. Bíró: Gombos.

Egyedül a Hungária győzött az élcsapatok közül

Hungária—Nemzeti 3:0 (1:0)

A három éles csapat közül a Hungáriának különösen jó napja volt vasárnap, mert pontvesztéseket nemcsak kiheverte, hanem a két riválisnak, az Ujpest és a Ferencváros csapatának vereségével pontjainak száma annyira növekedett, hogy az élenmaradása biztos fundamentumot kapott. Természetes, hogy a futballjátéknál nagy szerepet játszó szerencse és a kis csapatoknak nagyközönségben való meglepetésszerű küzdelme a Nemzeti híveiben is erős reményt keltenek és különösen a játék első felében bizakodtak, hogy ha nem is győzelmet, de legalább egy pontot elkönnyelhetnek maguknak.

A játék eleje a Hungária részéről kissé tapogatózó volt és a Nemzeti friss és eleven lendületétől megzavarva, majdnem azt a látszatot keltette, hogy a vezetés a Nemzetieknek sikerül megszerezni. Lassanként azonban a reaktívált és fürgé Kalmár támadásba vitte csatársorát és Gallinának kétszer is menteni kellett hálóját. Itt nem volt

nézők védelem, mert a Nemzeti fedezetsora hátravonult és a kapura irányzott beszu és lanya lövések erőtlenekek voltak, amit a Nemzetiek kapusa biztosan foghatott. Az első negyed-

órában az iram mindkét részről lanya volt és a 15-ik percre a bíró háromszor is megállította a Nemzetiek támadó sorát, offszájdgyanus helyzet miatt.

Természetesen nagy felzúdulás kísérte ezeket a tribün Nemzeti drukkerjeimél és különösen az fájt, amikor a 20-ik percben egy Czelényi által középfelé adott labdát Vadas fejelte, a kilendülő Ujvári hálójába. Közben azonban kezével érintette a labdát, s így a bíró az áhított vezetőgólt nem ítélte meg.

A 32-ik percben Gallina a Barátky—Kalmár által felépített háromszög kombinációból veszélyes helyzetet támad és a Török—Flóra-gát állpése után Gallina bravúrosan fogja a labdát. Pár percre mezőnyjáték folyik azután, amelybe gyors lefutással Tieska visz életet. Husz méteres bombalövését Gallina kiüti ugyan, de a résenálló Kalmár a Nemzetiek fedezete között Weberhez csuszítja, aki felsőszarkos lövéssel a Hungáriának megszerzi a vezetést. (1:0).

Szünet után rövid mezőnyjáték következik, amelyből lassanként a Hungária fölénye domborodik ki. A csatársor által kidőlt labdát a rátorló Nemzeti védelem miatt a 6-ik percben Sebesnek adják, akinek éles lövése a kapucéltól pattan vissza a mezőnybe. A 13-ik percben egészen a Hungária kapuig eljutott labdát a fedezetsor pompásan előredolgozza és Varga-Kalmár

előnyomulásából a Barátkynak átadott labdát ez közvetlen közelről góllá értékesíti. (2:0) A Hungária fölénye teljesen kidomborodik, de az egymásután kinéltető gólhelyzetet a fedezetsorral is védekező Nemzeti meghusitotta. A 20-ik percben Török hentszet védett s így a bíró 11-est ítél. Kalmár állt a labdához, azonban Gallinának szerencséje van s a hlzoslak látszó gólt melire fogja. Közül negyedórás lanya játék folyik mindkét részről, míg végre

a 40-ik percben egy pompás kombináció révén, szinte meglepetésszerűen Sárvári lövése 3:0-ra emeli a Hungária gólok számát.

Az utolsó 10 percben mindkét félnek alkalma lett volna gólszerzésre, de a résenálló védelem a kapu előtti helyzeteket teljesen tisztázta.

A Hungáriánál Ujvári pár veszélyes helyzetet mentett. Nagy és Mandl egypárszor bizonytalanságuk miatt ijedelmet keltett a Hungária drukkerjeiben. A fedezetsorból Weber tett ki magáért, a csatársorból azonban csak Kalmár működött teljes meglegedésre. A Nemzetieknél Gallina elég biztoskezünek mutatkozott. A védelem megmentette a csapatot a nagyobb vereségtől. A csatársorból hiányzik az az erő és lendület, amely mecsnyeréshez szükséges, a kapu előtt nem elég akcióképesek.

Csárdás bíróval a 4000 főnyi közönség nem volt meglegedve.

A bajnokság állása

1. Hungária	14	31:8
2. Ujpest	12	23:12
3. III. ker. FC	12	21:11
4. BocsKay	10	19:17
5. Sabaria	10	15:14
6. Ferencváros	8	14:11
7. Vasas	8	15:16
8. Bástya	7	13:15
9. Nemzeti	5	8:15
10. Budai «11»	5	9:25
11. Pécs-Baranya	4	13:27
12. Kispes	3	12:22

A második liga eredményei

A II. osztályú futballbajnokságban a Turul 3:1 (2:0) arányú veresége a Maglódtól a nap legnagyobb meglepetése. A VAC FC 3:2 (2:2) arányban verte a BAK-ot, a Soroksár 1:0 (0:0)-ra a Terézvárost, a Kossuth pedig 4:0 (2:0) arányban a Józsefvárost.

Meglepetések az amatőr bajnokságban. Az amatőrök futballbajnokságában a meglepetések most is kergették egymást. A Törökös 6:0 (4:0) arányban verte meg a Ferencvárosi Vasutast, az UTE 10:0 (3:0)-ra verte az URÁK-ot, az FTC pedig 1:0 (1:0) arányban a MTK-t. A többi eredmények a következők: BESZKART—Népfelvi MSE 2:0 (2:0), 33-as FC—BSE 2:2 (2:2), BEAC—BTC 2:0 (0:0), Postás III. ker.—TVE 5:1 (1:0).

Külföldi mérkőzések

Prága: Bohemians—Slavia 3:2 (3:2). A cseh bajnoknak ez az első veresége. Kladno—Viktoria Ziskov 1:0 (1:0).

Teplitz: Spárta—Teplitzer Fussball Klub 9:0 (1:0).

Berlin: Hertha BSC—Tennis Borussia 5:3. Spielv. Fürth—IFC Beyruth 3:0. IFC Nürnberg—Würtzburger Kickers 10:1. Bayern München—DSV München 1:0. München 1860—Teutonia 11:1. Eintracht—Fussballsportverein Frankfurt 2:0. Turu Düsseldorf—Viktoria Düsseldorf 3:1. Guts Muts—Fortuna 4:2. Dresdner Sport Klub—VFB Leipzig 6:1. Arminia (Hannover)—Braunschweig 3:3. Holstein Kiel—Eintracht Flensburg 5:0.

Róma: Milan—Brescia 1:0. Turin—Pro Patria 2:1. Róma—Cesele 3:1. Alessandria—Ambrosiana 2:0. Livorno—Pro Vercelli 3:1. Genua 93—Bologna 3:1. Modena—Triest 2:0. Nápoly—Lazio 2:0. Juventus—Lugnano 1:0.

Bern: FC Zürich—FC Lugano 1:1. Nordstern Basel—FC Aarau 4:0. FC Basel—FC Solothurn 2:1. Young Boys Bern—Old Boys Basel 1:0. FC Grenchen—Concordia Basel 7:1. Carouge Genf—Servette Genf 4:2. Urania Genf—Lausanne Sports 4:0. Etolie Chauv—de Fonds—FC Fribourg 4:1. FC Biel—Catonal Neuenburg 7:1.

Párizs: Racing FC—Club Français Paris 3:1. US Suisse—Casg Paris 3:3. Red Star Olympique—CA XIV. Paris 5:1. Stade Français—CA Paris 7:4.

A Bremen—Berlin városok közötti fedett pályán teniszverseny 7:7 arányban döntetlenül végződött. A brónzaiak szombaton már 3:1 arányban vezettek.

Kléber

Mélypontjára jutott-e már a Ferencváros?

Vasas—Ferencváros 5:2 (3:1) Góllövők: Takács II., Brunecker, Stanzl, Brunecker, Takács II., Egri és Brunecker

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

A Vasasokról senkinek sem hitte volna, hogy a Ferencvárost háromgóldifferenciával meg tudják verni. Még a legfanatikusabb Vasas-drukkerek is legfeljebb a döntetlen eredményben bíztak, míg a ferencvárosiak egy-két-góldifferenciás győzelemre számítottak. A papírfomát azonban lényegesen felborította a játék képe. Az első percekben a Ferencváros érte el a vezető gólját, de a Vasasok már két perc múlva kiegyenlítették. A nagy szélben azután a gyors Vasas csapatok szinte rajtaütészerűen még két gólt helyeztek be a Ferencvárosiak kapujába és így félidőben már 3:1-re vezettek. A második félidőben a Vasasok eleinte az eredmény megtartására törekedtek és emiatt szemelláthatóan „chuzták az időt”. Később azután, amikor a Ferencváros 11-esből berugta a második gólját és a Vasasok is támadásba lendültek át,

az otthon játszóknak mindinkább azt látták, hogy ők sima játék mellett is meg tudják szerezni a győzelmet.

VASAS, NE HAGYD MAGAD! . . .

A Vasas védelem nem is hagyja magát: Takács II-öt a baloldalon is lefogják . . .

Ettől kezdve azután megint nyílt volt a játék képe, a Vasasok nagyon sokat támadtak és végül még két gólt értek el, amivel azután 5:2 arányban nagy meglepetésre meg is nyerték a mérkőzést.

Azt még nem sikerült megállapítani, hogy a Ferencváros ezzel a játékkal elérte-e már a mélypontot, vagy pedig még gyöngyebb lesz a szezon hátralévő mérkőzéseiben? A Reggeli Ujság ismételtén rámutatott arra, hogy a Ferencvárosban mélyen gyökerező bajok vannak. Pálya, pénz, futballtréner, bőséges számú vezető — ez mind szinte korlátlan mértékben áll a Ferencváros rendelkezésére, úgy látszik azonban, hogy

azt a tudást és lelkesedést, amit Szigeti Imre esztendőnkön keresztül beleplántált a zöld-fehérek csapatába, az utolsó esztendőben teljesen elvesztették.

Időnként valósággal kinszenvedés volt nézni a Ferencváros játékát, pedig azt senkinek sem mondhatja, hogy a csapatban olyan játékosok foglalnának helyet, akik nem méltók a bizalomra. Az egyetlen Lázáron és a most debütáló Törősen kívül csupa kipróbált harcosa van a Ferencvárosnak, ezek azonban nemhogy javulnának a formájukban, hanem egyre jobban visszaesnek. A máskor briliánsan kombináló csapatban igen sokszor a teljes tervszerűtlenség jeleit láttuk, de a régi lövőképesség is hiányzott. Ahogy a Ferencváros most játszott a Vasasok ellen. Ugyanígy módon kaphatott ki Bécsben a közép-európai kupában 5:1-re a Rapidtól. A vasárnap esti vereség szomorú etapja a zöld-fehér csapatnak és most már tökéletesen igazolva van a multheti cikkünk, amelyben megírtuk, hogy a Ferencváros most már nem szólhat be az 1930—31. évi professzionista futballbajnokságba. Ez a gondolat mely szomorúsággal töltötte el a ferencvárosi drukkereket, a tényeken azonban már nem változathatnak. A bajnokságra a legközelebbi sánca megint a Hunyadiának van és a Ferencvárosnak kemény küzdelmet kell folytatnia, ha a harmadik helyet akarja elérni, de az is bizonyos, hogy a Ferencváros jövőre nem vehet részt a közép-európai kupamérkőzéseken. Erre csak a bajnok-ság első két helyezettje pályázhat. A Vasasokat mindenestre teljes díszesérettel illeti a mutatott szép játékkért, amellyel a Ferencvárost szokatlan góllárányval legyőzték. A Béke-utcai sporttelepnek igazi propaganda-napja volt tegnap. A meccs után a Vasas-drukkerek szinte mámorosan ölelgették egymást és együtt örültek a váratlan, de annál szebb győzelemnek.

A Ferencváros ezek szerint Kohut és Bukovi nélkül állt fel, míg a Vasasok az utolsó napon megerősödtek Remmer személyében, akit a Hunyadi visszavetett régi egyesületének. A játék a ferencvárosiak támadásával indult meg, mert a Vasasok kezdésnél a széjjel háttában levő oldalt választották. A Ferencváros már kezdetben gyors támadásokat vezetett a Vasasok ellen és a negyedik percben Takács II. gólt lőtt, de ezt a bíró leállás miatt nem adta meg. Egy perc múlva azonban újra Takács egyszórási átverészi magát a Vasas védőjátékosain és leadásából Toldi közelről berugta a labdát (1:0).

A vezetésnek a zöld-fehérek nem örülhettek sokáig, mert két perc múlva

Brunecker a ferencvárosi védőjátékosok hibájából tisztán kiszűkött és közelről védhetetlen gólt lőtt (1:1).

A támadások most változatosak, az egyik percben Dán lő a kapura, a másikban Turai meg Toldi. Meleg helyzetek adódnak a Vasasok kapuja előtt, majd Takács jut nagy helyzetbe, de a Vasas-bekkek kézzel mentenek, ami elkerüli a bíró figyelmét. Korányi nagy faultja után újra ferencvárosi támadások következnek, de Takács II. főlé lő. Jecll megsérül és végig statisztál. A bíró közben rendőrrel küldeti le a pálya szélén ülő Vasas-masszort, aki folytonosan bekiabált a pályára. Még tartanak az izgalmak, mikor

a Vasas szabadrugáshoz jut és a befutó Stanzl 4—5 méterről a Vasasok vezető gólját rugja (2:1).

Az eredmény meglepi a Ferencvárost, de a játék nem javul. Csak Takács II. játszik nagy élénk-

séggel; a 32-ik percben azután bekövetkezik a Vasasok harmadik gólja, amely már a Ferencváros vereségét jelenti.

Gyors támadás után újra Bruneckerhez kerül a labda, aki közelről beteszi a hálóba. 3:1 a Vasasok javára.

A félidő hátralévő része eredménytelen támadásokkal telik el.

A második félidőben a Vasasok már kezdetben a játékidő huzására rendezkednek be. Ha egy labda tacesra kerül, a játékosok még rugnak egyet rajta, hogy mentől messzebbre repüljön. A bíró az időhuzás miatt többször figyelmeztette a játékosokat. A félidő első tíz perce sorozatos ferencvárosi támadások jegyében telik el. A Vasasok ellentámadásai során Egri hibázott jó helyzetben. A Ferencváros második gólja a játékidő 15-ik percében esik.

Róza ekkor büntető területen belül hendszet vétett, a bíró 11-esít itélt és Takács II. labdája a kapufáról pattan a hálóba (2:3).

A gól után megélnékültek a ferencvárosi támadások, de a Vasasok sem maradtak tétlenül. Stanzl és Korányi között eközben külön háborúság folyt le — változó eredménnyel. Most a Vasasok támadásai megélnékültek és amikor a 22-ik percben negyedik góljukat is belőtték, a Ferencváros többé már nem tudta feltartani őket. A gól előtt Stanzl megszűkött és beadott labdáját úgy a ferencvárosi bekkék, mint a Vasas csapatok elhibázták, végre a balösszekötő

Egrihez került a labda, aki a jobbösszekötő helyéről gólt lőtt a sarokba (4:2).

Most már teljesen valószínű a Vasasok győzelme, a Vasas-drukkerek sorában mégis óriási örömet keltett, amikor

öt perccel később Brunecker egy kapu előtti kavargásból a Vasasok ötödik és utolsó gólját belőtte.

A bíró előzetesen 11-esít akart megítélni, de mert egy pillanattal később Amsel hálójába repült a labda, a 11-es helyett a gólt adta meg. A hátralévő időben a Vasasok erősen támadtak és a ferencvárosi védelemnek ugyanez a dolgoznia kellett, hogy be ne kapja a hatodik gólt.

A 40-ik percben Egri összefejel Korányival, akit eszméletlenül levittek a pályáról. Ez volt a csatlánója a Vasas—Ferencváros mérkőzésnek, amely a Vasasok szokatlan arányú győzelmével végződött.

A Ferencvárosban a védelem teljesen csődöt mondott. Amsel ugyan nem tehet a gólokról, annál hibásabbak ebben a kekkék, különösen Korányi. A fedezet sorban Berkessy és Lyka játszott gyengén, de Törös is csak egy félideig volt jó.

Bíró Sándorral a Ferencváros nem volt megelégedve, nála ép úgy reklamáltak Takács II. meg nem adott gólját, mint a 11-es gyanús helyzeteket.

Szeged nem tudott győzni Pesten

III. ker. FC—Bástya 3:1 (1:0)

Góllövők: Lutz III., Kormos, Dömötör és Korányi II

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A bajnokjelölt győztes attackja előtt léptek pályára a szegedi fiúk, hogy a III. ker. FC csapatával jelentős bajnoki pontokért megküzdjenek. A statisztika szerint szegedi győzelemnek kellett volna bekövetkeznie, azonban a budai fiúk erős akaratával, tudással és némi kis szerencsével maguknak biztosították a mérkőzést. A favorit-csapatok letörése folytán a III. ker. FC-nek ezen győzelmével sikerült az előkelő harmadik helyét megtartani s így különösen a Ferencváros letörése folytán jogos aspiránsa látszik maradni az élvonalasoknak.

A két félidő teljesen ellentétes képét mutatta a játéknak. Az első 45 percben az obudaiak, a második félidőben a szegediek voltak fölényben. Bár a mérkőzés utolsó félórájában a szegedi fiúk valósággal a kapujukhoz szögezték a budaiak védelmét, jelentős eredményt mindazonáltal elérni nem tudtak. Pedig a góllhelyzetek egész sora termelt részükre, azonban a játékhöz szükséges szerencse sehogysem szegődött melléjük s így még a megérdemelt döntetlent sem tudták elérni.

Változatos hullámzó játék után, amely mindkét csapat térfelében hullámzott, csak a 25-ik perc hozta meg az első gólt, amelyet Lutz III.-nak sikerült Benedek kapujában 25 méterről behelyezni. A labdát a szegedi háló védője elnézte, ezt a lövést igazán menthette volna. (1:0) A 40-ik percig egészen nyíltan a játék következett, izgalmat csak a bírónak a 11-es ítélete kellett a Bástya ellen, azonban Kormosnak, a budaiak centercsatárjának lövését Benedek pompásan kivéde.

A második félidőben azonban mindjárt a második percben a III. kerületiek lerohanása öntött életet a játékba. Lengyel áttört a védelemre, a labdát átadta Kormosnak, aki a tétovázó szegedi védelem keresztül közvetlen közelről kettőre emeli góljaiknak számát. (2:0.) Felocsudott ezután a Bástya csapata és támadást támadásra halmozott.

A fedezetsor által támogatott csatársornak különösen a széle teremtett veszélyes helyzeteket és egymásután hat kornert érte el, azonban eredmény nélkül. Sőt a 24. percben Dömötör vá-

ratlanul lefutott és 3:0-ra javította az eredményt. Mezőnyjáték után végre a szegediek is megszere-

A „LEVEGŐ HŐSEI”

Lutz III. és Király Tibi a levegőben is leszerelik a támadó Bástya csatárokat . . .

relték becsületgóljukat. A 35. percben Korányi II.-hoz került a labda, aki remek lefutással, ritkán látott szép és ivelt csavarlovással szerelte meg a Bástyának a becsületgólt, mert továbbra is frontban volt a csapatuk, az eredményen szüneti többé nem voltak képesek.

Bár mindkét csapat kitett magáért, mégis Dömötör és Korányi II. voltak azok, akik a figyelmet különösen magukra vonták. Auspitz bíró kifogástalanul látta el feladatát.

A kispesztiek kerültek a bajnoki lista utolsó helyére

Budai „11” — Kispest 1:0 (1:0) Góllövő Kárpáthy

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A bajnoki lista utolsó helyein álló csapatok küzdelméből az elhatározottabb budaiak győztek. Az eredmény meglehetősen fedi az erőviszonyokat, mert a játékidő nagyrésztében a budaiak támadtak többet, a Kispest ezzel szemben unalmas, lélek nélküli játékokat produkált. Kispesti támadásokkal kezdődött a mérkőzés és negyed órán keresztül a helyi csapat volt fölényben. Majd a Budai „11” vette át a játék irányítását és a 18. percben Schuster a hatosról Dénes kezébe lötte a labdát. Dénesnek a következő percekben Steiner, majd pedig Schuster lövését kellett védeni. A 21. percben Senkey II. Steinerhez passzolt, aki Fürstnert szöktette; a csatár a labdát közelről meg a hálóba és így a bíró a gólt nem itélt meg. A közönség ettől kezdve indokolatlanul tüntetett a bíró ellen. A mérkőzés eldur-

vult és három budai játékos megsérült. A 30. percben Schuster beadásából Kárpáthy létsen a kapu balsarkába lötte a labdát (1:0). A félidő végéig az eredmény nem változott.

Szünet után továbbra is a budaiak támadtak, a kispeszt csapatból csupán a védelem felelt meg. A 21. percben Darvas Weber faultolta, Darvas feke maradt, a bíró azonban nem állította meg a játékot. A közönség ekkor oly hevesen tüntetett a bíró ellen, hogy a rendőri készütséget megerősítették. A 21-ik percben Fábán, védés közben, Darvas meg rugta. A bíró tizenegyet ítélt, de Steiner lövését Fábán kivéde. A játék unalmas mezőnyjátékkal fejeződött be. A Budaiak csapatában a csatársor helyenként tetszetős akciókat mutatott, a Kispestben azonban csupán a közvetlen védelem felelt meg.

500 néző. Bíró: Juhász Attila.

A debreceniek újra szaporították pontjaik számát

Bocskay—Pécs-Baranya 3:2 (1:1) — Góllövők: Arday, Vincze, Horváth, Teleki és Halas

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A Bocskai lapos, kombinatív játéka és a Pécs-Baranya szélsőkre alapított lendületes játékmódora szép küzdelmet hozott. Az I. félidőben egyforma erőnek is mutatkozott a két csapat. A Bocskai a II. félidő első felében mutatott nagy fölényével behiztosította a győzelmet. Pécs-Baranya összekötőinek gyenge játéka miatt csak szépeni tudott az eredményen.

A Pécs-Baranya támadásával indult a játék. Kocsis lövése a kapufán csuszott végig, Halas alig valamivel mellé lőtt, míg Kovács lövését Buday fogta.

A 10. percben Kocsis Somogyi pompás szöktetését Arday elé adta, aki a mozdulatlan Buday mellett gólt lőtt: 0:1.

Moóré állandóan támadásba vitte a csatársort és Markos sorozatos veszélyes támadásait csak Réder önfeláldozóan lelkes játékkal tudta ártalmatlanná tenni. Két kornert után a Bocskai a 21. p.-ben kiegyenlített. Palkó nem tudta a Mátéffy labdájával megszűkö Horváthot szerelni, akinek beadását

Jandala nem érte el s így a jókor érkezésük közelről az üres kapuba juttatta: 1:1.

A félidő hátralévő részében mindkét csapat egyformán vette ki részét a támadásokból.

A II. félidő 20 p.-ig a Bocskai nyomasztó fölénybe kerül. Teleki nagyszerűen irányította a

csatársort. Pécs-Baranya erősen visszaesett. A 6. p.-ben Vincze lövését Jandala kornere mentette. Horváth csavart sarokrugását Jandala elnézte és a labda a kapuba esett: 2:1. A 10. p.-ben Mátéffy Markos beadásából gólt lőtt, ezt azonban a bíró

Teleki faultja miatt nem adta meg.

A 16. p.-ben esett a Bocskai harmadik gólja. Az előrehuzódott Pécsbaranya-védelem mellett Vincze szépen szöktette Markost, aki elhuzott Krebsz mellett és Telekihez passzolt.

A center senkitől sem zavarva leállította a labdát és védhetetlenül a hálóba rugta: 3:1.

Ezután Mátéffy és Kautsky hagyott ki jó helyzetet, majd szép lefutás után Markos lőtt a kapu mellé. A Bocskai támadókedve ellankadt, míg a Pécsbaranya a közönség lelkes buzdítására a 31. p.-ben gólt ért el. Szép összjáték után Kocsis Halashoz passzolt, aki háttal állva a kapunak a kifutó Buday mellett az üres kapuba juttatta a labdát. A Bocskai csaknem teljesen védekezésre szorított. Kapujukat Pécs-Baranya állandó ostrom alatt tartotta, de a tömörülő Bocskai-védelem és a késlekedő pécsi csatárok miatt a kiegyenlítés nem következett be. Az utolsó percekben Krebsz megsérült és a balösszekötő helyébe ment előre.

A Bocskaiiban különösen Markos, Teleki, Horváth, Fejér és Buday volt jó, míg a Pécsbaranyából Réder, Somogyi, Palkó, Kautsky és a két szélső tűnt ki.

«Slózi» mint bíró

Minden idők legnagyobb futballistája, a népszerű Schlosser Imre a közeli napokban válik amatőr bíróról. Kétségtelen, hogy a többszörös magyar válogatott és kiváló tréner újabb működési területén is sok hívet fog szerezni magának.

Ausztria 4:1-re verte Svédországot

— A Reggeli Ujság tudósítójától —
Bécs, november 16.
A Hohe Warte-i sporttelepen Ausztria válogatott csapata vasárnap Svédország válogatottjával játszott. A svéd futballsportja az utóbbi években visszafejlődött, így azután nem is csodálható, ha Ausztria 1:1 arányú döntetlen félidő után 4:1 arányban megverte a svédeket. A gyors, de tulgyszerű játéktípusú svédek ellen a második félidőben nagyszerűen érvényesült az osztrák profi rafinált technikája. A svédek csapatában esepán a Budapestben is szerepelt Lindberg kapus produkált kiváló játékot. Lindberg ezúttal éppen ötvenedszer játszott hazája válogatott csapatában és a figyelmes osztrák szövetség „propaganda szempontból” aranyéremmel tüntette ki. Melsel Hugó sokat ad az ilyen kitüntésekre. Legközelebb biztosan vele szemben kedveskednek a svédek valami hasonlóval. Befejezőhely: Union—Soproni Vasutasok 3:2 (2:1).

Szofia: Jugoszlávia—Bulgária 3:0 (2:0).
Zágráb: Grác—Zágráb (városközi mérkőzés) 1:0 (1:0).

A MAC nyerte a Földváry-díjat

A dr. Földváry vándordíj 1930. évi védője a MAC 2 győzelemmel, 1 vereséggel 2. a BBTE 2 győzelem, 2 vereség, 3. a Hungária VC 2 győzelem, 1 vereség, 4. a Tiszti VC 0 győzelem, 3 vereség.

Szobolevszky knokauttal győzött Belgrádban

Belgrád, november 16.
A vasárnapi nemzetközi boxludalon a magyar Hochman és a jugoszláv Glassa mérkőzése elmaradt. Szobolevszky ellenben Cobanovic ellen lépett a ringbe és a jugoszláv boxlót már a második menetben knok-autolta.

A francia Letorneur—Guimbretiere-pár nyerte a csikágói hatnapos kerékpárversenyt

Csikágó, november 16.
A külföldi versenyzők részvételével megtartott hatnapos kerékpárverseny vasárnap ért véget. A versenyzők eddigi az időpontig 3848.800 kilométert tettek meg. A versenyt a francia Letorneur—Guimbretiere-pár nyerte meg egy kör előnnyel az olasz Giorgetti—Braccardo-pár ellen. Harmadik a belga Charlier—Dencef-pár három körrel hátrább. Negyedik Richli—Fuschenhagen. Ötödik Dülberg — Waltbour-pár (Belgium). A Binla—Linart-pár a nyolcadik, vagyis az utolsó-előtti helyen végzett.

Az angol motorosövetség három hónapra diszqualifikálja Handleyt

London, november 16.
— A Reggeli Ujság tudósítójától —
Handley, az angolok neves motorosa, aki jelenleg a Fabrique Nationale Woestri belga gyár színeiben versenyez, legutóbb indokolatlanul távolmaradt az osztrákok által rendezett Tourist Trophytől. Az angol motorosövetség az osztrákok panaszára most három hónapra eltiltotta Handleyt a versenyzéstől.

Országuti futóversenyt rendeztek a munkások

A Munkás Testző Egyesület vasárnap délután rendezte országuti futóversenyt a szentendrei országúton.
Az eredmények a következők:
3000 m. Húszági síkfutás, ötös csapatverseny: 1. MTE 22 ponttal, 2. Vasas 33 ponttal, 3. MTE B) csapata 79 ponttal. Huszonnégy induló közül 22 érkezett be a célba. Egyénileg 1. Ausländer MTE 9 p. 58 mp., 2. Einwillen MTE 10 p. 02 mp., 3. Sereg Vasas 10 p. 02.4 mp.
10.000 m. síkfutás, ötös csapatverseny: 1. MTE 28 ponttal. Tizenkilenc induló közül 13 ért a célhoz. Egyénileg 1. Németh MTE 33 p. 59.8 mp., 2. Lendvay Vasas 34 p. 56.4 mp., 3. Oszip MOVE-OTE 35 p. 24.6 mp.

PERTRIX
VÉDŐJEGY
Szárazelemek és telepek zseblámpa és anódtelpek számára.
Teljesítményük felülmúlhatatlan. Minden szaküzletben kaphatók.

Nemsokára megnyílik Európa legmodernebb fedettuszodája

Bepillantás a legszebb magyar sportalkotásba

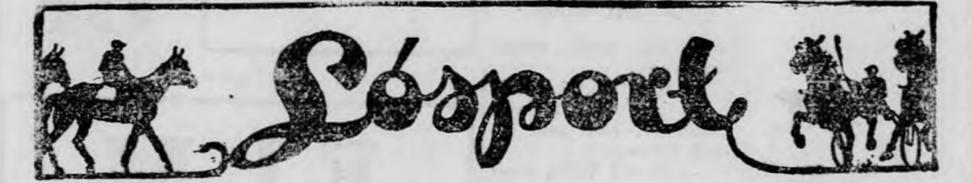
— A Reggeli Ujság tudósítójától —
Akik az utóbbi időben a Margithídon keresztül mentek, szemükbe tűnt a szigeten egy újonnan készült hatalmas vöröstelepi épület. Akik nem járatosak a sportban, hamar megkapják érdeklődésükre a feleletet: a fedettuszoda, azaz a Nemzeti Uszocsarnok mered a sziget szélén, hogy hirdesse a magyar géniust. Hát elkészült a fedettuszoda, hogy a világhírű magyar uszók és vízpolójátékosoknak minden időben meleg otthona legyen! Maholnap már a megnyitó-versenyt rendezik benne és nemsokára bemutatják a modern uszocsarnokot a nyilvánosságnak. A Reggeli Ujság munkatársa a hivatalos bemutatást megelőző, megtekintette az új sportalkotást Hajós Alfréd, az épület nagyszerű tervezőjének kalauzálása mellett, hogy a csodálatos új uszocsarnokról részletesen beszámolhasson az olvasóknak. Még serényen folyik a munka kívül-belül — kezd el a beszélgetést Hajós Alfréd, aki állandóan a Margitszigeten tartózkodik és mindenre kiterjedő figyelemmel ad utasításokat. A betont egyelőre betakaró deszkaburkolatot átugorva, megynk be a fedettuszodába. A tágas hallban apró ablakok tűnnek fel. Pénztárfükkék. A hallban lesz a ruhatár is. Néhány ezer kabát és kalap részére van hely. Tágas lépcsőházban megynk fel a tribünre. Világos, tiszta minden — ez az első impresszió.

Hatalmas üvegablakokon át tör be a halvány téli nap sárga fénye.

Mindenre gondoltak az építkezésnél. Mindenhol jól lehet látni. Kényelmes helyek lesznek a közönség részére. A sajtó munkásai a célnál hosszú asztaloknál ülnek majd. A disztribúción szemben lévő oldalon áll a kintőn felépített műugróudvány. A cél, illetve starthelytől nézve a baloldalon egy emelvényen — mely rácsal van elzárva — fog működni a vízpolómérkőzések bírója. Ott senki sem zavarhatja és még a közönség elégedetlenebb részének a haragjától sem kell tartania!...
— Itt nem lesz rossz hely, — mondja Hajós Alfréd. — És nem fog a nézőközönség izzadni, mint a fedett uszodákban általában. Mert iskolapédáját csináltuk egy színháznak és egy fürdőnek.

Zágrábban majdnem az egész vonalon győztek a magyar birkózók

— A Reggeli Ujság tudósítójától —
Zágráb, november 16.
Zágrábban tegnap rendezték meg a magyar—jugoszláv válogatott birkózó versenyt, amelynek lefolyása a következő:
A légsúlyban Tóth pontozással legyőzte Imriket. A nehélsúlyban Fehér Jenő (Magyarország) 9 perc alatt hidbelréssel győzte le Soubront. A könnyűsúlyban dr. Ambrus négy perc alatt dobta Metzner I-et. A weltersúlyban a jugoszláv Markovits 9 perc leforgása alatt győzött Surányi (Magyarország) ellen. Ez a bírói döntés azonban igazságtalan. A kisközépsúlyban Tunyog 3 perc alatt tusolta Gluzakát. A nagyközépsúlyban Szalay ugyanezen 9 perc alatt tusolta Metzner II-t, míg a nehélsúlyban Badó 2 perc alatt végzett Brkljavic-cal.

A fogadásokból kizárt lovak győztek a vasárnapi ügetőversenyeken

Hosszabb idő után ismét vasárnap voltak az ügetőversenyek. Eddig ugyanis a galoppversenyek foglalták le a vasárnapokat. Az egyes versenyekben nagy mezhőnyök indultak. A negyedik futamot két részletben tartották meg. Az első részt Sátán nyerte meg.
de fogadás nélkül indult éppen úgy, mint a második verseny győztese Dárda, amely szintén ki volt zárva a fogadásokból.

A második rész favoritja Nótás volt, de a versenyt a Marshall-istálló másik lova, Dávid nyerte meg. Dávid a bukméreknel 4:1 startolt, a totalizátórnél azonban csodálatosképpen csak 10:32-t fizetett. Az Eladóversenyt Cigánybáró küzdelen után nyerte meg Bien aimé ellen, amelyet azonban galoppozás miatt kidobtak. Jónást, aki Krampusz hajtott, a startszalagba való behajtás miatt szigoruan megintették. A nap legérdekesebb száma a hároméves és idősebb nemzetközi lovak számára fentartott Leányka-díj volt, amelyben Colocaid mint startfavorit győzött.

I. Handicap. 2200 m. 1. Rózsavölgyi istálló: Pergő (Feiser, 1½), 2. Diana (Marek, 6), 3. Dante (Kovács II, 8). F. m.: Orgovány, Ebadta, Mimosa és Othello (második, irányváltoztatás miatt diszqualifikálva), Véték (harmadik, galoppozás miatt diszqualifikálva). Tot.: 10:35, 15, 22, 28. Olasz: 69.
II. Iola-díj. 2200 m. 1. Weber M. urnó: Dárda (Kovács I, fog. nélkül), 2. Erika (Maszár F., paril), 3. Rézi (Maszár I, 2½). F. m.: Rámás, Lady of Pamuk, Keringő, Kedves. Tot.: 10:21, 15, 18. Olasz: 40.
III. Eladóverseny. 2200 m. 1. Bottlik I. báró: Cigánybáró (Wiesner, 3), 2. Vanda II. (Kallinka, 8), 3. Rabonbán (Marshall, paril). F. m.: Patyolat II., Iron Child, Krampusz, Coco, Keita és Bien aimé (második, galoppozás miatt diszqualifikálva). Tot.: 10:53, 15, 16, 12. Olasz: 108.
IV. futamot, a Naphegy-díjat (2000 m.) két részletben futották:
IV/I futam: 1. Capt. Speed: Hajnalka, Zwilling, 1 és negyed), 2. Bufelejtő (Haas, 2½), 3. Tamerlan (Maszár I, 3). F. m.: Colgate, Valéria, Rita, Lagzi, Kitty, Kadencia, Diva. Tot.: 10:28, 13, 13, 16. Olasz: 31.
IV/II futam. 1. Baranyai I. Sátán (Wiesner, fogadás nélkül), 2. Dávid (Jónás, 4), 3. Ipse (Laudon, 20), 4. Purdó (Kovács F., 4). F. m.: Nótás, Pogánac, Bubikopf, Pengő, Zorica, Pizzicato. Tot.: 10:32, 15, 34, 20. Olasz: 213.
V. Leányka-díj. 2600 m. 1. Pompás ist.: Colocaid (Maszár F., 1½), 2. Avanti II. (Jónás 5), 3. Eion (Wiesner 3). F. m.: Suhanc, Dundi, Pogány, Epos, Heller, Almont. Tot.: 10:32, 16, 27, 23. Olasz: 138.

450 pengőért megvették a Cigánybárót

Rendkívül érdekes volt a vasárnapi ügetőversenyen az Eladóverseny utáni árverés. A versenyt Cigánybáró, Bottlik István báró öt éves lova

Cigánybáró Wiesner hajtóval (Székely felv.)

nyerte meg. Cigánybárót tulajdonosa ingyen átengedte az Ügetőverseny Egyesületnek, de az árverés kezdetén még száz pengőnél is kisebb ajánlat érkezett s ezért nyomban kimondta, hogy legalább száz pengőt kell ajánlani. Csakhamar élénkbb lett az árverés menete és a győztes ló végül is Weber urnó tulajdonába került potom 150 pengőért.

A Reggeli Ujság sportfelvétele a londoni Fotoszalomban

A művészvilágban ismeretes, hogy az egész világon a legjelentősebb fotokultúra Angliában van. Eggedül Londonban közel 500 egyesület foglalkozik fényképezéssel és a sportfényképezők külön csoportjai állítanak ki az évenként rendezendő Szalomban. Minden

nemzet meghívás útján legfeljebb hat képig terjedhető kollektívát küldhet el a kiállításra és így kétszeres értéket jelent, hogy a magyar fotóművészek az új kiállításon tíz képpel vehetnek részt, amelyen a magyar anyagot átvizsgáló James Wright most a Reggeli Ujságnak Király István magyar rudugró bajnokról készített fjbételelt jelölte ki elsőnek.

Vegyes hírek

- Gyephokki mérkőzések. Bajnoki mérkőzések: MHC—AHC 4:0 (2:0). Bíró Gassner. Góllütők: Van der Bake (2), Révay gróf és Margó. — Hölgybajnoki mérkőzés: MAC—AHC 2:0 (1:0). Bíró Mayer. Góllütők: Stieber Lotty és Leitner Mancsi. — Szövetségi díjmérkőzés: BHC II.—Vacum 2:0 (2:0). Bíró Kellermann. MHC II.—MAC II. 4:3 (2:1). Bíró Bikár. — Barátságos mérkőzés: BHC—Hungária AC 4:0 (0:0). Bíró Fischer. Góllütők: Édes (3), Rehovitz.
- A november 23-iki Hungária—Bástya mérkőzésre a Hungária különvonatot indít Szegedre. Jelentkezni esütörtök estig minden délután 5—8 óráig lehet az MTK klubhelyiségében (Andrássy-ut 25). A jegy ára (III. osztály) belépőjegygyel együtt 14 pengő.
- A BBTE, MUE, MAC vasárnap délutánra tervezett uszóversenyt november 23-án tartják meg a Rudas-uszodában.
- A Nemzeti Torna Egylet 200 oldalas illusztrált munkában számolt be azokról az eredményekről, amelyekkel a magyar testi kultúrát az elmúlt évben gyarapította. A 66 évi működésre visszatekintő egyesületről kiadott értékes kötetet nemcsak az NTE, hanem a sport minden barátja haszonnal és élvezettel forgalhatja.
- A Pénztárszövetkezeti Testző Egyesület november 29-én a Katolikus Kör helyiségeiben táncestélyt rendez.
- A Magyar Cserkész Szövetség közgyűlése. Vasárnap délelőtt féltenegy órakor tartotta az Akadémia dísztermében közgyűlést a Magyar Cserkész Szövetség, amelyen az ország különböző részeiből összesereglett cserkésztszázadok kívül a társadalom előkelőségei közül is igen sokan megjelentek. Az eddigi főtisztviselői kart egyhangulag újból megválasztották. Délután az Akadémia dísztermében országos tiszti gyűlés volt, utána különféle előadásokat tartottak.
- Möller Erik kerékpáros bajnok a stuttgarti Rier-versenyen három ízben is fölényesen győzött Dederich és Sawall ellen.
- A München—Nürnberg városok birkózóversenyében a nürnbergiek 22:17 arányban győztek.

FŐSZERKESZTŐ: BÉKESSY IMRE.
Kiadótulajdonos a Reggeli Ujság Lapkiadó-vállalat Részvénytársaság
Felölős szerkesztő és kiadó: KADÁR LEHEL

veto
Főrtáknak a patikában

